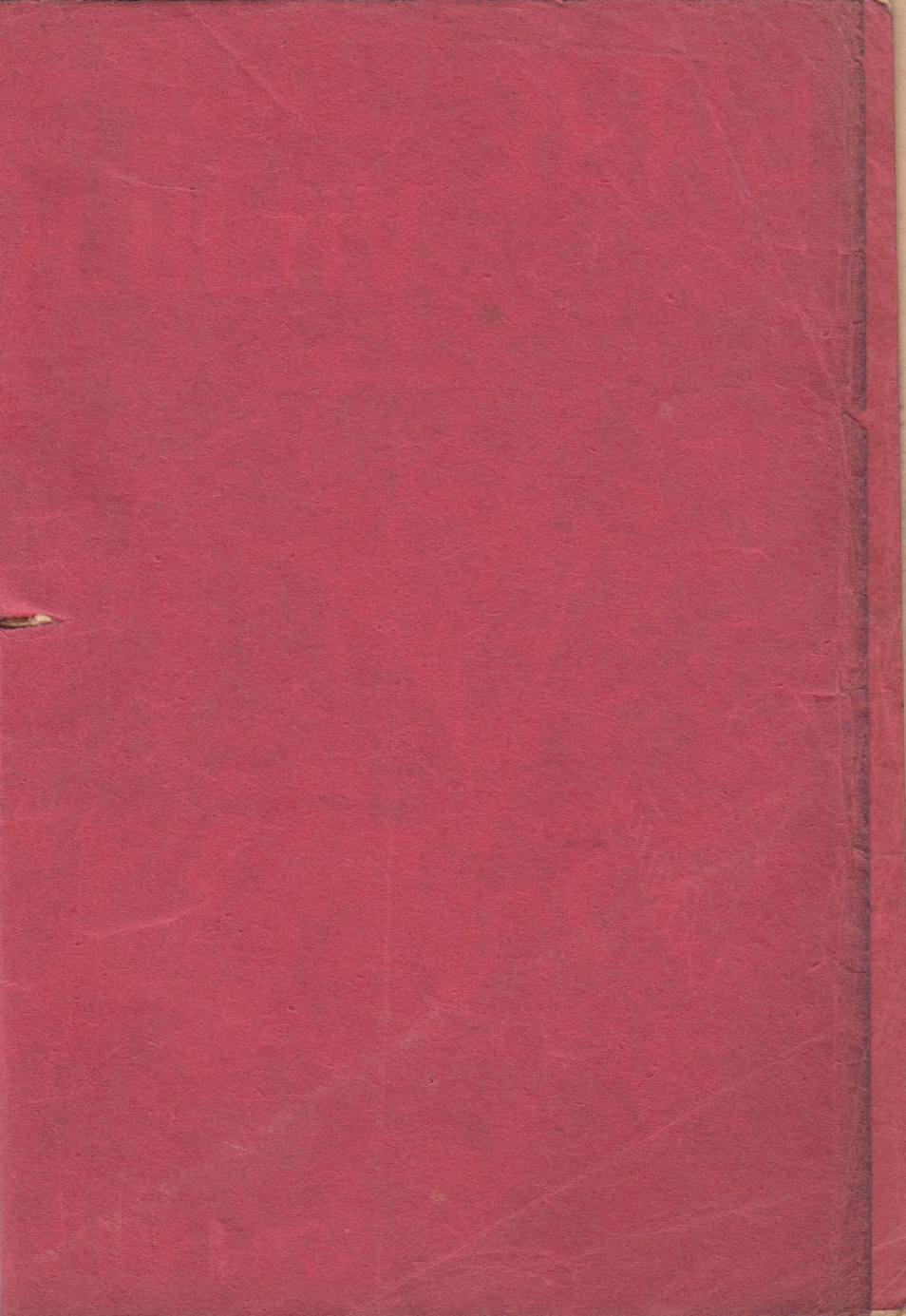

МАИНЪ РИДЪ

ОГНЕНА
ЗЕМЯ

МАЙНЪ РИДЪ

ОГНЕНА ЗЕМЯ

РОМАНЪ

КНИГОИЗДАТЕЛСТВО Д. ГОЛОГАНОВЪ
ул. Клементина 22 — София

Печатница "Ното-типъ", ул. Царь Борисъ № 100 София

Море! . . . Море! . . .

Много хубаво шосе се простираше между Лондонъ и Портсмутъ! То може да се каже, бѣше едно отъ най-хубавитѣ пътища въ Англия; неизказани сж природнитѣ хубости, презъ кждето минава това шосе, и туристътъ, който ималъ случай да мине презъ тия мѣста, никога нѣма да забрави виденото. Но днесъ е изоставено това шосе, никой не се грижи вече за него. Рѣдко е да видишъ по нѣкога лениво да се движи по него каруца, която отива до близкото село. По-често се виждатъ кола, натоварени съ сѣно или снопи; само понѣкога кабриолетъ на нѣкой богатъ чифликчия отива на близкия ланаиръ. Но не е било така преди петдесетъ години, когато по това шосе сж минавали въ день по-вече отъ четирдесетъ пощенски кола, пощенски дилижанси, които съединявали столицата на Британия съ единъ отъ важнитѣ ѝ портове. Дилижанситѣ били пълни съ пасажери по-вечето матрози, които се връщали отъ далечно морско пътуване и презъ Портсмутъ сж отивали въ Лондонъ, или отъ столицата сж отивали въ Портсмутъ, за да тръгнатъ отново по недовѣрчивитѣ вълни на морето. Освенъ пощенскитѣ дилижанси, сж вървѣли по това шосе каруци, файтони и др. Всички велики английски моряци като: Роднеи, Кодрингтони, Кочрени, Колингвуди и даже самия Нилсонъ не веднажъ сж минавали по това шосе.

Но това е много отдавна. Сега вече нѣма нищо такова. Сега пътникътъ по това шосе вижда, какъ тренъ следъ тренъ летятъ по желѣзнитѣ

релси паралелно съ старото шосе, и отъ време на време се чува пронизително подсвиркане, като че това велико изобретение на човѣчеството иска да се надсмѣе надъ мравешкия вървежъ на хората. Отъ старата слава сж останали сѣнчеститѣ дървета край него и ханчетата, които нѣкога се славили съ своята репутация.

Нещастни ханчета! Какъ сж запустѣли днесъ! Вратитѣ имъ се разпукали, стѣнитѣ изпокъртени, двороветѣ обраснали съ трева, домоветѣ изоставени. Само едни кални работници спожждатъ сегись-тогись тѣзи ханчета, които по рано сж служили за жилища на знатни господиновци.

Има много предания за това шосе, нѣкои сж трагически. Такова е напр. преданието за *дяволската пуншева чаша*. Тѣй се нарича мрачната, зловеща пропастъ, която се намира на върха на Саутдаунския хълмъ, съ името на който се нарича една известна порода овци. Шосето, което се катери по височината, заобикаля пропастъта, край която има забитъ гранитенъ обелискъ за споменъ на убитъ матрозъ, на когото тѣлото хвърлили убийцитѣ въ „буль“. Надписътъ на този паметникъ казва, че убийцитѣ били хванати и обесени на това сжщото мѣсто, гдето извършили престѣпленieto.

Презъ една хубава юнска сутрина бѣше седнало при самото подножие на гранитния обелискъ четирнайсетъ или петнайсетъ годишно дете. Слънцето бѣше отскочило високо на небосклона, но не можеше още да освѣти височината добре, защото тънката мъгла бѣше толкова бѣла, щото приличаше на снѣгъ. Тя не покриваше голѣмо пространство земя, и високитѣ върхове и гори стърчаха като острови.

Момъкътъ, който седѣше край пропастъта, не се интересувахе отъ тази игра на природата. Виждаше се, че чисто лични миражи занимаваха

неговото младо въображение. Но не се отнасяше равнодушно къмъ мъглата; напротивъ, той даже се радваше, че тя го скрива отъ чужди погледи. Той, когато се качваше още по планината, се озърташе неспокойно около си и, щомъ като чуеше нѣкакъвъ шумъ, спираше се и се заслушваше. Когато се увѣри, че около му е всичко спокойно, момъкътъ тръгна да се катери по височината. Тѣй като бѣше вече изминалъ мъжния пжтъ, той бѣ седналь край пжтя да си отпочине. Облѣкло то на момъка бѣше покрито съ прахъ, вижда се, че той иде отдалечъ. Непокойното му лице караше човѣкъ да мисли, дали този момъкъ не бѣга отъ нѣкъде, макаръ цѣлата му вънкашность да не говорѣше въ негова полза. Лицето му бѣше мило симпатично, маниеритѣ му наивни, детински; виждаше се, че този момъкъ бѣше синъ на селяни, макаръ не богати, но заможни, и че той бѣгаше безъ позволение изъ бащината си къща.

Тѣй се виждаше и наистина бѣше тѣй. Младиятъ пжтникъ се казваше Хари Честеръ. Той бѣше синъ на единъ почтенъ чифликчия отъ Годаминъ, далечъ трийсетъ мили отъ това мѣсто, гдето сега се намираше бѣглецътъ. За да узнаемъ, кое бѣше накарало момъка да напустне бащината си къща безъ знанието на родителитѣ си, ние трѣбва да се вслушаме въ неговия монологъ. Когато се втълпи нѣкоя мисль у главата на нѣкого той всѣкога се разговаря съ себе си.

„Не могатъ ме улови до утре, казваше момъка, а до това време ще съмъ въ Портсмутъ. . . Ако бжда щастливъ да влѣзна въ нѣкой корабъ, нѣма да излѣзна на брѣга докато тръгнемъ, а после е вече лесно. Но едвали баща ми ще дойде да ме търси въ Портсмутъ. Стариятъ каруцаринъ навѣрно ще му предаде моитѣ думи, ужъ че азъ отивамъ въ Лондонъ, и той ще отиде тамъ да ме търси и ще побърка посокитѣ ми“.

Момъкътъ се усмихна, като си спомни, че изкустно излъгалъ всички, но следъ малко лицето му стана сериозно. Младиятъ бѣглецъ си спомни за майка си и за нейнитѣ тѣги.

„Мамо, мила мамо! продължи той, азъ зная, че ти ще плачешъ за мене, така сжщо ще плаче и сестра ми Емилия. . . И двете ще мислятъ, че азъ съмъ загиналъ. . . Но всичко ще мине. Азъ ще имъ напиша следъ време едно много нѣжно писмо. . . Азъ не напуштамъ за винаги бащината си къща, пакъ ще се видимъ“.

Но, както се виждаше, тѣзи съображения не можеха да успокоятъ съвестъта на младия Честеръ, защото си каза следъ малко цѣла защитителна речъ.

„Какъ можахъ азъ иначе да постѣпя? Баща ми не искаше да ме чува; той гледаше да ме направи чифликчия, но тази работа ми е противна. Той знаеше много добре, че братъ ми Дикъ ще му помага. Какво можехъ да направя азъ, ако искамъ да пѣтувамъ по море? Нима може да се сравни мореплавателятъ съ единъ чифликчия? Въ бащината си къща ще си мина живота между добитъка и на полето, а тука. . . ще видя всички страни, острови и далечни морета. . . Ахъ, дано ме приематъ на нѣкой корабъ, макаръ и на най-низка служба. . . само да ме приематъ. Азъ нѣма да бѣда дълго време простъ морякъ. Ще се трудя и невѣрно слѣдъ петъ години ще ме произведатъ офицеръ. . . И какво ще каже баща ми, когато види офицерскитѣ ми еполети? И пари ще имамъ. . . много пари. . . тогава и майка ми, и Емилия ще се гордѣятъ съ мене. . . И баща ми ще се убеди, че азъ съмъ билъ въ правото си“.

Около това време слънцето прѣсна мъглата, и Хари Честеръ се поозърна наоколо си и чакъ тогава забеляза, че той е до подножието на гранитната колона, До тази минута той на бѣше забеляз-

валъ паметника и, когато прочете надписа, смая се „Не е ли това лошо предсказание?“ Честеръ изгони тази мисъл изъ главата си, но впечатлението си остана. Но неизвестно защо, той се разтѣжи за майка си, която дълбоко ще плаче за него, и за баща си, който го много обичаше. Съвестта заговори и въ душата и въ сърдцето на момъка се подигна силна борба. Ако имаше въ тази минута нѣкой, можеше да го склони да се върне въ Годалминъ. Но нѣмаше никой. Честеръ поразмисли и реши да продължи пѣтя за Портсмутъ.

Той скоро стигна до върха на височината. Предъ него се простираше равното Хемпширско крайбрѣжие, а по-далечъ дрѣмѣше морето, което сливаше гладката си като стъкло синкавина съ нѣжната бледновата лазуръ на ясното небе. Само това трѣбваше, за да се разсѣятъ последнитѣ съмнения на младия пѣтникъ. Пръвѣ пѣтя въ живота си той виждаше океанъ и затова го обикна. Съжаленията, мжкитѣ на съвестта — всичко изчезна, изпари се безследно. Предъ въображението на момъка се рисуваха минарета, палми, непознати брѣгове, хора и пр. Той се чувствуваше бодъръ и усили вървежа си да стигне по-скоро желаното пристанище, което ще даде възможностъ да се запознае съ всички тѣзи очарователни чудеса.

Край самия Портсмутъ той забеляза близо край пѣтя великолепна кула, заобиколена съ сѣнчестъ паркъ. Като мина край него, Честеръ полюбопитствува да се научи, чий е този замъкъ и стана очуденъ, като чу името на единъ отъ знаменититѣ английски адмирали, на Чарлзъ Непита. Това прадсказваше добро, и Честеръ се зарадва.

„Нима азъ не мога стана следъ време адмиралъ?“ се питаше момъкътъ и се приближаваше къмъ града.

Звездното небе

Часътъ бѣше деветъ, когато Честеръ приближаваше прочутия приморски градъ. Той усили своитѣ крачки, за да стигне тази часть на Портсмутъ, която се казва Портси, гдето се надяваше да види кораби. Като вървѣше презъ града, той видѣ на края на улицата цѣла гора отъ мачти, по които висѣха вѣжа и платна. До тогава той бѣше виждалъ кораби само на нѣкои картини и това, което виждаше сега, му се чинѣше сънь. Той виждаше гредѣ себе си не единъ, не два, не десетъ, не сто кораби, а хиляди, и то отъ различна голѣмина, форма и название. Най-хубавитѣ отъ тѣхъ бѣха боядисани съ черна боя. Честеръ попита, какви сж тѣзи кораби и научи, че тѣ били военни. Той повече не пита за тѣхъ, защото му трѣбваха търговски кораби. Честеръ знаеше много добре, че въ военната флота простъ матрозинъ не може да бжде повишенъ и че тѣзи кораби могатъ да стоятъ вѣчно въ нѣкое пристанище, ако не потрѣбватъ за военни работи. Момъкътъ мечтаеше да отплува по далечни морета, затова остави безъ внимание военнитѣ кораби. Но надеждата да стане адмиралъ изчезна отъ неговия умъ, бѣше благодаренъ да постѣпи въ нѣкой търговски корабъ. Затова той пита, нѣма ли въ Портсмутското пристанище такъвъ корабъ.

— Нима ти отъ небето си падналъ, господине, та не знаешъ, че тукъ нѣма риболовни кораби и че трѣбва да отидешъ малко по на северъ? отговори запитаниятъ, като се усмихна презрително.

Честеръ се смути и попита, гдѣ обикновено се спиратъ търговскитѣ кораби. Казаха му, и той отиде въ търговското пристанище. Тукъ се гълпѣше много народъ. Хамалитѣ сновѣха насамъ-нататкъ, като влачѣха на гърбоветѣ си тежки товари; лодкитѣ се приближаваха полека къмъ кора-

битѣ или се отстраняваха: едни кораби се товарѣха, други се разтоварваха, трети се люлѣеха надъ водата и чакаха заповѣдь да трѣгнатъ. Къмъ тѣзи кораби трѣгна младиятъ бѣжанецъ като искаше да се скрие по-скоро отъ родителскитѣ погледи. Честеръ се окуражи, влѣзна въ единъ корабъ, па изказа своето желание на капитанина.

— Никой не ми трѣбва, каза морскиятъ капитанъ сухо, като погледна сурово своя просителъ.

Честеръ се поклони и си трѣгна, а капитанътъ каза:

— И да имамъ нужда отъ единъ юнгъ, нѣма да го взема отъ чифликъ!

Съ това капитанътъ искаше да намекне на момъка, че нѣма нужда отъ единъ селянинъ, какъвто изглеждаше Честеръ.

Хари се изчерви до уши и замина доста развълнуванъ, но не се отчая. Петъ-шестъ часа той се скита отъ корабъ на корабъ и можа да обиколи всички кораби, които бѣха готови да трѣгнатъ.

Най-сетне се увѣри, че се лъжеше, когато мислѣше, че лесно ще постѣпи на нѣкой корабъ. Чувствуваше въ душата си дълбоко унижение, когато си помислѣше да се върне позорно въ Годалминъ. . . Въ това време съгледа едно знаме, което се развѣваше надъ единъ корабъ, който нѣмаше повече отъ петстотинъ или седемстотинъ тона. Знамето бѣше бѣло съ звезди върху гължбово поле по жглитѣ. Като се скиташе по пристанището, Честеръ мина нѣколко пѣти край този корабъ, който се наричаше „Калипсо“, но тъй като това знаме не бѣше англиско, то момъкътъ и не мислѣше да пита неговия капитанъ. „Ако моитѣ хора не ме приеха, що остана до чуждитѣ“, си мислѣше той. Но любопиството надви, Честеръ попита, на чия държава е тоя корабъ. Отговориха му, че е знамето на Съединенитѣ Щати. Тогава

той помисли, че янкитѣ сж близки до англичанитѣ, и се реши да направи последенъ опитъ.

„Ако ме изгонятъ и отъ тукъ, си мислѣше той, ще помисля какво да правя. Но страхъ ме е да се върна въ дома. . .“

Той мина по дѣската, която съединяваше сушата съ „Калипсо“ и попита:

— Искамъ нѣщо да питамъ капитана; тука ли е той?

— Нѣма го сега, му отговори единъ момъкъ на негова възраст. — Защо ви е, господине? Не мога ли ви услужа?

Тонътъ, съ който каза това момъкътъ, бѣше учтивъ, и съдържанието му ободри Честера. Само едно смущаваше просителя, че този, който искаше да замѣсти капитанина, бѣше много младъ, но отъ друга страна той говорѣше самоувѣрено и виждаше се, че не е простъ матрозинъ. Той бѣше облѣченъ съ тънка вълнена риза и златни копчета на ржавитѣ, и сламена тънка панамска шапка закриваше отъ слънцето неговото нѣжно лице.

Просителътъ се ободри и повтори молбата си.

— Нѣмамъ право да говоря съ васъ за това и твърде много съжалявамъ, отговори морякътъ. Капитанътъ е сега въ митницата, но трѣбва скоро да се върне. Дойдете следъ часъ и навѣрно ще го сварите тукъ.

При всичката си селска наивность, Честеръ бѣше толкова благовъзпитанъ, щото не каза нищо повече, само се поклони вежливо и си отиде. Отново оживѣ надеждата у него. Отъ разговора съ своя връстникъ той дойде до заключение, че има мѣсто на кораба, и ако има мѣсто, защо да не постѣпи Хари Честеръ?

Когато Честеръ стѣпи на брѣга, чува, че се смѣе нѣкой следъ него; той се обърна да види, кой е, и забеляза, че следъ него вървѣха нѣколко млади гамени които, както се виждаше, принад-

лежаха къмъ класата на тъй наречениѣ „пакхазни мишки“, която класа е най-многобройна по крайморскитѣ брѣгове.

— Я погледнете този дърваринѣ! викаше единѣ отъ тѣзи гамени. Вижте го, само какъвъ селянинѣ е. Какви дрехи има! Ха-ха.

Компанията, която вървѣше следъ Честера, се залѣ отъ смѣхъ. Той кипна, лицето му пламна отъ гнѣвъ. Честеръ искаше да ги накаже чувствително, но се задържа, като си помислѣ: дали не ще бжде по-добре да се възползува отъ урока, който му даватъ тѣзи гамени?

За да получи желаемото мѣсто, не ще ли бжде по-добре да се облѣче съ други дрехи, като напримѣръ, моряшки, за да покаже, че той не иде сега отъ село?

Хари се вмъкна въ една дрехарница и следъ нѣколко минути излѣзе цѣлъ морякъ отъ главата до петитѣ, но не изглеждаше вече на простъ селянинѣ.

Като се облѣче тъй, Хари се върна къмъ „Калипсо“ и се спрѣ на пристанището да чака капитанина. Следъ малко той се почувствува отмалѣлъ. Детето бѣше осемнайсетъ часа на крака и бѣше много малко яло. То искаше да си отпочине, но трѣбваше да бжде близко до „Калипсо“, затова се отстрани и седна на едно дърво точно срещу кораба.

Въ това време върху кораба се явиха две женски фигури. Едната изглеждаше много млада, а другата — дама отъ срѣдна възраст, и до колкото можеше да се сжди отъ далечъ, съ доста почтена вѣнкашность. Женитѣ почнаха да се разговарятъ съ младия морякъ, който преди малко срѣщна Честера на кораба. Женитѣ бѣха облѣчени и очесани тъй, като че бѣха постоянни жители на кораба „Калипсо“. „Нима това сж пажерки? си мислѣше Хари. Кога успѣха толкова

скоро да станатъ тъй фамилиярни на кораба? Да не е едната жена, а другата дъщеря на капитана? Ако въ американцитѣ се позволява на капитана да вземе жена си и децата си съ себе си, то това е много по-добре отколкото съ насъ... Азъ бихъ искалъ да зная, какъвъ човѣкъ е тоя мой бждещъ капитанинъ? . . . "

Хари изгледа пѣстрата тѣлпа, която сновѣше на пристанището, и неговото внимание се спрѣ върху една група отъ трима души: единъ мжжъ на около трийсетъ, едно момче отъ петнайсетъ и едно момиче на тринайсетъ години. И тримата бѣха низки, цвѣтътъ на лицето имъ бѣше червеникавъ, космитѣ имъ остри; а очитѣ имъ черни. Носоветѣ имъ при основата бѣха тѣсни, а къмъ края ставаха плоски. Тѣзи вънкашни характерни черти се забелязваха у всѣкиго едного отъ тѣхъ, но момчето и момичето бѣха извънредно симпатични, а възрастния мжжъ имаше доста отвратителна физиономия. Момиченцето бѣше дори доста любезно и мило. То бѣше облѣчено въ народния си костюмъ, когато мжжътъ и момчето бѣха облѣчени въ европейски. Облѣклото на момичето се състоеше отъ една дрешка на квадрати, креповъ шалъ и сламена шапка. Мжжетѣ съ своитѣ сукнени сюртуци, шапки и лачени ботуши приличаха на преоблѣчени маймуни. Момчето държеше едно трѣстено бастонче, което въртѣше въ ржката си много изкустно. И тримата се спрѣха срещу „Калипсо“.

Този корабъ като че привлѣче тѣхното внимание. — Гледай, Окахло, каза мжжътъ на момиченцето, това сѣщото знаме е, което се развѣва край брѣговетѣ на нашето Отечество.

— Да, да, то е. Виждашъ ли го, Орунделико?

— Виждамъ го; отговори принудено младия денди. Това е американски корабъ.

Нали американцитѣ говорятъ на този сѣщи

езикъ, на който говорятъ и тукашнитѣ, а, Елпаре? попита момиченцето.

— Да, отговори мжжътъ, ала тукашнитѣ хора не обичатъ американцитѣ. Тѣ често се биятъ помежду си. Това ми разказваха, когато бѣхъ на голѣмия корабъ, който ни докара тукъ.

— Каквото искатъ, нека правятъ, отговори Орунделико и се отстѣпи на страна.

Хари не чу по-вече нищо. Той погледа куриознитѣ образи на човѣшкия родъ, които го занимаваха, и очитѣ му се привлѣкоха отъ други любопитни картини. Но най-сетне се усѣти отмалѣлъ; сънътъ надви любопитството: той си сложи главата върху едно дърво и заспа.

Пакхаузнитѣ мишки

Едвамъ заспа Хари, разбудиха го нѣколко високи гласове и смѣхове. Той си отри очитѣ и почна да се оглежда наоколо си. Най-сетне видѣ, че тия, които се смѣха, не бѣха други, а сжщитѣ ония негодници, които преди малко се смѣха на облѣклото му и които се казватъ „пакхаузни мишки“. Хари не виждаше, кому се смѣха тѣ, но чуваше само виковетѣ на притѣсненитѣ. Момъкътъ имаше защо да се намѣси въ тази свада: той бѣше преди малко оскърбенъ отъ този сжщи негодникъ, който и сега безчинствуваше между тѣлпата.

Хари скочи и търти къмъ мѣстото, гдѣто ставаше сега боричканието, за да види, какво има. Работата бѣше много по-сериозна, отъ колкото той прѣдполагаше. Той видѣ, че бездѣлницитѣ оскърбяватъ сжщитѣ чужденци, които преди малко бѣха предъ него. Подиръ това той забеляза, че работата взема трагически край, защото Орунделико се залови да се бори съ единъ момъкъ, който бѣше два пжти по-голѣмъ и по-силенъ отъ

него. Елепари се защищаваше отъ другитѣ злодейци, а нещастната Окахла плачеше и се молѣще да не го биятъ. Когато Хари се приближи, противникътъ ритна съ кракъ Орунделика, и момичето изпищѣ.

— Помощь! . . . Убиха брата ми Елпари, той умрѣ! . . .

— Не, живѣ съмъ, каза момъкътъ и скочи. — Проклетника ме свали съ измама, но само нека дойде. . . и момъкътъ сви юруци и се приготви за борба.

Хвърлиха се нѣколко бездѣлници върху него, но той ги блъсна съ ржце, повали ги на земята и се затече къмъ Орунделика.

— Пустни ме, каза той, азъ ще се разправа съ тѣхъ.

— Не, извика Хари Честеръ, това е моя работа, той изблъска двамата и сви юруци.

— Защо се бъркате въ чужди работи? каза противникътъ, азъ нищо не ви правя и даже не ви познавамъ.

— Ти сега ще ме познаешъ и ще се научишъ, че нѣмашъ право да пакостишъ на слабитѣ, отговори Хари и блъсна съ юрукъ противника си въ лицето.

Смѣхътъ изчезна, всички негодници се приготвиха да се борятъ съ Хари. Макаръ той да бѣше облѣченъ по моряшки, но тѣ познаха, че Хари е селянинъ и скоро пристигналъ въ града, затова се наежиха противъ него и почнаха да викатъ:

— Какъ може да се бръка въ чужди работи тази свиня?

— Удари му единъ шамаръ!

— Ние ще го научимъ, какъ трѣбва да се държи въ Портсмутъ.

Работата бѣше много зле за Хари, но, за щастие, се яви новъ борецъ на бойното поле. Той бѣше много младъ момъкъ, почти дете, об-

лъченъ въ тънка вълнена риза и съ панамска шапка на главата; този момъкъ бѣше оня сжщия когото Хари видѣ въ „Калипсо“.

— Дръжте, извика той, какво е това? Той! Нелъ Ханей никога нѣма да заеме страната на по-силния. Ура, да живѣе слабиятъ!

Младиятъ американецъ взе страната на Хари и се приготви за бой. Макаръ и въ тоя случай неприятелтъ да бѣше по-многоброенъ но решителниятъ видъ на Хари и на новия момъкъ, и свирепия на Елипари, извикаха особенъ ефектъ. „Мишкитѣ“ помислиха, какъ да се откачатъ и да избѣгатъ, Елипари искаше да се бие и да отмъсти на тогова, който оскърби Орунделика. Той като звѣръ се хвърли върху бездѣльника, хвана го за врата, завъртъ го и тъй го удари въ земята, щото коститѣ му изпращѣха. Наказанието бѣше достатъчно, но то се видѣ малко на Елипари. Той грабна единъ камъкъ и, ако бѣше ударилъ неприятелтъ си, щѣше да му направи главата на пита:

— Какво е това? Орунделико, Орунделико, какво правите? И вий Елипари? Не ви ли е срамъ? Защо сте излѣзнали изъ кораба? Кой ви позволи? Скоро да се върнете тамъ!

„Мишкитѣ“ се разбѣгаха, скриха се кой кждето види. Битиятъ стана и се отстрани отъ злополучното за него мѣсто, Орунделико и Елипари наведоха глави и тръгнаха къмъ кораба, а момичето, което офицера нарече Фуеджия, се приближи до Хари Честеръ и Недъ Ханей, колѣннички и, преди тѣ да се усѣтятъ, какво ще направи, момичето имъ хвана ржцетѣ и ги доближи до устнитѣ си.

Като направи това, тя сконфузено стана и отиде къмъ своитѣ другари.

На бойното поле останаха само Хари Честеръ, Недъ Ханей и офицера. Момъкътъ му разправи сцената, която стана преди малко.

Като изслуша тѣхния разказъ, офицера имъ поблагодари, за гдѣто се осмѣлили да защитятъ едни диваци, които били повѣрени на неговата грижа, и после се върна въ кораба.

— Струва ми се, че ви побъркаха на съня? каза младиятъ американецъ на Хари.

— Кой ви каза, че съмъ спалъ?

— Моитѣ очи. Азъ стояхъ около двайсетъ минути на кораба и всичко видѣхъ много добре. Видѣхъ, какъ вие влѣзнахте въ единъ магазинъ на готови дрехи, какъ излѣзнахте отъ тамъ, какъ седнахте да си отпочинете и какъ скочихте, когато чухте викъ. Азъ не можахъ да се сдържа и дойдохъ да ви помогна. . . Но да оставимъ това. Този офицеръ е мой баща. Да идемъ на кораба, азъ ще ви препоръчамъ. И може да се нареди работата какъ да е.

Следъ петъ минити Хари Честеръ въведоха въ широката стая на кораба и го препоръчаха на капитанъ Ханей, както изискватъ правилата на етикета.

Капитанъ Ханей бѣше типъ на истински янки. Когато синъ му въведе Хари Чостера при него, капитана седѣше на единъ столъ, четѣше вестникъ и пушеше съ дълга лула.

— Капитане, каза Недъ на баща си, имамъ честь да ви препоръчамъ моя приятель, мистеръ Хари Честеръ, който желае да постъпи на кораба ни за юнгъ, ако се съгласите.

Капитанъ Ханей сложи вестника, изгледа Хари Честеръ отъ краката до главата и го попита:

— Не сте ли служили на другъ нѣкой корабъ досега?

— Не, г. Капитане.

— Морякъ ли е баща ви?

— Не.

— Хваща ли ви морска болестъ?

— Не зная, г. Капитане.

— Богъ знае какъвъ морякъ ще стане отъ васъ, каза капитанътъ доста сериозно, Ще можете ли да умийте поне дъскитъ на парахода?

— Не съмъ се опитвалъ, г. капитане, но се надѣвамъ да се науча, отговори скромно Честеръ.

— Поне отъ малко малко да бѣхте знаели, а то. . . каза каза капитанътъ съ въздишка. — Недъ, заведи го въ готварницата. . . кажи на готвача да му даде да чисти картофи и утре да си каже мнението за него.

Хари Честеръ тръгна следъ своя младъ другаръ, който едвамъ се удържаше отъ смѣхъ. Недъ заведе Честера при готвача, който бѣше единъ високъ негръ.

Какво ли мислятъ тѣзи хора? си мислѣше Честеръ. Тѣ навѣрно искатъ да ми научатъ характера, дали съмъ способенъ да се подчинявамъ.

Честеръ се залови отъ все сърдце да изпълнява това, което му кажеха да прави. Нему дадоха да чисти картофи, да мие сждове и да носи обѣдъ на началниците на кораба.

Когато изпълняваше тѣзи длъжностъ, младия Честеръ се подхлъзна и изсипа една порция говедина по дъскитъ. За това бѣше обруганъ съ думи, които ние отъ скромностъ нѣма да повтаряме. Единъ подофицеръ, мистеръ Лайонсъ, каза, да се повали на земята Честеръ заедно съ говедината, а другъ единъ работникъ, мистеръ Тиграфъ, предупреди Честера, че ако не се научи да носи ядене, тѣ ще го научатъ, както знаятъ. Презъ време на друго пътуване се случи друго приключение. Честеръ, като излизаше изъ готварницата съ чинии въ ръце, срѣщна напреде си едно извънредно хубаво създание — дъщеря на капитана, миссъ Модъ Ханей.

Както по сетне се узна, тази срѣща не била случайна. Самъ Недъ, нейниятъ братъ, я билъ из-

пратилъ да се срѣщне съ Честера и да го види въ всичкото негово величие и слава.

Щомъ като я зърна, Честеръ бѣше готовъ да се хвърли въ водата, само да може да избѣгне ужасното унижение, въ което се намираше.

Вечеръта, когато Честеръ се върна въ стаята си нападнаха го тежки мисли. Нима той е напукналъ бащината си къща, нима той презрѣлъ гнѣва на баща си и сълзитѣ на майка си, да стане слуга при единъ негъръ — готвачъ, да мие сждоветѣ и да носи ядене на матрозитѣ? . . . И Честеръ заплака горчиво, ала тъмната нощъ скри неговитѣ сълзи. Тѣй като Честеръ бѣше отмалѣлъ, той заспа.

Калипсо

„Калипсо“ бѣше корабъ съ три мачти, носѣше около 700 тона; той бѣше новъ и вървѣше бързо. Този корабъ бѣше строенъ преди две години и принадлежеше на единъ американецъ, капитанъ Ханея, който го управляваше.

„Калипсо“ ходѣше въ Полинезия и отъ тамъ купуваха скжпоцени дървета, различни кожи и пр., които размѣняваха въ Ню Йоркъ и Портсмутъ съ памучни платове и желѣзни издѣлия, които най-вече обичаха полинезцитѣ.

Хари Честеръ бѣше много благодаренъ, защото имаше случай да обиколи много страни, които най-много обичаше. Но отъ друга страна моряшкото тегло му се показва много непоносимо. Наистина, чистенето на картофи и миенето на сждове е много почетно занятие, но синътъ на годалминския чифликчия мечтаеше съвсемъ за друго. Но за щастие, Честеръ не остана дълго време на тая длъжностъ. На другия день следъ постжпването на кораба, той се отличи: „Калипсо“ трѣбваше да се приближи до брѣга, за да се натовари по-лесно. Но тѣй като бѣше заобиколенъ съ много кораби,

то трѣбваше изкустно да мине покрай тѣхъ. Цѣлиятъ екипажъ, както въ всички търговски кораби, не бѣше многочисленъ и бѣше на палубата. Капитанътъ стоеше на парахода и съ кормилото въ ржка. Недѣ, въ качеството си лейтенантъ, бѣше на носа на кораба. Когато „Калипсо“ минаваше между два испански кораба, голѣмата му мачта закачи една отъ мачтитѣ на тѣзи кораби и я счупи. Появи се голѣма безредица: викове, обидни думи, взаимни укори се размѣняваха между два кораба, Но най-злото бѣше счупената мачта: грозѣше да падне и да направи голѣми пакости.

Капитанъ Ханей бѣше заетъ съ управлението на кораба и мислѣше само за кормилото. Матрозитѣ, които сж привикнали да работятъ само тогава, когато имъ се заповѣда, стоеха на мѣстата си и нищо не предприемаха. Честеръ бѣше новакъ и изведнѣжъ разбра, какво трѣбваше да се направи. Бѣше босъ и леко облѣченъ, защото преди малко изми кораба. Той се поогледа на около си и видѣ на близко топоръ, грабна го и се изкатери съ такава опитностъ по мачтата, като че цѣлия животъ миналъ да се качи по високи дървета. Счупената мачта се люлѣеше и всѣка минута застрашаваше да удари Честера по главата и да го свали въ морето, но момъкътъ се пазѣше изкусно и се катерѣше нагоре, най-послѣ стигна счупения край на мачтата, удари го, и той падна въ водата. Всички поздравиха Честера съ одобрителни викове, и той като герой слѣзна.

Разбира се, че постѣпката на Честера не можа да се укриве отъ очитѣ на капитанина. Когато „Калипсо“ се спрѣ отново, капитанъ Ханей повика Хари и го попита:

— Защо не ми казахте, че можете да се катерите тѣй изкусно по мачтитѣ?

Хари отговори, че той самъ не знаелъ това свое изкуство.

Тогава капитанинът го разпита за всичко подробно и доста внимателно. Разбра се, че новия юнгъ е способенъ на нѣщо по-вече, отколкото да чисти картофи. Като се убеди въ това, капитанинътъ повика Лайонса и му заповѣда да учи Честера на морското изкуство.

Когато капитанинътъ обѣдваше съ своето семейство, Недъ разказва на майка си и на сестра си за великодушната постѣпка на Честера, какъ той защитилъ беднитѣ диваци отъ нападението на „Пакхаузнитѣ мишки“. Този разказъ заинтересува и дветѣ жени, и тѣ повикаха младия матрозинъ и се разговориха много любезно съ него. Съ една дума, следъ 23 часа Честеръ стана любимецъ на всички въ кораба. Новото му занятие — морячеството, стана много по-приятно предъ неговитѣ очи. Той разбра, че това занятие е много трудно, че човѣкъ трѣбва да се надѣва само на себе си, на силитѣ си, на сръчността и постоянно да се труди, да се труди и да се труди. Но заедно съ това той бѣше увѣренъ, че съ трудъ и търпение ще достигне голѣмъ успѣхъ.

Петъ дни престоя „Калипсо“, но Честеръ не излѣзна на брѣга, защото се боеше да го не срѣщне нѣкой агентъ и да го върне при баша му. Но въ последната минута, когато лодката на лоцмана се отдѣли отъ кораба, тя, между другитѣ писма, носѣше едно писмо, адресовано до една годалминска чифликчийка, Ето какво пишеше Честеръ на майка си.

„Драга ми майко, дали ще ми простите нѣкога за безпокойствието, което ви направихъ, като ви държахъ шесть дена въ неизвестность, безъ да ви пиша, где се намирамъ? Мисля, че нѣма да ми простите, но все имамъ слаба надежда. . . Отъ писмото ми ще видите, че иначе не можехъ да постѣпя, ако искахъ да си изпълня желанието да стана морякъ. Съ това всичко ви разкривамъ.

Ако азъ ви кажехъ кжде отивамъ, то вие бихте казали на баща ми, и той не би ме пуналъ. И тогава всичко бихъ изгубилъ и нещастенъ презъ цѣлия си животъ. Наистина, азъ постжпихъ зле, но за това съмъ наказанъ: азъ заминавамъ отъ Англия, безъ да се простя съ васъ. Въ сърдцето си, въ душата си, въ мислитѣ си азъ нѣжно се простихъ съ васъ и даже и сега не мога да си държа сълзитѣ, но . . . азъ знаехъ отъ пс-рано, че дълго време нѣма да видя вашето лице, вашитѣ добри очи, които ме гледаха съ такава нѣжностъ, но. . . друго яче неможехъ да постжпя. Азъ искахъ безъ друго да стана морякъ, а такъвъ можехъ да стана само противъ волята на баща си. Азъ несъмъ толкова нещастенъ, нашиятъ капитанъ е много добъръ човѣкъ и ме обикна вече. Той е американецъ. Ахъ, мамо; колко сж естествени тѣхнитѣ отношения! Можешъ ли повѣрва, че тѣ ме викатъ да обѣдвамъ заедно съ тѣхъ, може ли да се случи такова нѣщо въ Англия? Кой английски капитанъ ще повика своя слуга и да обѣдва съ него заедно?

„Капитанинътъ семейно живѣе на парахода. Това ще ви очуди, наистина, но между янкитѣ то е обикновено нѣщо. Капитанинътъ е половинъ стопанинъ на кораба, за това неговата жена живѣе съ него, и миссъ Модъ се родила на кораба. Неговия синъ Недъ, който е пс старъ двѣ години отъ мене, се родилъ въ Масачузетъ, но 12 години вече пжтува съ баща си по море. Това му дава право да бжде лейтенантъ. Много добъръ момъкъ е той, и азъ го обичамъ. Той много ми помогна да постжпя на парахода. Цѣлиятъ екипажъ се състои отъ 20 человѣка, заедно съ старшия боцманъ Лайонса и старшия работникъ мистерь Сигрифъ. Тѣ сж голѣми шегаджии, но добри и честни моряци. Лайонсъ е крайно справедливъ и

иска да се прави само това, което трѣбва да се прави.

„Сигрифъ е заетъ само съ своитѣ длѣжности, той поправа само това, което се счупи на кораба. Ханей, нашиятъ капитанинъ, уважава личността на стареца.

„Отъ матрозитѣ азъ съмъ най-младиятъ, останалитѣ сж по стари отъ мене, кой съ 10, кой съ 12 години. Недъ Ханей се отнася много добре съ мене; той ме учи на военно изкуство, обещава ми своята помощъ, дава ми книги да чета и ме научи вече, какъ да се отнасямъ съ нѣкои морски инструменти.

„Виждате, майко, азъ не губя току тѣй времето си и се старая съ всичкигѣ си сили да получа по-скоро офицерски чинъ. Много сж почнали своята кариера тѣй, както и азъ, и сж достигнали високо положение. Азъ ще стана офицеринъ, а когато стане война, ще ме вземетъ въ военната флота и ще стана адмиралъ. Кажете, не е ли възможно това? Азъ мисля, че тогава баща ми ще се смили надъ мене и ще ми прости.

„Ахъ, майко, азъ се шегувамъ, а сълзитѣ ми текатъ. Повѣрвайте ме, азъ съмъ огорченъ. Азъ не съмъ спокоенъ, защото не питахъ баща си и мисля, че никога нѣма да се успокоя. . . „Калипсо“ отива за Нью-Йоркъ. Слѣдъ 3 седмици пристигаме въ тоя градъ и ще стоимъ тамъ два месеца. Значи, пощата ще ме свари. Напишете ми едно писамце, и Емилия накарайте да пише. . . О, мила, мила ми майко, помолете баща ми да драсне поне единъ редъ, поне тѣзи думи: „стискамъ ти ржката и ти желая успѣхъ“. Това ще ме направи щастливъ, и азъ нищо по-вече нѣма да желая на тоя свѣтъ.

„Прощавайте, мамо, цѣлунете Емилия. . . азъ ще ѝ донеса хубавъ армаганъ отъ Австралия. Кажете на татко, че азъ всѣкога пазя дълбоко уважение къмъ него, а вие, майко, знайте, че сутринъ

и вечерь, кога си лѣгамъ, мисля за васъ. Знайте, че ми е тежко на душата, за гдето не искахъ отъ васъ благословение, когато трѣгнахъ. Колко ще бѣда щастливъ, когато ви прегърна следъ връщането си въ Англия! . . .“

Синъ ви, който ви обича искрено,

ХАРИ ЧЕСТЕРЪ.

Следъ петъ години

Изминаха се петъ години.

Надеждитѣ, които изказа Честеръ въ писмото до майка си, се сбжднаха до нѣкжде. Благодарение на постоянния трудъ и на усърдието, той можа да усвои теорията и практиката на морското дѣло и да стане Мичманъ. Капитанъ Ханей имаше неограничено довѣрие къмъ Честера. Недѣ го имаше за най-добъръ приятель. Миссъ Модъ бѣше привикнала да гледа на него, като на втори братъ, а г-жа Ханей се отнасяше къмъ него, като къмъ свой синъ. Рѣдко е имало такъвъ примѣръ, щото да е плавало по море такова сигурно и щастливо семейство, като семейството на капитанъ Ханей. Капитанинътъ казваше по нѣкога:

— Твърде сме щастливи, но това нѣма да се продължи много. Помнете ми думата, че ще ни постигне нѣкое бедствие.

Въ такива минути жената и дъщерята казваха на капитанина:

— Е че какво? ако сме могли да си дѣлимъ радостта, ще можемъ да си раздѣлимъ и нещастieto. Нашиятъ тѣсенъ съюзъ ще ни бѣде защитникъ въ нещастieto.

Капитанинътъ бѣше напълно съгласенъ съ тѣхъ. Ако му кажеха да си избере щастие частно за себе си, или да дѣли нещастieto съ цѣлото си семейство, то той би избралъ послѣднето.

Хари бѣше много благодаренъ отъ своята професия. Отначало, наистина, му бѣше доста трудно: службата по море иска постоянна деятелностъ, особено на търговския корабъ, гдето трѣбваше да се прави икономия, и да се държатъ малко матрози. Но младиятъ морякъ се считаше щастливъ, за гдето служи на такъвъ добъръ началникъ, за гдето намѣрилъ другари и сръдства по-скоро да изучи избраната специалностъ. Когато се приготвяваше да държи изпитъ за шкиперъ, той мечтаеше да се ожени за Модъ и да я заведе въ собственъ корабъ. Но това не можеше да бжде скоро. Трѣбваше да премине нѣколко степени, за да достигне до чина капитанъ; трѣбваше въ същото време да има и пари, съ които да може съ друго нѣкого да купи корабъ, който да управлява.

Но Честеръ се надѣваше да постигне тѣзи блага и изпълняваше отъ все сърдце своята длъжностъ въ „Калипсо“. Той привикна на морето, научи се да цени поетическата страна на работата си. Той обичаше да се наслаждава отъ нощния изгледъ на небето, покрито съ звезди, отъ шума на вълнитѣ, отъ пѣсенъта на вѣтъра, който си играеше съ платната, и отъ борбата съ урагана.

Щомъ като се спрѣше кораба на нѣкое пристанище, Хари получаваше писмо или отъ майка си или отъ Емилия, но баща му не го прости. Той ни единъ редъ не бѣше писалъ до сега на сина си. Бащинътъ гнѣвъ тежеше като камъкъ върху съвестъта на Хари, и нито надеждитѣ, които се усмихнаха на Хари, нито достигнатитѣ успѣхи не намаляваха тѣзи нравствени мжки. Въ всѣка радостъ се смѣсваше капка горчевина и тровѣше всичко. На Хари се струваше, че неудоволствието на неговия баща се носи надъ него и бѣрка на всѣка негова работа.

Въ тази минута, когато ние отъ ново поч-

нахме да говориме за „Калипсо“, корабътъ бѣше пжтувалъ две години отъ Нью-Йоркъ до Филипинскитѣ острови и Новий Южни Валисъ и се връщаше отново въ Нью-Йоркъ, натоваренъ съ санталово дърво, седефъ, маргаритъ и разни други колониални стоки; той бѣше тръгналъ отъ Хонолулу и плаваше край Сандвичевитѣ острови. Тѣй като нѣмаше попжтенъ вѣтъръ, корабътъ се бави нѣколко време по водата. Най-сетне духна западенъ вѣтъръ, но отнесе кораба много близо до Чилскитѣ брѣгове на едно много опасно мѣсто за плаване. Духаше слабъ юго-източенъ ураганъ и отнесе „Калипсо“ къмъ малко известнитѣ брѣгове на Южна Америка — къмъ Патагония и Огнена Земя. Клетиятъ корабъ съ мжки разсичаше бѣснитѣ вълни. Цѣлиятъ екипажъ бѣше на палубата. Всички се бояха, да не би корабътъ да налети на единъ отъ най-опаснитѣ брѣгове на океана. Надалечъ по брѣговетѣ на Огнена Земя се протакаше дълга пѣнеста линия, която моряцитѣ наричатъ „Млѣченъ пжтъ“. Знаменитиятъ Дарвинъ казва за тѣхъ: „Стига единъ пжтъ човѣкъ, който не е свикналъ на море, да види тѣзи ужасни брѣгове, за да трепери нѣколко седмици отъ ужасъ“.

И мжжетѣ, и женитѣ въ „Калипсо“ се бѣха свикнали съ морето, но и тѣхъ обзе ужасъ, като видѣха пѣнистата лента, която опасваше тѣзи негостоприемни брѣгове.

Хари Честеръ стоеше близко до кормилото, готовъ да помогне на управителя. Това не влизае въ кръга на неговитѣ длѣжности, защото по чинъ той стоеше по низко отъ Недъ, но обстоятелствата бѣха такива, щото всичко което помагаше на общото спасение, бѣше добро. Капитанътъ съ сина си стоеха на кораба и бѣха готови да помогнатъ всѣкому съ какквото можеха. Корабътъ се люлѣеше тѣй силно, щото капитанътъ едвамъ можеше да чете по картата, закована на

стената съ гвоздеи; той се боеше за учестъта на жена си и децата си, които очакваха почти неминуема опасност

Измжченитъ отъ трудъ и измокренитѣ до кости матрози бѣха паднали духомъ. Като че и самиятъ корабъ бѣше изгубилъ бодрия си и веселъ видъ. Далечното плаване го бѣше повредило. Освенъ другитѣ опасности, капитанинтъ гледаше предъ себе си нѣщо такова, което го доведе въ ужасъ. Три голѣми вълни се носѣха една следъ друга къмъ „Калипсо“ готови да смажатъ кораба. Капитантъ знаеше, че неговиятъ корабъ може да устои на тѣзи вълни, но въ всѣки случай се плашеше.

Едвамъ той можа да даде заповѣдъ, щото матрозитѣ да бждатъ готови да срещнатъ удара на вълнитѣ, и първата вълна—планина се разлѣ въ кораба. Хари Честеръ тѣй изкустно мръдна въ минутата, и опасността се избѣгна, но въ сжщото време налетѣ втората сърдита вълна и намали бързия ходъ на кораба. Следъ втората вълна пристигна и трета, и тѣй наведоха кораба на една страна, щото той гребна вода.

Бѣше моментъ много опасенъ, и отчая всички въ „Калипсо“. Ако имаше още една такава вълна, корабтъ би потъналъ въ сжщата минута но четвърта такава вълна не се яви, и корабтъ се изправи и плувна отново по развълнуваното море.

Всички неволно извикаха отъ радостъ, и урана матрозитѣ цепѣше въздуха. Даже самиятъ капитанъ си издигна морската шапка на горе и извика съ всички сила:

— Браво, мила моя „Калипсо“!

Но сждбата не се усмихна дълго време. Не бѣше замлъкнало матроzkото „ура“ и се зачу изплашенъ гласъ:

— Течел! . . Ние потъваме, корабтъ про-
дъненъ! . .

Капитанинътъ, Недъ и Хари слѣзнаха долу въ кораба и що да видятъ! . . Печалниятъ фактъ се потвърди: корабътъ се пълнѣше съ вода.

— Какво ще кажете, Сигрифе? попита капитанинъ майстора на кораба.

— Зле, но има се надежда, отговори старецътъ, дупката е голѣма, но азъ мисля да я затуля, а вие заповѣдайте да се изхвърли тази вода съ толумбитъ.

Капитанътъ скочи надъ парахода и извика:

— Тулумбитъ!

Всички безмълвно се подчиняваха. Всѣкой съзнаваше, че работи за своето собствено спасение.

Между това ураганътъ бѣснуваше, и за това само половината отъ матрозитъ можеха да бждатъ при тулумбитъ. Следъ нѣколко минути се виждаше, че трудътъ пропадна безъ полза. Водата пълнѣше кораба и той потъваше на долу.

— Момчета, нѣма спасение! извика капитанинътъ, оставете тулумбитъ и сѣдайте на лодкитъ, само полека, пазете редъ; отъ това зависи нашето спасение.

Капитанинътъ говорѣше спокойно и не съ развълнуванъ гласъ, а това действуваше на матрозитъ. Спуснаха се лодкитъ въ водата, но, за нещастие, тѣ бѣха само три. Хората можеха да се побератъ въ тѣхъ, но не можеше да се вземе ни храна ни дрехи. Та нѣмаше време и за това. Трѣбваше да се бърза: опасността растѣше отъ минута на минута.

Капитанинътъ лично взе да управлява едната лодка, въ която бѣха жена му и дъщеря му: Недъ Ханей управляваше втората, а Честеръ третата. Всѣки бѣше взелъ съ себе си каквито инструменти, дрехи, оржжия му сж попаднали на ржка. Всички се простиха, пожелаха си добро, и тритъ лодки отстѣпиха отъ „Калипсо“, който вече потъваше.

Наскоро пристигна друга една голѣма вълна и потопа безвъзвратно кораба. Най-напредъ потъна долната му частъ, и лека полека се закриха и върховетъ на мачтитѣ. Нѣколко птици се спуснаха съ кръсъкъ къмъ мѣстото на катастрофата и отлетѣха на далечъ.

— Клета „Калипсо“! . . . Нещастниятъ корабъ! казваше капитанинътъ и гледаше мрачно отъ ладията си. Колко трудъ и грижи загинаха въ една минута! . . .

На сушата

Бурята продължаваше да вилнѣе, и вѣтрътъ никакъ не утихваше. Положението на лодките бѣше много опасно въ развълнуваното море. Всѣка минута ги заплашваше съ участъта на „Калипсо“, и само сръчността на опитнитѣ моряци ги спаси отъ печалната катастрофа. Въ лодката на капитана бѣха: неговата жена и дъщеря, боцмана, Лайонсъ, готвачътъ Полуксъ и трима моряци, но и това бѣше много за една лодка, която бѣше почти потънала въ водата. Самъ капитанина държеше вжжето на кормилото, а дъщеря му и жена му се стискаха въ него. Всички други пасажери теглѣха съ лопатитѣ, само Полуксъ изгребваше водата, която се пълнѣше въ лодката.

Недъ управляваше втората лодка, въ която имаше провизии за петъ или шестъ дни, и изобщо тя бѣше по-здрава отъ другитѣ. Ако капитана слушаше гласа на сърдцето си, то трѣбваше да тури жена си и дъщеря си въ тази лодка, но морскиятъ етикетъ иска, щото капитана да управлява първата лодка, а г-жа Ханей и миссъ Модъ искаха да бждатъ въ една лодка съ него.

Въ Честеровата лодка бѣше Сигрифъ и още петима лоряци.

Както заповѣдваше капитанина, всички ис-

каха да стигнатъ до единъ носъ, който се вдаваше въ морето. Но да искашъ е едно, а да постигнешъ е друго. Въ такова развълнувано море мъчно е за една лодка, да държи направление.

Невъзможно бѣше, следователно, да се стигне желаното мѣсто. Силното течение отнасяше лодкитѣ надалечъ. Хари Честеръ се стараеше да не остане назадъ отъ лодката на капитанина, но Недъ Ханей не взе тази предпазна мѣрка и се отдалечи къмъ югъ отъ дветѣ лодки.

Дветѣ лодки се борѣха съ вълнитѣ, и се изгребваше колкото вода влѣзнѣше въ тѣхъ. Носътъ, който се намираще на изтокъ отъ тѣхъ, се скри въ мъгла, но навѣрно тѣ бѣха го настигнали, защото вълнитѣ на морето отслабнаха, вѣтъра утихна. Дветѣ лодки бѣха толкова раздалечъ една отъ друга, колкото гласъ човѣшки да може се чуе отъ едната лодка до другата. Капитанътъ заповѣда лодкитѣ да плаватъ къмъ сѣверъ, като се надѣваше да стигне земя и не се излѣга: следъ 15 минути се показа предъ лодкитѣ низъкъ брѣгъ.

Лодкитѣ излѣзоха въ единъ тихъ заливъ, който бѣше покритъ съ водорасли.

Това водно растение вирѣе подъ водата до 50 метра високо и бърка на корабитѣ, но не дава да ставатъ голѣми вълни. Щомъ като стигнаха лодкитѣ това мѣсто, успокоиха се, защото морето бѣше извънредно тихо, ала водораслитѣ не даваха възможностъ на лодкитѣ да плаватъ, за да стигнатъ брѣга.

Сигрифъ извади пжтниците отъ това затруднено положение: той излѣзе отъ лодката и тръгна по водата, като стѣпваше по-водораслитѣ. Той знаеше отъ опитъ, защото бѣше плавалъ по тѣзи мѣста, че подводната гора отъ подводнитѣ растения е толкова яка, щото може да държи човѣка.

Като гледаха отъ страна неговитѣ другари, мислѣха, че Сигрифъ върви по вода.

Капитанътъ и Хари оставиха Сигрифа да прави каквото знае: тѣ бѣха убедени, че той мисли да направи нѣщо полезно за тѣхното спасение.

Сигрифъ искаше да изследва подводната гора. Той искаше да намѣри въ нея нѣкой пжтъ, нѣкой каналъ, по който да доплаватъ лодкитѣ до брѣга.

Каналътъ скоро биде откритъ, и Сигрифъ се върна къмъ лодкитѣ. Той посочи на Хари, кое направление да държи, и лодкитѣ плунаха отново по единъ кривъ, но доста широкъ и дълбокъ каналъ.

Гребцитѣ силно теглѣха лопатитѣ, и следъ 20 минути подводната гора се измина, и лодкитѣ се приближиха до единъ брѣгъ, който бѣше съвсемъ закритъ отъ вѣтъра.

Плувцитѣ отначало мислѣха, че сж стигнали Огнената Земя, но скоро се убедиха, че това е единъ малъкъ низъкъ островъ безъ гора, но покритъ съ блатиста растителность.

Но, впрочемъ, пжтницитѣ нѣмаха онова време да изучаватъ растителността на острова, Щомъ се спрѣха на брѣга, първото нѣщо на капитана и на Хари бѣше да се изкачатъ на едно по-високо мѣсто на острова, за да разгледатъ, дали не се вижда третата лодка,

Тѣ внимателно изгледаха морската повърхнина, но нищо се не виждаше, прилично на лодка.

Скоро слънцето се скри задъ хоризонта и падна нощта върху морната земя, Капитанътъ чакаше да настане пълна тъмнина, като се надѣваше да види червения фенеръ на лодката, но и тази надежда не се сбждна. Като се върнаха капитана и Хари на брѣга, намѣриха нѣщо като палатка, направена отъ платно, разперено на четири лопати. Подъ тази палатка седѣха женитѣ, които чакаха съ нетърпение връщането на двамата тѣхни хора.

Надве—натри хапнаха отъ храната, която бѣха взели отъ лодкитѣ и която бѣше се измокрила. Следъ това си легнаха и заспаха дълбоко.

Не легнаха само капитана и Сигрифъ, които пазиха до срѣдъ нощъ, а после разбудиха Честера да ги смѣни.

Първата нощъ въ Огнена Земя мина безъ никакви приключения. Слънцето завари нашитѣ пѣтници на крака. Тѣ се чувствуваха бодри и готови на всичко. Но особено бѣха разположени хубаво да се нахранятъ.

За съжаление, провизията бѣше малко сравнително съ гладнитѣ гърла, които бѣха на брой петнайсетъ. Имаше малко сухари намокрени съ морска вода, малко варено месо, малко кафе, чай и една глава захаръ. Малко сѣдове имаше за готвене на ястия.

Преди всичко се яви въпросътъ за огънь. Нѣмаше дърва по тоя безгористъ островъ, който бѣше покритъ съ трева, измокрена съ морска вода. Кибритъ имаше, защото всички моряци пушеха тютюнъ, ала нѣмаше какво да се запали: нѣмаше ни кюмюръ, дърва.

— Трѣбва да се отиде тамъ, на оня материкъ, който се вижда на северъ, каза капитана. Погледайте, Сигрифъ, казатой на работника, като му подаваше своя дългогледъ, чини ми се, че всички хълмове тамъ сж гористи.

— Наистина, отговори Сигрифъ, но тука, споредъ мене, е по-добре. Тамъ е опасно.

— Не ви разбирамъ, Сигрифъ, каза капитанинътъ. Каква опасностъ има?

— Една отъ най-страшнитѣ: тамъ живѣятъ Айликолпи, ненаситни канибали. Преди шестъ години тѣ изядоха и кокалитѣ на всички моряци отъ единъ китоловенъ корабъ. Щомъ се спремъ на брѣга, тѣ ще нападнатъ и. . .

— Ами тука ние въ безопасностъ ли сме? попита капитана развълнувано.

— Азъ тѣй мисля, особено докато духа въ-търъ отъ морето къмъ брѣга, Отъ тука до мате-рика има шесть мили, а такова разтояние не могатъ измина дивацитѣ съ своитѣ първобитни лодки, Само важна причина може да ги принуди да направятъ такова пътуване, Докато не ни узнаятъ, до тогава ние нѣма що да се боимъ отъ тѣхъ,

— Ами ако ни узнаятъ! тѣжно измърмора капитана, като си спомни за жената и дъщерята,
— Ами ако е хлътналъ Недъ между тѣхъ!

— Сетне ще мислимъ за това, каза Сигрифъ и отиде да търси дърва, Следъ малко се върна, съ сухарлакъ отъ листа и трева,

— Какво е това? го попита готвачътъ Полуксъ. — Нима съ този боклукъ може да се запали огънь?

— Мисля, че може и това не е боклукъ, отговори стария морякъ. Я вземи съ себе си нѣколко души и иди набери още.

Полуксъ отиде съ моряцитѣ да търси дърва и следъ нѣколко време се върнаха, като носѣха по единъ наржкъ треволакъ. Сигрифъ взе съ ржка малко суха трева, изтри я между ржетѣ си, свия като птиче гнѣздо и я запали съ кибритъ, Гнѣздото пламна и Сигрифъ разпали съ него натрупания сухарлакъ.

Полуксъ остана много доволенъ отъ огъня, нарѣза месото на кжсове, турна го въ единъ чугулъ да се пражы и стопли вода въ единъ кафеникъ. Следъ единъ часъ яденето бѣше готово и всички се заловиха да обѣдватъ.

Сигрифъ разказваше нѣщо за растението, което гори, макаръ и да е мокро. То расте най-вече въ Фокленскитѣ острови и на Огнена Земя и се нарича по английски „гжмпланъ“ защото съдържа въ себе си много лепливо вещество. Тузем-

цитѣ считатъ този сокъ за „балсъмъ“ и привързватъ съ него ранитѣ. Но най главното негово свойство е това, че то лесно се запаля. То е ценно, особено въ тѣзи страни, гдето повечето валятъ дъждове.

На Фокленскитѣ острови, гдето нѣма дървета, туземцитѣ горятъ само това растение. Когато пжтницитѣ се бѣха наобѣдвали, чу се охриптявѣлъ викъ, който изплаши всички. Викътъ идѣше отъ тая страна, гдето бѣха тѣхнитѣ лодки. Нима тамъ незабелѣзано сж се промъкнали диваци? Тази мисълъ се втѣлпи въ главата на всѣкиго. Честеръ, капитанътъ и по-вече отъ моряцитѣ се приготвиха да се бранятъ.

Първата битка

Само Сигрифъ не се мръдна отъ мѣстото си и се подсмиваше подъ мустакъ,

— Идете, идете, г, Хари, каза той на младия офицеръ и вижте враговетѣ, които ни застрашаватъ, И миссъ Модъ, и г-жа Ханей могатъ да дойдатъ съ васъ; увѣрявамъ ви, че враговетѣ не сж страшни,

Но виковетѣ, въ всѣки случай, раздираха ухото на човѣка, Въобразете си концертъ отъ дванайсетъ магарета и вие ще си съставите понятие за този викъ, който идѣше отъ къмъ морето. Но любопитството надви надъ естетическото чувство, и Хари, и капитанътъ, заедно съ женитѣ, отидоха да погледатъ оргиналния концертъ.

Като прехвърлиха баира, който скриваше залива, дамитѣ не можаха да се одържатъ отъ смѣхъ,

По единъ дълъгъ тѣсенъ полуостровъ, който се вдаваше въ водата, се бѣха наредили, като войници на прегледъ, около 300 едри птици. Птицитѣ

стоеха на своитѣ кжи крака, като че се опираха съ опашка на земята и важно се пъчеха и си вдигаха главитѣ нагорѣ. Всички гледаха къмъ една страна, като гимназисти, кога се зададе директорѣтъ. Когато млъкнаха, царуваше извънредно голѣма тишина; ала когато една отъ тѣхъ подадѣше сигналъ, всички протѣгаха шии напредъ и изпушаха такъвъ отвратителенъ викъ, щото човѣкъ трѣбваше да си затули ушитѣ.

Това бѣха пингвини. Около дванайсетъ отъ тѣхъ, може би, да бѣха закѣснѣли и бързаха да се присѣдинятъ къмъ другитѣ. Смѣшно бѣще да ги гледа човѣкъ, какъ бързо скачаха по брѣга. Наистина, пингвинитѣ вървятъ особено. Тѣ употребяватъ своитѣ недоразвити кжи криле вмѣсто предни крака, и за това ходѣтъ имъ прилича на хода на четвероногитѣ.

— Навѣрно тамъ въ трѣвата имъ е гнѣздото, каза г-жа Ханей.

— Тѣй ще е, г-жо, отговори Сигрифъ, и това е лошото, че по-напредъ ние не се досѣтихме. Щѣхме да имаме прѣсни яйца за обѣдъ.

— И сега не е късно, можемъ на пладне да ги сготвимъ, каза Хари, който бѣше толкова младъ, щото съ удоволствие би отишълъ да търси яйца изъ гнѣздата.

— Много добра мисълъ, извика миссъ Модъ. Да идемъ да търсимъ яйца!

Г-жа Ханей одобри този планъ и тръгна заедно съ младитѣ момци къмъ брѣга. Сигрифъ, безъ да каже дума, отдѣли се отъ тѣхъ, отиде къмъ бивака, взе лопатата и се върна къмъ брѣга,

— За какво ти сж тѣзи лопати? Или ти мислишь да намѣришь въ залива лодката и да ни разходишь по морето? попита миссъ Модъ, като се изсмѣ.

— Не, г-це, отговори Сигрифъ, не се смѣйте, тѣ ще ни потрѣбать,

Дамитѣ съ мжка вървѣха по високата блатска трева, която постоянно се качваше по тѣхнитѣ дрехи. Най-сетне достигнаха единѣ пѣсчливѣ насипѣ край морето, гдето видѣха, ако може да се каже тѣй, сѣщински *пингвиникѣ*.

Това бѣше широко пространство, току речи цѣлото покрито съ хиляди пингвинови гнѣзда, които бѣха като ями, изкопани въ земята.

Яйца — уви — нѣмаше, но въ всѣко гнѣздо имаше по едно малко пингвинче — само по едно, защото пингвинитѣ не снасятѣ повече отѣ едно яйце. Пингвинчетата съ нетѣрпение очакваха своитѣ майки; тѣ бѣха съ дребна перушина и много тлъсти. Майката по особенѣ начинѣ храни своето малко. Тѣй като въ това време нѣкои пингвини хранѣха своитѣ малки, то нашитѣ пѣтници се спрѣха да погледатѣ.

Майката иде отѣ морето, съ гуша пълна съ раковини и риби, спира се край гнѣздото и почва да протѣга шия, като изпуща отворотеленѣ викѣ, който е близъкѣ до магарешкия ревъ, Пингвинчето чака спокойно въ гнѣздото си. Майката, следѣ две минути си навежда главата и отваря гага; малкото си пѣха главата въ нейнитѣ уста, грабва рибата и я изяда. Майката отново почва да си върти шията съ сѣщия безобразенѣ викѣ, и това се продължава до тогава, докато се изпразни гушата на пингвината. Следѣ това майката отново отива въ морето на ловѣ, а малкото заспива въ гнѣздото си.

Хари и миссѣ Ханей, навѣрно, дълго време биха се любували на това зрелище, ако Сигрифѣ не бѣше ги отвлѣкълѣ.

— Нѣма ни едно яйце! извика той съ искрена скръбѣ. Кѣсно е вече, есенъ е. Но ние нѣма да се върнемѣ съ праздни рѣцѣ. Ще вземемѣ нѣколко малки пингвини. Полуксѣ ще може да приготи много вкусно ядене отѣ тѣхѣ, Старитѣ пингви-

ни мершатъ на риба, но младитѣ сж вкусни, Хайде, г-да, да идемъ да уловимъ нѣколко.

Сигрифъ заедно съ Хари отидоха къмъ гнѣздата на пингвинитѣ, а г-жа Ханей си приготви престилката, за да загърне въ нея своя ловъ.

Но щомъ се приближиха ловцитѣ до свещеното мѣсто, и старитѣ пингвини се хвърлиха върху тѣхъ яростно и почнаха ужасно да крѣкатъ. Миссъ Модъ и г-жа Ханей избѣгаха отъ бойното поле, а Сигрифъ и Хари грабнаха лопатитѣ и храбро посрѣщнаха нападаелитѣ. Пингвинитѣ се защищаваха мъжествено и упорито, но най-сетне трѣбваше да отстъпятъ.

Тогава нашитѣ пжтници бидоха принудени да се борятъ съ малкитѣ пингвини, които съскаха като гжски и хапѣха ржцѣтѣ на ловцитѣ. Но Сигрифъ и Хари наддѣлѣха, взеха около петнайсетъ пингвинчета отъ гнѣздата и ги занесоха на готвача Полукса,

— Какъ мислите вие, г-да? Де има еспаржъ? попита Сигрифъ. Нѣма да бжде зле, нали?

Всички се изсмѣха на Сигрифовитѣ претенции. Еспаржъ тука и въ такова време може ли да се намѣри?

Но Сигрифъ устоя на своето. Той набра една китка блатска трева и я посочи на невѣрващитѣ. Между корена, началото и стѣблото има бѣла нѣжна часть, която по вкусъ прилича на орѣхъ, а по видъ еспаржъ. Нѣжнитѣ издѣнки, като се сварѣха, можеха да замѣнятъ вкусното Брюкселско зеле.

Докато се приготви яденето, капитанътъ можа да обиколи по-голѣмата часть отъ острова и да се убеди, че той е ненаселенъ, но изънредно богатъ съ растителность, Животни имаше малко, но морето, което ги заобикаляше, бѣше пълно съ риба, тюлени и акули. Въздухътъ се пълнѣше съ виковетѣ на различни морски птици.

— Колко богатства има тука! каза тжно капитанътъ, като гледаше всичко това. Ако имахме корабъ, ние бихме взели съ себе си много нѣщо и бихме забогатѣли.

— Тукашнитѣ животни не се плашатъ отъ нашето присѣствие, каза Сигрифъ. Вижда се, че тѣ не се боятъ отъ хората, а това показва, че ди-вацитѣ никога не сж идвали на този островъ, иначе животнитѣ щѣха да бждатъ по-вече страховити.

Всички мълчеха, но стариятъ работникъ продължаваше:

— Ако стоимъ на тази страна на острова, гдето сме сега, то мръснитѣ людоеди нѣма да забележатъ нашия димъ. Освенъ товь, трѣбва да намѣримъ нѣкой по удобенъ кжтъ, за да си направимъ жилище. Ние тукъ нѣма да останемъ гладни, когато има толкова риба и птици. Трѣбва и на това да сме благодарни, защото може много по-голѣмо зло да не сполети.

Капитанъ Ханей даде възможность на Сигрифа да се изкаже до край и тогава възрази:

— Вие забравяте, Сигрифъ че лодката съ единайсеть матрози и съ лейтенанта Ханей се скита неизвестно кжде. Нима ние ще мислимъ само за себе си и нѣма да се опитаме да намѣримъ нашитѣ другари?

Разбира се, не, г. капитанъ, отговори почтениятъ морякъ. Съ васъ е г-жа Ханей и Миссъ Модъ. . .

— Г-жа Ханей и Миссъ Модъ сж готови да дѣлятъ съ насъ всички опасности и сами тѣ ме молиха, да отида да търся лодката, отвърна капитанътъ.

Стария Сигрифъ млѣкна и цѣлия день не каза ни дума. Преди да излѣзе слънцето, той поиска дългогледа отъ капитана, покачи се на единъ

високъ хълмъ и разгледа дълго време брѣга на материка, като че търсѣше нѣкое известно нему мѣсто.

Лавина

На другия день се изтърколи ясното слънце по безоблачното небе, — картина, която е рѣдка въ околноститѣ на Огнената Земя, вѣчно покрита съ мъгла. Всички останаха доволни, когато следъ обѣдъ, капитанътъ заповѣда да се приготвятъ за пжть. Матрозитѣ решиха, както и да е, да намѣрятъ другата лодка, защото тамъ бѣше оржжието и всичко, което взеха отъ „Калипсо“. Сигрифъ нищо не възрази, само дръпна капитана на страна и му каза.

— Никой, разбира се, нѣма да ви обвинява, г. капитане, за гдето вие се приготовлявате да търсите лейтенанта и другитѣ матрози. Но ние стиваме въ неизвестностъ, и за това сте длъжни да се съгласите, че трѣбва да изберемъ най-добрия пжть.

— Разбира се, отговори капитанътъ, и ако вие сте намѣрили нѣщо по-добро за този случай, то кажете го, Сигрифъ, азъ ще ви бжда много благодаренъ.

— Ето какво искахъ да ви кажа, г. капитане, каза Сигрифъ. Азъ съмъ старъ морякъ и трийсетъ години плавамъ по тукашнитѣ води. Тѣ ми сж много добре познати. Снощи азъ се качихъ на хълма и разгледахъ съ дългогледа материка. Знаете ли какво видѣхъ? Планина, която отдавна знаехъ. Гора съ остъръ снѣженъ връхъ, много по-високъ отъ всички съседни върхове, съ една дума планината „Сармиенто“.

— Не може да бжде! извика очудения капитанъ. *Сармиенто?* Значи ние сме много по-на-югъ, отколкото мислѣхме. Тогава нашиятъ островъ се намира около залива на Отчаянието.

Капитанъ Ханей погледна внимлноате този върхъ и каза на другаритѣ си:

— Нѣма съмнение, че това е *Сармиенто*. Тѣй поне рисуватъ тази планина въ картитѣ. А ето и Дарвиновата планина. Тя не се вижда ясно, но все се вижда. Сигрифъ ни направи голѣми услуги. Ние сега знаемъ, где се намираме. Остава само да се възползуваме отъ тѣзи сведения, които ни даде нашиятъ почтенъ Сигрифъ.

Сигрифъ се смути и се изчерви като мома, когато чу открито да го хвалятъ. Дългогледътъ ходѣше отъ ржка въ ржка. Всички искаха да видятъ строгия профилъ на *Сармиенто* и групата планини, надъ които господствуваше неговата мрачна височина. Следъ това пѣтниците си отпочинаха малко и слѣзнаха отъ планината, за което употрѣбиха не малко време.

Айликолпитѣ

Скоро се пригответи дружината за пѣтъ. Имаха две лодки, въ които натовариха провизията, която се състоеше отъ нѣколко млади пингвини и спаржъ — едно растение за ядене; палатка, всички сѣдове и най-сетне нашитѣ пѣтници седнаха вѣтре.

Честеръ замина напредъ въ открито море. Вълнитѣ не бѣха голѣми, и лодкитѣ плаваха спокойно подъ планината. Следъ половинъ часъ лодкитѣ стигнаха северния край на острова и оттамъ завиха малко на изтокъ и взеха направление къмъ суша, която се виждвше предъ тѣхъ.

Така плаваха нашитѣ пѣтници около единъ часъ, безъ да гребатъ съ лопатитѣ много силно, да не се уморятъ напраздно. Капитанътъ, който презъ всичкото време гледа съ далекогледа си морето, извика на Честера:

— Ей, Честере, ела къмъ насъ! Виждамъ ед-

на лодка край брѣга да се спуща въ морето!
Виждамъ я!

Хари послуша, събра платната и само съ едни лопати гребѣше и обърна лодката къмъ лодката на капитана. Въ това време Сигрифъ взе далекогледа отъ капитана и започна внимателно да гледа къмъ неизвестната лодка, която се приближаваше вече къмъ тѣхъ.

— Това е една фуеджийска лодка, и въ нея има айликолпи, каза той и подаде далекогледа на капитана.

Сигрифъ каза много спокойно тѣзи думи така щото, нито женитѣ, нито матрозитѣ подозрѣха нѣкоя опасностъ. Капитанътъ заповѣда да се върви напредъ съ лодкитѣ. Настрѣщната лодка плуваше право къмъ тѣхъ. Лодкитѣ на нашитѣ пжтници не можаха да не се срѣщнатъ съ нея.

Скоро лодкитѣ се приближиха тѣй, щото можеше да се чуе човѣшки гласъ отъ едната лодка до другата. Виждаше се, че въ неприятелската лодка имаше три жени, две деца и седемъ мъже. Капитанътъ мислѣше, че щомъ дивацитѣ водятъ съ себе си жени и деца, не сж опасни. Предложението на капитана се сбждна: двама отъ туземцитѣ станаха прави въ лодката, замахаха съ звѣрска кожа и завикаха:

— Хо-сей! Хо-сей!

— Това значи, тѣ искатъ да се срѣщнатъ съ насъ и да ни предложатъ своитѣ стоки, каза Сигрифъ.

— Радвамъ се; каза капитана, нека дойдатъ.

Капитанътъ направи знакъ да се доближи лодката, и дивацитѣ тръгнаха къмъ нея, но не се доближиха, а се спрѣха на едно доста отдалечено пространство.

Фуеджийцитѣ бѣха много грозни: уста голѣми, като че стигаха до ушитѣ, космитѣ никога нечесани, разчорлавени. Облѣклата на мъжетѣ бѣ-

ха кжси кожени намѣтки, които имъ покриваха само раменетѣ и бѣха превързани презъ гърдитѣ да не падатъ: тѣлата имъ бѣха намазани съ тюленсва и китова масъ. Женитѣ бѣха още по-грозни, по-безобразни, само че тѣлата имъ бѣха покрити съ нѣщо като риза отъ пера на пингвини. Едната отъ женитѣ носѣше превързано на гърба едно дете. Освенъ диваци, въ лодката имаше и нѣколко дребни кучета, които приличаха повечето на лисици: муцуна остра, уши прави на горѣ. Мжжетѣ и женитѣ викаха, децата виеха, кучетата лаеха — съ една дума, на лодката имаше концертъ, който убийствено действуваше на европейцитѣ.

По заповѣдь на капитана, Сигрифъ, който знаеше нѣколко думи на фuedжийското наречие, се изтжпи на носа на лодката, за да служи като преводачъ. Той можа да посмути дивацитѣ, и търговскитѣ преговори се почнаха. Дивацитѣ предлагаха различни кожи отъ диви животни, за да имъ дадатъ кутии отъ сардели или желѣзни копчета. Дивацитѣ не се пазариха много, знаеха, че ще спечелятъ и ще излъжатъ бѣлитѣ европейци. Когато свършиха кожитѣ, почнаха да си продаватъ риболовнитѣ орждия и дори първобитното си оржие. Сигрифъ купуваше копията имъ, пращовитѣ и каменнитѣ имъ брадви много ефтино, напр. за нѣкояко платнени пошове.

Като видѣха платненитѣ материи, очитѣ на фuedжитѣ свѣтнаха. Особено женитѣ най-вече обичаха тѣзи платове и затова дадоха всичко, което имаха съ себе си, като скжпоценни накити и др. само да иматъ малко памучна материя. Дори една отъ женитѣ предложи на миссъ Модъ своето дете, само англичанката да ѝ даде поша, съ който се бѣше превързала презъ врата. Когато дивачката се мжчеше да убеди дъщерята на капитана да ѝ вземе детето, миссъ Модъ попита Сигрифа:

— Какво иска тази жена?

— Тя иска да ви даде детето си, а вие да ѝ

дадете поша, който е превързанъ на врата ви, отговори Сигрифъ, като се посмути малко.

— Ахъ, проклетницата му н'една, какво помислила! Нима това е истина, г-нъ Сигрифѣ? попитаха дветѣ европейки.

— Да, за съжаление, отговори Сигрифъ, и това виждамъ не първи пжтъ. Тѣ сж злодейки, а не майки. Всѣка отъ тѣхъ е съгласна да даде детето си за единъ кжсъ нанделка.

Всички неволно почувствуваха страшно отращение къмъ фуеджийкитѣ. На всички бѣше противно да продължаватъ търговията съ дивацитѣ. Капитанътъ заповѣда да се върви напредъ.

Товага дивачката сложи детето си въ лодката и протегна костеливата си ржка, като искаше да грабне шала на миссъ Модъ. Тя почти го бѣше хванала, но Честеръ овреме сполучи да я удари презъ ржката и тѣй можа да спаси госпожицата.

Фуеджийката, като видѣ, че не можа да я постигне желанието, нададе викъ, и всички я придружиха, като замахваха съ лопатитѣ и заплашваха европейцитѣ. За щастие, яростъта имъ бѣше безсилна, защото Сигрифъ купи всичкото имъ оржие, което имаха съ себе си, Англичанитѣ отбѣгнаха далечъ отъ дивацитѣ съ лодкитѣ си.

— Слава Богу! извика Сигрифъ, като въздъхна. Много добре направихме, че не стреляхме на тѣхъ, защото щѣха да се събератъ нѣколко легиона дяволи.

— И вамъ има много да се благодари, за дето имъ зехте оржията, каза капитанътъ, иначе ние не можехме се отърва леко.

— Голѣма работа! каза Честеръ, какво можеха да ни направятъ тѣзи животни? Ние малко ли сме? А още сме и добре въоржжени.

Това е тѣй, г-нъ Честере, каза Сигрифъ, но можеха да ни връхлетятъ камъне, а камънитѣ

счупватъ главата на човѣка. Освенъ това, тѣзи диваци сж звѣрове, когато се разсърдятъ. Азъ веднѣжъ видѣхъ, какъ само единъ фуеджиеецъ на падна една китоловна голѣма лодка. Всички сж пѣргави като маймуни. макаръ да сж тѣй дребни. Тѣ могатъ на сто метра далечъ да случатъ съ камѣкъ. . . И женитѣ вѣрватъ заедно съ мъжетѣ... Азъ не се плаша, но знаете ли какво ше ви кажа? Азъ по-добре бихъ желалъ да имамъ работа съ трима европейци; отколкото съ една фуеджийка. Увѣрявамъ ви.

Всички се изсмѣха на Сигрифовитѣ думи, но той не се смѣеше, а гледаше всичкото време въ лодката на дивацитѣ.

— Тѣй! — каза той изведнѣжъ. Азъ очаквахъ това.

— Какво? попита капитанинтѣ.

— Тѣ съ димъ даватъ сигналъ на своитѣ другари, ето всичко. . . Ахъ, проклети дяволи!

Наистина, отъ лодката, която приличаше на корито, защото бѣше издълбана отъ цѣло дърво, се издигаше димъ. Горѣха, като се виждаше, една особена трева по особенъ начинъ.

Не се минаха три минути и на брѣга се показа другъ димъ.

— Тѣй ли! каза Сигрифъ. Ето и отговоръ. . . Ето още единъ, ето и другъ. . . е, че колко сж тѣ?

Той посочи димоветѣ, които се показваха единъ следъ другъ на брѣга.

Тѣзи сигнали отначало се появяваха само на северния брѣгъ, но сетне почнаха да се явяватъ и на южния.

— Работата е зле, каза Сигрифъ на капитана. Искатъ да ни нападнатъ отъ две страни. Лошо. . . И на двата острова, които се виждатъ предъ насъ, живѣятъ айликолпи. Тѣсното пространство вода, която се вижда ей тамъ, е входъ въ протока. Да можемъ по-скоро отъ дивацитѣ

да стигнемъ тамъ! Протокътъ е тѣсенъ, и ние можемъ избѣгна. . .

Капитанътъ обърна далекогледа къмъ брѣга.

— Спускаатъ въ морето лодкитѣ си, каза той, като описваше всичко, което виждаше. На колкото мѣста се дими, толкова лодки се виждатъ въ морето. . . Две, петъ, седемъ, петнайсетъ, седемнайсетъ. . . още двѣ, още една. . . значи двадесетъ. . . Тѣ отиватъ къмъ протока и вървятъ подъ жгълъ, за да ни заобиколятъ.

— Не е ли по-добре да се върнемъ назадъ? попита развълнувано госпожата на капитана.

— Нѣма никаква полза. Отъ островитѣ идатъ други лодки, за да ни нападнатъ отъ другата страна.

— Има ли въ лодкитѣ жени и дѣца? попита Сигрифъ, като се обърна къмъ своитѣ.

— Не се виждатъ ни жени, ни деца, отговори капитанинътъ.

— Значи, ще имаме война, война на смъртъ...

Скоро неприятелскитѣ лодки заобиколиха нашитѣ пжтници; като гора стърчеха копията на дивацитѣ; всѣки дивакъ държеше пращова, и всички бѣха готови да посипятъ главитѣ на бѣлитѣ европейци съ камъни. Виждаха се отвратителнитѣ имъ лица, чуваха се тѣхнитѣ викове, които приличаха на виковетѣ на хищни птици, налетѣли надъ нѣкоя жертва.

Неприятелскитѣ лодки отъ дѣсно и отъ лѣво, като образуваха римската буква V, се приближаваха къмъ англичанитѣ и искаха да ги нападнатъ порано, докато тѣ успѣятъ да влѣзнатъ въ канала. Европейцитѣ употребиха нечовѣшки усилия, за да не дадатъ на дивацитѣ да си изпълнятъ намисления планъ. Но надеждитѣ на успѣхъ бѣха малки. Най-малкото закѣсняване можеше да причини или смъртъ на англичанитѣ, или заробване, което е по-

зло отъ смъртта. Капитанинътъ, макаръ и отчаянъ, продължаваше да окуражава матрозитѣ.

— По смѣло, момчета! . . По смѣло! Не се плашете, теглете!

Матрозитѣ се ободряваха. Лодкитѣ на нашитѣ пѣтници хвъркаха, ако може така да се каже, по водата. Неприятелскитѣ лодки, които бѣха задъ европейскитѣ, останаха надире, но преднитѣ се приближаваха. Дивацитѣ, които настагаха къмъ нашитѣ лодки, станаха на крака и се приготвиха за атака. Тѣхнитѣ диви викове, яростнитѣ имъ тѣлодвижения и нашаренитѣ имъ лица даваха на сцената демониченъ характеръ.

Ето нѣкой отъ дивацитѣ хвърли дърво, сетне камъкъ, за да изпита разстоянието, навѣрно. Но ни дървото, ни камъкътъ достигнаха лодкитѣ на европейцитѣ; ала колкото лодкитѣ вървѣха напредъ, толкова по-вече се скъсяваше разстоянието.

Тогавъ Честеръ помисли, че е вече време да се действува по енергично, затова даде заповѣдъ на своитѣ хора да стрелятъ.

Гръмна залпъ. Трима диваци паднаха. Но това не уплаши фуеджицитѣ, а стана причина да се отвори бой. Върху лодкитѣ на нашитѣ пѣтници се посипаха камъни и дървета, но раниха само трима. Работата земаше лошъ характеръ; опасността растѣше отъ минута на минута.

Катастрофа

Между това лодкитѣ достигаха се по-близко и по-близко до канала. Честеръ бѣше вече наближилъ, когато предъ него се изпрѣчи една голѣма лодка. Ржчниятъ бой бѣше неизбѣженъ. Трѣбваше съ сила да си пробие пѣтъ Честеръ.

Лодката на Честера се приближи тѣй до неприятелската лодка, щото се допрѣха дветѣ лод-

ки. Той извика на капитанина да каже на женитѣ да се криятъ и да се сдружи съ него да потопятъ неприятелската лодка. Тѣ си приготвиха оржжията и се заловиха да изпълнятъ намисления планъ. Дивацитѣ не можах да отгадаятъ плана на своитѣ неприятели, тѣ мислѣха, че бѣлитѣ жители ще ги заобиколятъ и затова се приготвиха да се бранятъ съ дървета и прашови. Нашитѣ пжтници нѣлетѣха върху неприятелската лодка, изгърмѣха нѣколко пжти и нѣколко отъ дивацитѣ паднаха убити въ морето. Следъ това лодката се обърна въ водата, и пжтя за нашитѣ пжтници бѣше вече чистъ.

Лодкитѣ влѣзнаха вече въ канала. Положението на нашитѣ хора бѣше вече много по-сносно, защото неприятелскитѣ лодки останаха много надире. Вѣтъръ духаше много благоприятенъ и ускори хода на нашитѣ пжтници, и следъ малко неприятелскитѣ лодки едвамъ се забелязваха като точки върху водата.

Като се отърва отъ опасността, капитанинътъ най-послѣ прегърна жена си и дъщеря си.

Всички радостно се поздравляваха, като мислѣха, че опасността е вече избѣгната. Ранитѣ, които нѣкои отъ матрозитѣ бѣха получили, бѣха малки, а дивацитѣ, както се виждаше, се оставиха отъ намѣрението да преследватъ своитѣ неприятели.

Ала капитанинътъ мислѣше, че е необходимо да се върви напредъ; той искаше да се възползува отъ тихия попжтенъ вѣтъръ да се вмъкне въ канала.

Щомъ настъпи нощъта, навсѣкжде по брѣга се виждаха безчислено множество огньове, а това показваше, че има всѣкжде тревога. Още Магеланъ прѣди 300 години е билъ забелязалъ, че туземцитѣ имали обичай да запалватъ огньове,

когато имало нѣкоя тревога, затова този островъ се нарекълъ Огнена Земя.

И тъй, кладитѣ горѣха тъй силно, както горѣше умразата въ гърдитѣ на фuedжийцитѣ къмъ бѣлата раса.

— Трѣбва да плаваме до тогава, докато се скриятъ отъ насъ огньоветѣ, каза капитанинътъ. — Добре, че е нощъ и дивацитѣ нѣма да ни видятъ.

Наистина, нощта скриваше лодкитѣ на нашитѣ пжтници отъ погледитѣ на дивацитѣ. Нощта бѣше тъмна, по небето плаваха облаци. Въ друго време би било голѣмо безумие да плава човѣкъ въ такава тъмнина. Но сега самитѣ огньове освѣтяваха пжтя на нашитѣ хора и ги караха, както и да е, да вървятъ напредъ. Тѣ като че плаваха по срѣдата на една голѣма рѣка, освѣтена отъ двата брѣга съ огньове, но за щастие, платната на лодката не се виждаха отъ сушата.

Цѣлата нощъ бѣше тъмна, и това много помогна да се отдалечатъ нашитѣ пжтници. На едни мѣста брѣговетѣ толкова се приближаваха, щото можеше да се види отъ брѣга всичко по водата, но мъглата въ този случай избави хората на „Калипсо“. Подъ нейния покривъ незабѣлѣзано минаха тѣсното мѣсто, и, щомъ като се пукна деня, влѣзнаха благополучно въ Дарвиновия протокъ.

Отука не се виждаше вече ни огънь, ни димъ. Това показваше, че нашитѣ пжтници сж далечъ вече отъ земята на айликолпитѣ. Но капитанинътъ не искаше да спре; той гледаше да се възползува отъ благоприятния вѣтъръ, който още духаше. Чакъ около пладне, когато лодкитѣ влѣзнаха въ сѣверо-западния Биглиски каналъ, капитанинътъ даде заповѣдъ да се отпочине малко.

Бѣше петъ часа следъ пладне. Въ дълбочината на бухтата, гдето бѣха спрѣли нашитѣ пжтници, имаше удобно мѣсто да се спратъ лодкитѣ,

а върху брѣга подъ нѣколко сѣнчасти дървета имаше мѣсто, гдето хората се разположиха. Можеше всѣки да бжде увѣренъ, че тука дивацитѣ не ще могатъ да достигнатъ. Затова Полуксъ се погрижи да приготи обѣдъ, а всички насѣдаха да си отпочинатъ следъ 24 часа скитане и патила.

Нашитѣ пътници заобиколиха огъня, който весело горѣше, и се радваха на картината, която имъ се представяше, и на която тѣ не обърнаха внимание най-напредъ, когато се спрѣха на този брѣгъ.

А пейзажътъ бѣше наистина красивъ.

Виждаше се самата бухта, която имаше видъ на подкова, и която се вдаваше въ сушата около 300 метра. На брѣга растѣше гжста гора, която се издигаше постепенно и най-сетне се скриваше въ небеснитѣ височини. Дърветатата бѣха едри, величествени и бѣха отъ тритѣ главни горски породи, които се въдятъ въ Огнената Земя. Едни отъ тѣзи породи принадлежатъ къмъ породата на буковитѣ дървета, другата къмъ семейството на брѣзата, а отъ третата порода дървета се наричатъ *Винторови*, защото капитанъ Винторъ ги занесълъ най-напредъ въ Англия. Подъ тѣзи вѣковни дървета растѣха дребни храсталаци, които правѣха гората непроходима.

Заливътъ не бѣше широкъ а брѣговетѣ, които го заобиколиха, бѣха прорѣзани отъ пороитѣ и се свършваха съ снѣжни върхове. Най-величествена бѣше Дарвиновата планина, която се покриваше съ ледъ като съ саванъ. Между горната линия на скалистия брѣгъ и линията на вѣчнитѣ снѣгове се простираше черна гора, прорѣзана съ ледници, които се спущаха чакъ до морето. На мѣста снѣгъте се топѣше и, като течеше надолу, образуваше нѣколко водопада. Два потока отъ планината се сливаха въ единъ и, като се хвърлѣха отъ една висока скала, пълнѣха самотията

съ шумъ и екъ и се пѣнѣха, та издигаха мъгла като димъ.

Такава бѣше чудесна панорамата, която смая нашитѣ пътници и ги накара да забравятъ за минута всички минали и бждещи опасности.

Но това, което най-много очуди нашитѣ пътници, бѣха папагалитѣ, които тѣ не мислѣха да срѣщнатъ тукъ. Надалечъ, въ гжститѣ джбрави, се чуваше кълвача, който съ дивия си викъ напомняше смѣха да идиота. Въ залва плаваше цѣль рой пеликани, които се гуркаха въ дълбочината на водата, като чс се приготвяваха да хванатъ своята жертва. Скоро около всѣки пеликанъ се въртѣха рой птици, и всѣки пжтъ, когато пеликанътъ сполучваше да улови нѣкоя риба, тѣ изкрѣскваха.

За да глътне рибата, пеликанътъ по-напрѣдъ я подхвърля на горе и си разтваря устата. Но често пжти тази риба намѣсто да падне въ неговитѣ уста, птицитѣ я грабватъ и се скарватъ за нея, а пеликанътъ отново се приготвя да почне да дири друга жертва.

Нощта легна върху земята, но тъмнината не бѣше настанала. Дълго време следъ залъзването на слънцето ледницитѣ и снѣжнитѣ върхове се освѣтяваха отъ сленчевитѣ лжчи, които не се виждаха вече въ доловетѣ и хвърлиха отъ себе си свѣтлината, прилична на северно сияние. До десетъ часа вечерта се стъмни, и уморенитѣ пътници си легнаха да починатъ.

На другия день се появи такова лжчезарно слънце, сутринята бѣше така хубава, щото пътницитѣ решиха да останатъ още единъ день на това мѣсто. Между това на Честера дойде много оригинална идея относително обѣда. Като се обличаше край брѣга, той видѣ около лодкитѣ морска птица, която си играеше съ водата. Тази птица се приструваше че спи, и щомъ като мине нѣкоя риба край нея, тя я грабва, но не я изяждаше,

както правятъ другитѣ птици, а я пуцаше пакъ въ водата. Рибата, като се почувствуваше въ водата, отново се опитваше да избѣгне, но птицата я хващаше и отново си играеше дълго време съ нея.

Но играта се свърши много печално за морската птица: щомъ тя пусна рибата, и Честеръ се хвърли въ водата и улови жертвата на птицата. Изплашената птица хвъркна, а Честеръ извади рибата на брѣга; тя имаше около четири кила.

Това ястие бѣше неочаквано и затова зарадва всички. Рибата бѣше отъ породата на вкуснитѣ риби, и Полуксъ се обѣща да сготви много хубаво ядене.

Кжде края на брѣга се чу трѣсъкъ отъкъмъ единъ отъ ледниците, които се намѣрваха на срещната страна на залива и на които основанието имъ се намираще въ водата. Пръвъ Честеръ забеляза, че леднка тръгналъ отъ мѣстото си. Всички други се любуваха на пейзаже, който имъ приковаваше очитѣ къмъ себе си.

Капитанинтъ поиска да обясни на дъщеря си образуването на леденитѣ планини, които се срѣщатъ понѣкога въ морето.

— Ледниците, каза той, отъ голѣмата си тежина слизатъ отъ планината надолу. Ако основанието на тѣзи ледени планини е въ морето, то се разтопява и цѣлитѣ планини тогава падатъ и плаватъ дълго време, докато се разтопятъ отъ топлината на морската вода.

Капитанинтъ искаше още да говори, но силно изтрѣщѣ нѣщо: отсрѣщната ледна планина се разпука на две и едната ѝ частъ падна въ морето, като изхвърли вода по брѣговетѣ и направи силно вълнение въ самото море.

Това стана въ продължение на нѣколко секунди. Нашитѣ пжтници не успѣха да се съвзематъ, и една голѣма вълна се прѣсна на брѣга

и измокри и палатката, и всичко, което имаха гоститѣ на тази мѣстностъ, като сѣдове, провизия и пр.

Когато водата се изтече въ морето, пжтницитѣ се изсмѣха надъ своето приключение, но когато се огледаха наоколо си, убедиха се, че нѣма нищо смѣшно; напротивъ, голѣмо нещастие сполетѣ капитанина и неговитѣ хора.

— Ахъ, проклети ледници! извика пръвъ Сигрифъ, нѣма лодкитѣ! Ами сега!

Като че врѣла вода попари всички. Всѣки се обърна тутакси къмъ залива. Уви! Лодкитѣ бѣха разчупени и плаваха дѣска по дѣска върху водата.

Грамадна ледена планина бѣше запрѣчила входа на залива и затуляше планината, отъ която се бѣше отдѣлила.

Обиколка

Пасажеритѣ на „Калипсо“ останаха безъ лодки, безъ покривъ, безъ провизия, и — най-лошото — безъ оржжие. Тѣ имаха само мокри дрехи, съ които бѣха облѣчени, и Сигрифовия револверъ, който се бѣше закачилъ край брѣга въ тревитѣ, но който, навѣрно, за нищо не бѣше годенъ, защото бѣше измокренъ. Нашитѣ пжтници се намираха въ едно много лошо положение. По-добре би било да останѣха на нѣкой необитаемъ островъ, отколкото на този негостоприеменъ брѣгъ, на който налитаха често людоедитѣ.

Но природата, която заобикаляше нашитѣ пжтници, бѣше тѣй очарователна и лжчезарна. щото никой не вѣрваше, че злото не може се поправи. Мжчно можеше да се повѣрва, че следъ това лубаво лѣто, ще настане мрачна и сурова зима, че утре не ще има какво да се яде, че отъ минута на минута трѣбва да се очаква да нападнатъ дивацитѣ.

Отъ всички само капитанътъ знаеше нѣщо за опасната за европейцитѣ Огнена Земя; той бѣше чель книги и слушалъ да разказватъ матрози, че тази страна е фатална за всѣки чужденецъ. Той помнѣше несполучливия опитъ на Сармиенто да основе въ Магеланова протокъ колония, която, на брой около 300 души мъже, жени и дѣца, измрѣха отъ гладъ. Помнѣше и опита на Гардинера, който се свършилъ съ това, че измрѣли всички, които трѣгнали съ този пѣтникъ. И тѣзи две партии дошли въ Огнена Земя съ всички необходими припаси и орждия, когато нашитѣ пѣтници нѣмаха нищо! Какво ги очакваше въ този случай? Каква участь!

— Сърдцето на капитанина се свиваще, когато си представяше всичко, което го очакваше...

Въ това време Честеръ, Сигрифъ и матрозитѣ не стоеха празни. Едни отъ тѣхъ се заловиха да правятъ отъ дърво кошия, други събираха трева и плетѣха нѣщо като омбрели за дамнитѣ; нѣкои вързваха пращови отъ върви, които имаха въ джебовеѣ си. Единъ отъ матрозитѣ си направи вждица отъ единъ кокалъ, превърза я съ върва и се залови да лови риба — съ една дума, почти всички, съ изключение на нѣколко ленивци, се заловиха да помогнатъ на общата участь. Плодъ на това общо усилие бѣше обѣдътъ, който се приготви и който, макаръ да не бѣше разкошенъ, се можеше да насити гладнитѣ стомаси.

Следъ като се наядоха съ каквото далъ Господъ, нашитѣ пѣтници се нагласиха на другата сутринъ да направятъ една обиколка. Честеръ и Сигрифъ се заловиха да ржководятъ разгледвачитѣ, а капитанинътъ съ жена си и дъщеря си и съ нѣколко матрози остана на брѣга да чака. Следъ като се върнатъ разгледвачитѣ, тогава щѣше да са види, да се заmine ли за нѣкъде или да се стои на това мѣсто.

На къде трѣбва да тръгнатъ разгледвачитѣ?
Сигрифъ предлагаше да се изкачатъ къмъ планината, откъдето можеше по-добре да се върви край брѣга, откъдето нищо не се виждаше и освенъ това и пѣтьтъ бѣше много мѣченъ.

На другата сутрина тръгнаха Честеръ, Сигрифъ и нѣколко матрози. Пѣтьтъ къмъ планината бѣше труденъ. Имаше много спѣнки, най-голѣмитѣ отъ тѣхъ бѣха изгнилитѣ пѣнове, които се изпрѣчваха на пѣтя. Кракътъ, като срѣщаше такъвъ чуканъ, стѣпваше отгорѣ му, като бѣше увѣренъ, че стѣпва на твърда земя, но изгнилото дърво не издържаше товара и кракътъ потѣваше въ мека гнилацина като въ калъ. Напоениятъ съ студена мѣгла планински въздухъ бѣше неприятенъ. Наоколо царуваше таинствена тишина, която се нарушаваше понѣкога отъ гласа на нѣкоя птица. Всичко това правѣше на пѣтниците лошо впечатление. Тѣ вървѣха полека и дори веселията Честеръ се намръщи.

Най-сетне, следъ два часа пѣтъ, Честерови стигнаха такава височина, гдето дърветата бѣха низки и разклонени. Това още повече затрудни пѣтницитѣ, защото трѣбваше да се провира човѣкъ измежду клонетѣ. Пѣтницитѣ се препѣваха въ коренитѣ на дърветата и падаха: клонитѣ имъ закачаха дрехитѣ, дращѣха имъ лицата. За единъ часъ време тѣ едвамъ можаха да изминатъ сто метра.

Но за щастие, мѣстността, покрита съ такива клонести дървета, не бѣше голѣма и колкото повече се изкачваха на горе нашитѣ пѣтници, толкова повече растителността ставаше рѣдка, и най-сетне се виждаха нѣколко купища трева. По такава мѣстность бѣше много лесно да се ходи. Скоро предъ очитѣ на Честера и неговитѣ другари се откри величествена панорама.

Отъ всички страни се виждаха планини, които

като че се трупаха една върху друга. Едни отъ тѣхъ приличаха на конуси, други имаха тжпивър върхове, нѣкои приличаха на срѣдновѣковни камбанарии, други на жбести срѣдновѣковни кули. А надъ всички се издигаше съ своя снѣженъ връхъ Дарвиновата планина, достойна съперница на Сармиенто, която се издига на срѣща и североизтокъ. Планинитѣ се срѣзваха отъ дълбоки долини, отъ които нѣкои бѣха голи и мрачни, други живописни и залесени.

Но Честеръ и неговитѣ другари не се отнасяха много внимателно къмъ гова зрелище. Тѣхъ интересуваше най-вече залива, въ който тѣ бѣха влѣзнали съ лодкитѣ си. Тѣ го разглеждаха внимателно и забелязаха, че той се влива въ другъ по-дълбокъ каналъ, който отиваше право къмъ изтокъ, като че нѣкой го е правилъ нарочно.

— Ето Биглския каналъ! извика Сигрифъ. По него щѣхме да плаваме, ако нашитѣ лодки не бѣха загинали.

— Ами защо мислите вие, че на другия край на канала щѣхме да бждемъ по-добре, отколкото тукъ?

— Защото чрезъ този каналъ ще стигнемъ Лемерова заливъ и до бухтата на Сполуката, гдето току-речи всѣки месецъ идатъ риболовни кораби.

— Ако е тъй, каза Чистеръ, то хайде да минемъ по сухо пжтя, който трѣбваше да минемъ по вода.

— Наистина, Честеръ, това би било много добро, но нали виждашъ, колко е мжченъ пжтьтъ. . . Ние само една часть минахме отъ него; и видѣхме, колко лесенъ бѣше той.

— Да искашъ, значи да можешъ, каза Честеръ, но се втрени внимателно въ географическата карта, която се разгваше предъ него. — Какво е това? каза той, като посочи съ прѣстъ

къмъ нѣколко бѣли точки върху морето. — Не сж ли неприятелскитѣ лодки?

— Наистина, каза Сигрифъ, като си тури ржката надъ очитѣ. Като че има около 20. . . Да ви кажа ли азъ вамъ, това не обещава добро. Но чини ми се, че тѣ сж минали край нашия заливъ и нашитѣ, навѣрно, не сж ги видѣли.

Честеръ извади изъ джеба си парче хартия, която водата не измокри, начърта Биглския заливъ, колкото се виждаше, следъ това стана и повика другаритѣ си да се върнатъ.

Слизането бѣше, разбира се, по-лошо отъ възкачането; пжтницитѣ често падаха, като се спѣваха отъ коренитѣ на дърветата и падналитѣ пѣнове. Когато слѣзоха на брѣга, нѣмаше неодраскано мѣсто по тѣлата имъ.

Тѣ не слѣзоха по сжщия пжтъ, а малко по на изтокъ, защото се бѣха малко побъркали въ гората, гдето е много трудно да се ориентира човѣкъ. Между гжсталака не може да се види нищо, освенъ дърветата и понѣкога небето.

Трѣбваше нашитѣ пжтници да се повърнатъ и да хванатъ брѣга къмъ залива. Но недалечъ отъ брѣга ги очакваше печална изненада.

Нѣма ги! . .

Превалтъ бѣше пустъ.

Върху брѣга личеха многобройни следи отъ боси крака. Очевидно бѣше, че сж идвали диваци. На пѣсъка имаше изгубена една камена брадва. Честеръ я грабна отъ земята и, безъ да каже дума, я показа мълчишката на Сигрифа.

Всички бѣха въ мрачно настроение.

Наистина, ето какво бѣше се случило, до като отсжтствуваше Честеръ и другаритѣ му.

Следъ два часа отъ замиването на Честера,

единъ отъ матрозитѣ се затече при капитанина и съ половинъ гласъ му каза:

— Туезмци! . .

Въ това време въ залива се показаха една следъ друга нѣколко лодки, числото на които бѣше по-вече отъ двадесетъ. Тѣ бѣха далечъ още около единъ километъръ, и затова не можеше добре да се забележи, колко лица имаше въ всѣка една отъ тѣхъ. Но тъй като тѣ идѣха отъ западната страна, то нѣмаше никакво съмнение, че тава сж айликолпи.

Какво трѣбваше сега да правятъ американцитѣ? Да бѣгатъ по-скоро въ гората? Това бѣще най доброто, което трѣбваше да направятъ нашитѣ пжтници, защото нѣмаха оржжие, но отъ друга страна и равнината на брѣга можеше да ги избави. Скалата бѣше висока и върха ѝ не се виждаше отъ морето. Ако се потаеше човѣкъ, дивацитѣ можеха да минатъ край това мѣсто, безъ да забележатъ никого.

Капитанинтъ тъй реши да направи. Въ една минута събориха колибата, която бѣха направили за женитѣ, изгасиха огъня, легнаха на земята, по-тайваха се и очакваха, какво ще се случи съ тѣхъ.

Наскоро въ залива на близо се явиха лодки, въ които имаше жени, деца и мжже; освенъ това, въ лодкитѣ имаше кучета и разни домашни сждове, като палатки отъ звѣрски кожи, инструменти и оржжие. Виждаше се, че цѣло племе се мѣсти отъ старото си жилище и отива да се засели тамъ, гдето ще намѣри мѣсто по-удобно за живѣне.

Капитантъ презъ всичкото време гледаше лодкитѣ и съ голѣмо неспокойствие следѣше какво правятъ дивацитѣ, най сетне се убеди, че неприятелитѣ искатъ да се спратъ около тѣхъ. Капитанинтъ си помисли, че дивацитѣ сж подушили новитѣ гости и ги търсятъ. Но следъ малко се раз-

бра, че дивацитѣ не търсятъ нищо друго, освенъ се събрали да ловятъ риба въ залива.

Една отъ най-голѣмитѣ лодки даде знакъ, и всички тръгнаха въ полукръгъ къмъ залива. Дивацитѣ пустнаха кучетата, навѣрно, затова, за да изплашатъ рибата отъ краищата и да избѣга вътре срѣдъ залива, Наскоро капитанъ Ханей забеляза, че дивацитѣ хвърлиха мрежа и следъ нѣколко време извадиха доста много риба. Картината бѣше много любопитна. Кучешкия лай изплаши пеликанитѣ и другитѣ морски птици, които хвъркатъ къмъ сушата. Въ бистрата и прозрачна вода се виждаше, какъ между лодкитѣ и брѣга бѣгаше много риба. Женитѣ управляваха лодкитѣ, а мъжетѣ хвърляха мрежитѣ. Цѣлъ часъ се продължи своеобразна ловитба на риба: кучетата три пѣти бѣха пуцани, а лодкитѣ постепенно се приближаваха къмъ брѣга. Следъ единъ часъ лодкитѣ бѣха до върха пълни съ риба.

Нашитѣ скитници очакваха съ нетърпение края ча тази операция. като мислѣха. че дивацитѣ, следъ като опустошатъ залива, ще си заминатъ. Но това не стана тъй. Водителятъ на племето мислилъ ла излѣзе на брѣга и да даде голѣмо пиршество, Дивацитѣ тъй скоро изкочиха на сушата, щото капитанъ Ханей едва успѣ да се върне назадъ при своитѣ, които лежаха скрити подъ дърветата.

Късно бѣше за нашитѣ пѣтници да се мѣсятъ вече. Дивацитѣ биха ги забелязали, ако тѣ намислѣха да правятъ шумъ съ своитѣ стѣпки по сухитѣ прѣчки и треволакъ.

Изведнѣжъ се зачу голѣмъ шумъ: върху брѣга падна едно голѣмо стогодишно дърво. То било прогнило въ коренитѣ и чакало малка причина, за да падне. Готвачътъ Полуксъ станалъ причина да падне вѣковното дърво: Той билъ се подпрѣлъ

задъ дървото, за да гледа дивацитѣ и го натисналь.

Всички отначало помислиха, че Полуксъ е умрѣль, че го смазаль и погребаль подъ себе си дебелия пѣнь. Но готвачътъ не се бѣше одраскаль дори и стана покритъ въ прахъ, като кихна нѣколко пѣти.

Дивацитѣ не обърнаха никакво внимание, когато дървото изтрѣщѣ и падна. Това явление било много обикновено за тѣхъ. Съ своя викъ тѣ даже не биха чули и Полуксовото кихане, ако не бѣха кучетата, които всичко развалиха.

Тѣ едвамъ що се изкатериха на брѣга, подушиха Полукса и се хвърлиха отгорѣ му. Въ сжщата минута бѣха открити и другитѣ американци. Капитанъ Ханей разбра сега, че е бесполезно да се крие по-вече, защото дивацитѣ ще ги намѣрятъ, и за това извика на своитѣ гости.

Първото чувство, което завладѣ дивацитѣ, щомъ видѣха бѣлитѣ, бѣше очудването близко до ужаса. Тѣ трепнаха отъ страхъ и очакваха да гръмнатъ върху тѣхъ американцитѣ и да ги разбиятъ тѣй, както ниправиха преди нѣколко време съ тѣхнитѣ хора. Но следъ малко забелязаха, че бѣлитѣ нѣмаха никакво оржие, освенъ нѣколко сопи, съ които тѣ едвамъ можаха да се опазятъ отъ кучетата. Всички диваци изкочиха на брѣга и образуваха гжста тълпа, която заобиколи отъ всички страни лагера на нашитѣ хора. Тълпата бѣше най-отвратителна, каквато можеше да сжществува. Жени съ черни очи и кждрави косми, грозни старци и старици съ кокалясти прѣсти, и въоръжени мжже, които приличаха по-вече на маймуни, отколкото на хора, заобиколиха Ханея и неговитѣ другари. Миссъ Модъ не можѣ да изтърпи това зрелище, и припадна на рамото на майка си, която стискаше мжжа си уплашено.

Въ тази минута на мегдана се яви единъ

айликолпъ, когото, както се виждаше, дивацитъ признаваха за твой водителъ, защото всички му даваха пжтъ да мине.

Този дивакъ бѣше по-добре облѣченъ отъ колкото другитѣ. Дрехитѣ се състояха отъ едно нѣщо като: риза отъ платно и сламена шапка. Той държеше стара кремаклия пушка. Но не само съ това се отличаваше този дивакъ отъ своята дружина: той бѣше и много по-уменъ отъ тѣхъ.

— Вие гърмѣхте върху моитѣ хора и убихте трима, каза дивакътъ, като се приближи до нашитѣ, говорейки, макаръ и не толкова правилно, по английски, което най-вече очуди капитанина.

— Вашитѣ войници не ни даваха да плаваме по морето, което е общо за всички, отговори капитанинътъ по английски на дивака:

— Тѣ сж имали пълно право да постъпятъ така отговори водителътъ, защото вие сте искали да излѣзнете въ земята ни. Но вие сте имали тогава оржжия, а сега нѣмате. Гдѣ сте ги оставили?

— Взеха ги другаритѣ ни, които отидоха на ловъ, отговори капитанинътъ, като се надѣваше да изплаши съ това дивацитѣ. Не искашъ ли да седнешъ на нашата трапеза, каза капитанинътъ на водителя, и да стоишъ, докато се върнатъ другаритѣ ни? На ядене ще можемъ да се разговоримъ по-добре.

— Водителътъ на айликолпитѣ има риба и дивечъ, отговори водителътъ на дивацитѣ.

— Никой не се съмнява въ това. Но моя готвачъ умѣе да готви такива ястия, каквито почетния водителъ не е ялъ.

— Водителътъ на айликолпитѣ има понятие за ястията на бѣлитѣ, той е ялъ и предпочита по-вече храната на прадѣдитѣ си.

Не се знаеше, какъ би се свършилъ този оригиналенъ разговоръ, ако нещастния негъръ отъ хората на Ханея не обърна общото внимание на

дивацитѣ. Отначало дивацитѣ не забелязваха, какъвъ е цвѣта на кожата на Ханеевия готвачъ, защото праха покриваше цѣлото тѣло на Полукса, но сега айликолпитѣ се обърнаха всички къмъ готвача. Негърътъ направи чудно впечатление на дивашката тълпа. Африканскиятъ негъръ е най-презрѣното сѣщество за фуеджийцитѣ. Макаръ дивацитѣ въ Огнена Земя и да сж най-долно степенъ на човѣшкото развитие, но за тѣхъ негърътъ е най-долне сѣщество. Тълпата изкрѣщѣ, и докато даде водителътъ заповѣдь, всички диваци се хвърлиха върху нещастния чернокожъ африкански жителъ.

Това послужи за начало да пламнатъ дивитѣ инстинкти на айликолпитѣ. Дивацитѣ кротуваха, когато водителътъ имъ се разговаряше съ капитанина, но щомъ единъ отъ тѣхъ се хвърли върху арапина, цѣлата дивашка тълпа нападана американцитѣ, раздърпа ги и ги зароби. Може би дивацитѣ щѣха да разкъсатъ своята жертва, ако водителътъ имъ не ги спрѣ.

— Имаме риба, каза той, по-добре оставете ги за по-сетнѣ.

Айликолпитѣ едногласно одобриха този съветъ, и само за негѣра имаше голѣми протести. Нѣкои отъ дивацитѣ искаха тутакси да се разправятъ съ готвача на „Калипсо“. Но тѣ бѣха малко, и затова на Полукса се продължи живота. Дивацитѣ сврзаха своитѣ жертви и ги отведоха въ лодкитѣ.

Слѣдъ като се наядоха съ риба, печена на огъня, който подклажда Полуксъ, дивацитѣ се отдѣлиха отъ брѣговетѣ и трѣгнаха по море къмъ изтокъ. Капитанъ Ханей едвамъ можа да каже нѣколко утешителни думи на жена си и дъщеря си.

— Не се очайвайте, имъ каза той, всичко не е загубено още, може би Богъ да ни помогне да сеизбавимъ отъ тази беда.

Но бледното лице на капитанина и неговия печаленъ погледъ показваха, до колко той има надежда на избавление. Но мисъ Модъ, която се бѣше свѣстила отъ припадъка, намѣри доста нравственна сила въ себе си, за да отговори на баща си.

— Да, татко, ще се надѣваме до край. . . Честеръ е свободенъ и той ще ни помогне.

Капитанъ Ханей не намѣри за нужно да смуцава наивната увѣреностъ на дъщеря си, но въ дълбочината на душата си мислѣше, че Честеръ е дете още и едва ли ще може да имъ помогне и да ги отърве отъ тази беда, макаръ и да има силно желание да направи това.

Скитане по сушата

Когато дойдоха на себе си, Честеръ и Сигрифъ се заловиха внимателно да разглеждатъ, да ли не е имало борба между тѣхнитѣ хора и дивацитѣ. Нищо подобно не забелязаха. Но така сжщо не забелязаха и най-малкъ признакъ, щото капитанъ Ханей доброволно да е напустналъ своето жилище. Виждаше се, че дивацитѣ сж заробили тѣхнитѣ хора. Рибенитѣ кокали, които имаше изобилни по брѣга, показваха, че диваци сж идвали по тѣзи мѣста. Капитанинътъ и матрозитѣ не можеха да наловятъ талкова риба, защото нѣмаха никакви сръдства за това, освенъ нѣколко негодни вждици. Честерови можеха да се ориентиратъ, кжде сж заведени тѣхнитѣ хора, защото преди малко тѣ видѣха отъ височинитѣ на планината, че дивашкитѣ лодки отиватъ къмъ изтокъ, следовтелно, къмъ Биглитския каналъ.

— Нима не е се едно, кждето и да сж гизавели? Тѣ се намиратъ сега между най-отвратителнитѣ диваци, каквито има тукъ, и тѣхната

участъ, въ всѣки случай, е много печална.

— Да, милий мой Сигрифе, каза Честеръ. Но защо да не предположимъ, че дивацитѣ се съгласили да занесатъ съ своитѣ лодки нашитѣ хора, кждето трѣбва? За нашитѣ госпожи е много труденъ пжтътъ по суша.

Сигрифъ се чудѣше и не можеше да разбере, шегува ли се Честеръ или казва сериозно. Но Честеръ не се шегуваше; той искрено вѣрваше въ това, което казваше. Той природно бѣше така надаренъ да търси въ всѣка работѣ хубавата ѝ страна. Той силно бѣше увѣренъ, че всичко ще има благополученъ край и накара най-сетнѣ и самия Сигрифа да повѣрва думитѣ му и да се съгласи да тръгнатъ къмъ изтокъ.

— Съ тѣзи наши работи едва ли ще ядемъ днесъ: нѣма нищо какво да се хапне, каза единъ отъ матрозитѣ, който имаше постоянно желание да яде.

Съ тѣзи думи матрозинтъ като че искаше да обвини капитанина, че не е оставилъ нищо за ядене. Той съ това искаше да обвини и самия Честеръ. Хора, като този матрозинъ, всѣкога сж наклонни да обвинятъ своя началникъ за всичко, безъ да се погрижатъ да разбератъ, доколко той е виноватъ.

Честеръ взе подъ внимание думитѣ на матрозина и искаше да намѣри нѣщо за ядене, но нищо нѣмаше, освенъ нѣкакви си диви плодове. Когато се обърна къмъ залива, той видѣ, че двѣ птици се борѣха надъ водата и се дърпаха по между си, Следъ като понаближи водата и като разгледа внимателно, той забеляза въ водата две доста голѣми риби, свързани, които птицитѣ не можеха да издигнатъ, а само крѣкаха и цапаха крила.

— Това не е зле, си помисли Честеръ и слѣзна къмъ водата. Две голѣми свързани риби! На-

вѣрно дивацитѣ сж ги оставили. Много добъръ ловъ, и, главно, точно на време.

Следъ нѣколко секунди той доплава до рибитѣ и ги отне отъ клетитѣ птици, които се разлютиха до толкова, щото преследваха Честера чакъ до брѣга. Момъкътъ излѣзна на сушата. повика другаритѣ си, па имъ показа своя ловъ.

Матрозитѣ се зарадваха; тѣ накладоха огънь тутакси и опекоха рибитѣ, едната отъ тѣхъ изядоха, а другата оставиха за другия день. Тѣй като времето бѣше вече късно, то тѣ налѣгаха подъ дърветата да преспятъ, като се нагласиха да трѣгнатъ на другата сутринъ на пжтъ, щомъ се съмне.

Слънцето не бѣше още изгрѣло, а нашитѣ пжтници се пробудиха и трѣгнаха на пжтъ. Решиха да вървятъ по брѣга на залива, за да не изгубятъ направлението и да сж по-близо до морето, защото по-лесно се намѣрва храна за ядене. Честеръ предложи на своитѣ другари да вървятъ дене по-вече по планината, а вечеръ да се спущатъ къмъ брѣга. Това удължаваше пжтя, но затова пѣкъ нашитѣ пжтници не бѣха изложени на опасностъ да се срѣщнатъ съ диваци, които не навлизаха навжтре въ сушата много, а търсѣха храната си по-вече по-морето или край брѣга. Тѣй като американцитѣ нѣмаха никакво оржжие, то трѣбваше да взематъ тази мѣрка.

Вечеръ пжтницитѣ се спущаха къмъ брѣга и наклаждаха огънь скритомъ между нѣкоя скала, за да не се виждатъ отъ морето.

Храната на скитницитѣ бѣше по-вече раци, които намѣрваха край брѣга на морето и плодове. По нѣкога случваха да убиятъ нѣкой тюленъ и тогава имаше ядене за два-три дена. Макаръ всички части на тюлена да не се ядатъ, но главата и филето сж много нѣжни и тлъсти и приличатъ на агнешко месо. Сигрифъ съ голѣмъ трудъ и тър-

пение-издълба отъ дърво нѣщо като котелъ и въ него варѣха чорба отъ нѣкои треви. Единъ отъ матрозитѣ се бѣше толкова истоцилъ отъ постоянно упражнение да хвърля пращова и да мѣри, щото лесно убиваше птица. Ако се попаднѣше папагалъ, то отъ него готвѣха само супа, защото месото му е много жилаво. Но когато убиятъ нѣкоя дива патка, сготвѣха празниченъ обѣдъ. Особено е вкусна птицата, която англичанитѣ наричатъ „канапъ стамеръ“.

Това е една голѣма птица, която има около деветъ кила. Тя има голѣма глава, яка гага, съ която разбива раковинитѣ и се храни съ тѣхъ. Крилата ѝ сж кжси и слаби, и не може да хвърка, а само се ползува съ тѣхъ, когато бѣга. Тази птица плава много бърже както и бърже ходи, бие водата съ крила като колелата на парахода, отъ което си получила названието юрдечка-параходъ.

Всѣки день нашитѣ пжтници убиваха по нѣкой тюленъ и други животни. Една сутрина нашитѣ пжтници имаха случай да се насладятъ отъ една картина; тѣ гледаха какъ единъ женски тюленъ учеше своето дете да плава; той го улавяше за глава. Когато бедното малко животно се заморяваше и почнѣше да потѣва, майка му го издигаше надъ водата и отново го пускаше да плава. Урокътъ по плаване се продължи нѣколко време, и малкото животно постепенно развиваше своитѣ сили.

Но по-интересна бѣше картината на двата кита. Една сутрина нашитѣ пжтници видѣха два голѣми кита да плаватъ току-речи край самия брѣгъ и по нѣкога изхвърляха толкова високо вода на горе като шадраванъ, щото поливаха дърветата по брѣга. Китоветѣ плаваха назадъ-напредъ изъ канала, отпочиваха си и отново продължаваха своя пжть. Въ залива тѣ влизаха отъ западъ и отиваха къмъ изтокъ. Пжтьтъ имъ бѣше къмъ

тази страна, къмъ която бѣше пѣтътъ и на нашитѣ скитници. Да можеха Честерови да вървятъ тѣй бърже и тѣй леко като китоветѣ!

На другата сутринь, когато нашитѣ пѣтници се приготвляваха да трѣгнатъ, чуха гласъ откъмъ морето. Честеръ направи знакъ на своитѣ другари, да стоятъ на мѣстото си, а той пълзишката се до-тътра до края на скалата и погледна въ морето.

Долу, до самата скала, стоеше една лодка; около нея имаше десетина айликолпи, отъ които едни кладѣха огънь на брѣга, а другитѣ се приготвляваха да ловятъ риба.

Честеръ забеляза, че дивацитѣ нѣмаха кучета. Това обстоятелство му вдѣхна надежда, че той ще може да се скрие съ другаритѣ си; въ сжщото време въ главата му се яви единъ смѣль планъ.

— Защо да не се опитамъ да взема тази лодка? си помисли той. Нѣма какво да се церемони човѣкъ съ такива диваци. Азъ мога да употребя всѣко едно срѣдство, а лодката ни е много потрѣбна?

Щомъ му дойде тази мисль въ главата, той се върна къмъ своитѣ другари, като се стараеше да не прави шумъ съ хода си. Той събра другаритѣ около себе си и шепнишката имъ съобщи своя планъ.

Работата бѣше възможна. Американцитѣ бѣха седемъ противъ дванадесетъ диваци, освенъ това, нашитѣ имаха и единъ револверъ. Навѣрно дивацитѣ би се разбѣгали, щомъ чуеха първия гърмежъ. Въпроса бѣше тукъ: дали измокренитѣ патрони можеха да хванатъ. До сега никой не провѣри револвера, защото се боеха всички да не би да ги чуятъ дивацитѣ. Сигрифъ бѣше събралъ всички патрони въ пояса си и ги бѣще изсушилъ на слънце.

Всички едногласно решиха да направятъ

опитъ, като предполагаха, че отъ осемъ патрона все ще хванатъ два или три, а това стигаше да се изплашатъ айликолпитъ край брѣга.

Сигрифъ искаше да даде револвера на Честера, като на по-старши по чинъ. Но младиятъ човѣкъ се отказа да го вземе, като казваше, че оржжието трѣбва да стои въ тогова, който е съумѣлъ да го упаци следъ изгубването на толкова оржжия и следъ разбиването на лодкитѣ.

Като се сговориха, нашитѣ пжтници се отстригна мълчишката и потърсиха мѣсто, отгдето по-добре да атакуватъ. Направиха такова условие: Честеръ съ трима матрози ще се спусне въ водата нѣколко метра далечъ отъ лодкитѣ, за да нападне дивацитѣ отъ гърба, а Сигрифъ съ двама останали матрози ще нападнатъ неприятеля отъ фронта. Сигналъ Честеръ ще подаде следъ половинъ часъ

Движението бѣше изпълнено много сполучливо. Честеръ и неговитѣ хора можаха тихо и незабелязано да влѣзатъ въ водата до шия и тихо се приближиха къмъ айликолпитѣ, които седѣха гърбомъ къмъ морето край огъня. Единъ отъ матрозитѣ бѣше въоръженъ съ дървено копие, другъ съ сопа, трети съ пращова, а Честеръ съ каменна брадва. Следъ това Честеръ подсвирна, изкочи на брѣга съ матрозитѣ и се хвърли между дивацитѣ.

Айликолитѣ скочиха и потърсиха оржжието си, което бѣха хвърлили безъ да знаятъ кжде; въ това време Сигрифъ съ своитѣ хора ги напдна отъ къмъ сушата. Той помѣри върху единъ едъръ дивакъ, гръмна и ржката на дивака провисна, и ранениятъ заохка отъ болки.

Неочакваното нападение побърка айликопитѣ. Тѣ се чудѣха, като гледаха наоколо си нападатели. Обзети отъ ужасъ, тѣ не свариха да си взематъ и оржжията. Едни отъ тѣхъ се хвърлиха въ вода-

га, а други търтиха по брѣга. Американцитѣ останаха сами; тѣ, безъ да губятъ време, откачиха лодката отъ брѣга и плувнаха по водата. Следъ двайсетъ минути тѣ бѣха вече къмъ срѣдата на залива. Лодката имъ бѣше много първобитна, но все таки бѣше лодка. Въ нея имаше мрежи за ловене на риба, оржия и други нѣща на дивацитѣ, а така сжщо имаше много кожи на диви животни. Следъ единъ часъ американцитѣ успѣха толкова да влѣзатъ въ водата, щото брѣга, на който тѣ излѣзнаха победители, се не виждаше вече.

Нови неприятности

Лодката вървѣше много бързо, дори по-бързо отъ оная, която изгубиха нашитѣ скитници, макаръ платното ѝ да бѣше много грубо, ушито отъ лика съ игла отъ кокалъ. Духаше попжтенъ вѣтъръ и лодката вървѣше като параходъ.

Като приближи да се смръква, показа се нѣщо като островъ. Сигрифъ каза, че това е *дяволски островъ* и съветва Честера, да се спратъ на него малко. Виждаше се, че ще бжде много тъмно презъ нощъта; разтилаше се върху морето гжста мъгла. Честеръ се съгласи съ Сигрифа, но, за да не се случи нѣщо неприятно, той каза да се изтегли лодката вѣнъ отъ водата и да се скрие въ гжсталака.

Операцията се извърши много сполучливо, и матрозитѣ се погрижиха да намѣрятъ ядене. Тѣ намѣриха една колиба; направена отъ дебели дървета и покрита съ храсти. Тази колиба била отъ давна изоставена, защото бѣше обрасла съ трева. Тя не приличаше да е произведение на фuedжийски ржце, а изглеждаше да е работа на европейци. Сигрифъ, който се гордѣеше, че знае историята на Дяволския островъ, разказваше, че тази колиба били направили матрозитѣ отъ кораба *Би-*

гълъ, който било изпратило английското правителство въ Огнена Земя подъ началството на капитанъ Фицрой. При това той каза, че островътъ получилъ това име отъ единъ много обикновенъ случай. Единъ отъ матрозитѣ отъ английския корабъ заспалъ подъ едно дърво, на което било гнѣздото на една птица. Презъ нощъта птицата започнала да крѣка и матрозинътъ се уплашилъ, като мислѣлъ, че нѣкои лоши духове сж го слѣтели. Сутринтъ той разказалъ всичкия ужасъ, който преживѣлъ презъ нощъта подъ дървото, и отъ това дали на острова името Дяволски островъ.

Анегдотътъ, който разказа Сигрифъ, бѣше много точенъ: за този случай съ матрозина се бѣше писало въ единъ официяленъ отчетъ, но това не се отнасяше за този островъ, въ който се намѣрваха сега американцитѣ. Понататѣкъ ние ще видимъ, че този островъ не бѣше Дяволския, а другъ, и следователно, колибата не бѣха правили матрозитѣ отъ *Бигълъ*. Но нашитѣ пжтници повѣрвяха всичко, което имъ каза Сигрифъ, и се зарадваха, че се намѣрватъ подъ покривъ, направенъ отъ европейска ржка.

Всички седнаха около огъня, защото нощъта бѣше студеничка, и, следъ като се наядоха съ печенъ тюленъ, почнаха да се разговаряятъ върху положението си. Всѣки се надѣваше, че сждбата имъ ще се усмихне. И наистина, тѣ имаха вече лодка и като стигнаха до острова, който тѣ считаха за Дяволския островъ, имаха право да се надѣватъ, че ще се отърватъ отъ айликоптитѣ и ще достигнатъ до залива на *Сполукаша*. Въ този заливъ рано или късно, споредъ уверенията на Сигрифа, трѣбвало да дойде нѣкой американски корабъ. Нашитѣ пжтници мислѣха, че като се видятъ съ цивилизованитѣ моряци, ще взематъ отъ тѣхъ оржие и ще отидатъ да се биятъ съ туземцитѣ, да освободятъ пленицитѣ и да ги заведатъ

въ Ню-Йоркъ: тъй мислѣше най-младия матрозинъ, имено Честеръ.

Но Сигрифъ поклати глава и каза:

— Рибата е още въ морето, а ние тъкмимъ соль.

Преди да си легнатъ да спятъ, Сигрифъ настоятелно искаше, щото обичаятъ, който нашитѣ пжтници пазятъ постоянно, и сега да не се оставя, т. е. да останатъ двама да дежурятъ. Но за нещастие, часовиитѣ тоя пжтъ не бѣха проникнати съ чувството на дълтъ и недостатъчно бѣха убедени въ назначението на ролята си, затова не се покориха, както трѣбва, а почнаха да осждатъ заповѣдта на своето началство. Нощта бѣше тъмна, като въ рогъ, а тревата около колибата бѣше мека, като коприна, и пазачитѣ не устояха на поста си, а си легнаха и заспаха.

Около два часа следъ полунощъ Честеръ се пробуди подъ влиянието на нѣкакво си тжжно чувство. Струваше му се, че около него ставаше нѣщо необикновенно. Той искаше да стане, но не можеше. Съ очудвание той си попипа краката и видѣ, че сж свързани. Въ тая минута се зачу гласътъ на Сигрифа:

— Кой иде?

Нищо не се чу.

— Сигрифе, въ васъ ли е револвера? попита Честеръ.

— Отдавно го търса и не мога да го намѣря, отговори Сигрифъ. Краката ми сж свързани. Какво е това?

— И моитѣ сж свързани, казаха едновременно нѣколко гласа.

— Не разбирамъ, какво е това. . . дяволска работа! каза Честеръ.

Скоро стана ясна тази „дяволска работа“.

При входа на колибата се явиха нѣколко диваци съ запалени главни въ ржцѣ. После тѣхъ

вървѣше единъ старецъ — навѣрно тѣхенъ водителъ. Него придружаваха 7 или 8 души, които караха напреде си двамата пазачи, съ вързани на opakъ ржце.

Сега всичко стана ясно. Дивацитѣ влизатъ въ колибата и свързватъ всички, но защо не ги убиха, а само ги свързаха? Честеръ се чудѣше и не можеше нищо да си обясни. Той не бѣше успѣлъ да забележи това, което Сигрифъ изведнажъ видѣ, а именно, че тѣзи диваци се отличаваха много отъ ония, които нашитѣ скитници бѣха видѣли презъ миналитѣ дни.

Сигрифъ се поуспокои. Ние вече казахме, че той знаеше нѣколко думи отъ фреджийскитѣ езикъ. Той се опита да се поразговори и каза: братя, ние сме врагове на айликолпитѣ.

Тѣзи думи направиха голѣмъ ефектъ. Дивацитѣ се изпогледаха и като че се почувстваха доволни, за гдето единъ бѣлъ човѣкъ знае да говори на тѣхния езикъ. По обезобразнитѣ имъ лица се яви нѣщо като усмивка.

Водителятъ на дивацитѣ се приближи до Сигрифа, потупа го съ ржка отначало по рамото, сетне по гърдитѣ и му заприказва, ала Сигрифъ, много малко разбра отъ речъта на дивака. Но схвана смисълъта: като че дивака му говорѣше; че трѣбва всичко да се претърпи, когато човѣкъ изпадне въ беда, и съ мжжество да се понасятъ изпитанията, и най-сетне дивакътъ попита: какъ американцитѣ сж станали врагове на айликолпитѣ.

Много трудно бѣше на Сигрифа да се обясни съ дивацитѣ. Но съ помощъта на движения и различни знаци той даде възможность на своя събеседникъ да разбере, че той заедно съ другаритѣ си иде отъ западъ и че корабътъ имъ падналъ, че тѣ често правили търговия съ айликол-

литѣ, но тѣзи последнитѣ имъ станали най-голѣми неприятели.

Дивацитѣ съ дълбоко внимание скушаха европейцитѣ, намръщваха се отъ умраза къмъ това диво племе, айликолпитѣ, което тѣ, навѣрно, мразеха.

Макаръ Сигрифъ и да не го разбра напълно, но той има поне нравственъ успѣхъ между дивацитѣ, които си легнаха най-сетне край огъня, като оставиха двама свои хора да пазятъ вързанитѣ. Пазачитѣ си изпълниха много съвестно длъжността: тѣ не позволиха на американцитѣ да бутнатъ връвта, съ която бѣха свързани краката имъ. При най малкото подозрително движение, тѣ замахваха съ копие и направиха знакъ, че ще събудятъ заспалитѣ си другари. Честеръ и Сигрифъ най-сетне се помириха съ положението си и решиха да си легнатъ и заспятъ.

Когато се разсъмна, дивацитѣ станаха всички изведнажъ. Нѣколко отъ тѣхъ заедно съ главатаря си излѣзнаха изъ колибата и отидоха нѣйде далече, защото нѣколко часа не имъ се чу гласа.

Другитѣ останаха да пазятъ пленицитѣ. Единъ отъ дивацитѣ, като забелеза, че Сигрифъ иска да си прерѣже вървитѣ отъ краката, заповѣда да му вържатъ и ржцетѣ. Тази заповѣдъ се изпълни бързо и дадоха на Сигрифа да разбере, че ако не иска да се излага на нови мъки, да стои мирно.

Около пладне се върнаха дивацитѣ, които бѣха напустнали сутринята колибата, и бѣха силно развълнувани. Особено главатарьтъ имъ бѣше много сърдитъ, махаше съ ржце и се мъчеше да разкаже нѣкоя интересна история на своитѣ хора, които го слушаха съ внимание. Сигрифъ слушаше и разбра, че дивакътъ разказва, че е уловенъ нѣкой китъ на източния брѣгъ. Той си помисли, да ли този китъ не е единъ отъ двата, които бѣха

видѣли преди малко край брѣга.

Положението на плененитѣ не се подобри. Дивацитѣ не само не ги развързаха, но не имъ дадохъ и да хапнатъ, или да сръбнатъ нищо. Бѣлитѣ хора ги интересуваха само отначало, а сетне ги оставиха безъ внимание, като че бѣха животни, назначени да се колятъ. Оттова духътъ на нашитѣ пленици бѣше мраченъ. Въ това време се чу силенъ викъ около колибата; можеше човѣкъ да си помисли, че иде голѣма тълпа и то повече отъ жени, защото се чуваше тѣхния гласъ.

Виковетѣ утигнаха, когато тълпата приближи до колибата: една отъ женитѣ — навѣрно кралицата на дивацитѣ, защото всички се отнасяха къмъ нея съ почитъ — влѣзна въ колибата.

Кралицата на тенекаситѣ.

Тя не можа изведнажъ да забележи пленницитѣ. Очитѣ ѝ, които бѣха привикнали да гледатъ на свѣтлина, не можахъ изведнажъ да свикнатъ съ тъмнината, която царуваше въ колибата. Но пленницитѣ я видѣха изведнажъ, щомъ влѣзна тя, и обърнаха внимание на нейнитѣ дрехи, ушити отъ памучна материя и по строежа прилича на европейски. Тя имаше на рѣцетѣ си сребърни браслети, носѣше червена платнена омбрела и бѣше обута съ мешинени обувки. Чудно се виждаше на нашитѣ пленници, когато гледаха тѣй облѣчената туземка отъ Огнена Земя. А че тя бѣше отъ този островъ, нѣмаше съмнение, защото приличаше на своята свита: тѣй дребна, — такъвъ цвѣтъ на лицето ѝ, тѣй изпъкнали скулитѣ ѝ, и такива сжщи, голѣми уста, като на всички жени, които я придружаваха. Само една малка разлика: другитѣ жени приличаха на маймуни, а тя имаше доста

привлѣкателенъ видъ. Освенъ това, маниеригѣ ѝ бѣха много грациозни.

Честеръ се повдигна на лакътя си и внимателно я разгледа, като искаше да си спомни, дали не е виждалъ тази физиономия нѣкъде. Но где? Кога? Не можеше да си отговори. Струваше му се за невъзможно да е видѣлъ по-рано фуеджийската кралица.

Но Честеръ забеляза въ свитата на повелителката една личностъ, която изведнажъ му напомни единъ епизодъ, който той бѣше забравилъ отъ неговата младостъ.

Личността бѣше мжжъ, и, разбира се, отъ фуеджийско произхождение, но облѣченъ европейски: съ черни панталони и цилиндръ. Наврата си имаше яка, а въ ржката си държеше тънко бастунче отъ трѣстъ, което въртѣше победоносно.

Това трѣстено бастунче обясни всичко.

Честеръ си спомни портсмутското крайбрѣжие и срѣщата съ червенокожитѣ, когато се качваше на „Калипсо“, спомни си още, какъ се застъпи да се бори съ пакхаузнитѣ мишки, за да отърве тѣзи червенокожи съ помощта на Недъ Ханей.

Всички тѣзи възпоменания като мълния минаха презъ неговата паметъ, той си припомни даже имената на тримата диваци и скочи, като искаше да се изправи на крака.

— Окахла! Орунделико!

Кралицата и нейнитѣ хора до толкова останаха очудени отъ вика на Честера, щото трепнаха. Като се поогледа наоколо си, Окахла позна своя защитникъ на портсмутското пристанище.

Каквато а да била кралицата въ нравственено отношение като дивачка, но сега, като позна своя закрильникъ, показа, че благодарността сжществува и въ фуеджийското сърдце. Тя се хвърли на колѣне предъ Честера и му цѣлуна ржката тѣй,

както направи преди пет години въ Портсмутъ. Въ сщщото време тя му каза по английски:

— Тукъ ли сте вие, мой скъпий защитниче!... Азъ не ви зная името, ала ви познавамъ много добре и никога нѣма да ви забравя. Благославямъ деня, въ който отново ви виждамъ, и отъ все сърдце съмъ готова да ви докажа своята признателность, съ каквото и както мога. . .

Не бѣше още кралицата изказала своята благодарность, и Орунделико съ снета отъ глава шапка се хвърли предъ Честера, за да изкаже и той своята признателность на своя благодетель. За нещастие, той бѣше забравилъ почти всички английски думи, които е знаелъ, затова не можа нищо да каже, а само стисна приятелски ржката на младия англичанинъ.

Вие можете много лесно да ни помогнете, само ако имате власть тука, отговори Честеръ. — Заповѣдайте, да ни развържатъ и да ни върнатъ свободата.

Едвамъ следъ тѣзи думи Окахла обърна внимание на това обстоятелство, което загатна Честеръ, и дълбоко се възмути, като видѣ, че нейниятъ благодетель и другаритѣ му сж вързани.

— Какъ? извика тя. Моя защитникъ вързанъ като робъ! И где? въ моята собствена земя? . . . Скоро да ги развържете, каза тя на своитѣ хора. Освободете бѣлитѣ хора и дълбоко ги уважайте: тѣ сж мои приятели, съюзници. . .

Заповѣдта се изпълни тутакси. Честеръ, Си-грифъ и другитѣ матрози се освободиха, и дивацитѣ имъ се поклониха съ уважение. Пленниците, като се видѣха свободни и заобиколени съ такова уважение, поискаха да хапнатъ нѣщо.

Окахла заповѣда тутакси да имъ дадатъ ядене и тя сама седна край тѣхъ, като имъ служеше. Отъ дветѣ страни се надпреварваха да разказватъ за тази неочаквана срѣща. Островтъ, на който

се намѣриха сега нашитѣ пѣтници, се оказа не Дяволски островъ, както тѣ мислѣха по напредъ, и дори не островъ, а тѣсна дълга земя, която бѣше владение на тенекаситѣ, на това сѣщото племе, надъ което царуваше Окахла. Колибата била направена по нейна заповѣдь, но кралицата скоро напуснала този дворець е се преселила въ другъ, на отсрещната страна на полуострова. Когато сутринъта ѝ съобщили войницитѣ, че хванали нѣколко бѣли пленници, тя отишла съ своята свита да ги види, но никакъ не мислила, че ще срѣщне въ тѣхното число одного отъ тѣзи млади момци, къмъ когото тя чувствувала особено уважение, близко до обожаване презъ всичкото време следъ заминаванието си отъ Портсмутъ.

Но какъ тѣй кралицата на тенекаситѣ бѣше изпаднала на брѣга въ Порсмутъ да се подиграватъ съ нея *пакхаузнитѣ мишки*? Ето какъ. Преди осемъ години отъ потъването на „Калипсо“, Адмиралъ Фицрой, тогава още капитанъ и командиръ на „Биглъ“, изпратилъ въ Огнена Земя да сниматъ географически карти. Дивацитѣ откраднали една отъ неговитѣ лодки. Фицрой, за да накара дивацитѣ да му възвѣрнатъ лодката, взелъ нѣколко роби, ала това не помогнало. Той следъ време освободилъ всички заложници, освенъ трима: единъ отъ тримата роби билъ доста възрастнъ дивакъ, но билъ и извънредно зълъ човѣкъ и често трѣбвало да се смирява съ дисциплинарни мѣрки. За да го накаже, капитанинътъ решилъ да го пустне по-подиръ отъ другаритѣ, като се надѣвалъ да го поуцивилизова. Втори заложникъ билъ едно малко дете, което капитанинътъ Фицрой купилъ стъ неговитѣ родители за едно медно копче. Детето наричаха Орунделико. Третия заложникъ билъ момиче, на име Окахла, сираче и роднина на тенекасовия водителъ.

Зле или добре направи Фицрой съ това, не

можемъ да кажемъ, но той предполагаше, че прави добре, като заведе въ Европа тѣзи заложници. Той мислѣше да ги възпита въ Англия и после да ги остави, да си избиратъ едно отъ дветѣ: или да останатъ въ Англия, или ако искатъ, могатъ да се върнатъ въ своето отечество, като пренесатъ тамъ началото на цивилизацията. Като пристигна въ Англия, той ги настани въ най-добри пансиони и имъ даде най-добри учители.

Но тримата диваци еднакво не се показаха способни да възприемнатъ Европейската цивилизация. Младата Оахла се показа доста възприемчива, съ усърдие се учеше. Орунделико усвои само вънкашната страна на цивилизацията; той се грижеше да бжде облѣченъ по най-последната мода и да се показва изтънченъ момъкъ, На улицата той не излизаше безъ бастунъ и ржковици. Третия дивакъ си остана такъвъ, какъвто остави своето отечество. Той мразѣше бѣлитѣ отъ дълбочината на душата си и никакъ не се поддаваше на тѣхното влияние. Той за най-малка причина бѣше готовъ да се сбие, дори да убие противника си. Следъ нѣколко доста трагически случаи, неговитѣ покровители се убедиха, че нищо не може стана отъ него и че по-добре да се върне въ отечеството си. Така сжщо трѣбваше да се изпрати въ отечеството му и Орунделико, защото той бѣше доста лекомисленъ и съвсемъ безполезенъ на цивилизования свѣтъ. Така сжщо бѣше взето решение да се върне въ Америка и Оахла, но съвсемъ по други причини. Умната млада мома, която бѣше посветена вече въ европейска цивилизация, лесно можеше да бжде разпространителка на цивилизацията между своитѣ хора и можеше благотворно да влияе на своитѣ съотечественици, само да има срѣдства, Англичанитѣ събраха пари, купиха ѝ дрехи, оржжия и ѝ дадоха инструкции, какъ да действа, като се върне между своитѣ съотечестве-

ници, като изказаха надежда, че тя ще се ожени за Орунделико и ще го вкара въ правия път. Следъ това изпратиха тримата заложници въ Огнена Земя.

Всѣкиго отъ тримата очакваше особена сѣдба въ отечеството.

Окахла се отказа да се ожени за Орунделика, нито пъкъ за нѣкого отъ своитѣ съплеменници, а се реши да си остане мома. Никой насила не искаше да я отвърне отъ намѣрението ѝ, а Орунделико искаше да се показва, че е много отчаянъ и се скиташе самъ по брѣга замисленъ, като искаше да покаже, че го обзема меланхолия и тѣга.

Ако такъвъ начинъ на животъ може да съществува въ цивилизованитѣ страни, то той е невъзможенъ между дивацитѣ, гдето всѣки трѣбва да се грижи за своето съществуване. Скоро Орунделико осиромаша, стигна тѣй, щото щѣше да умре отъ гладъ, ако Окахла не го бѣше взела въ свитата си, безъ да има за него нѣкоя работа.

Колкото се отнася до Елепара, той се възползува отъ уроцитѣ на цивилизацията, за да може да грабне властта въ рѣцѣтѣ си и да царува надъ своитѣ съплеменници. Той имаше оржие, матрозки дрехи, една дузина медни копчета и пълна колекция отъ орждия за ловение риба и затова можа следъ три месеца да стане единъ отъ най-могъществениитѣ водители. Той мразѣше европейцитѣ и всѣкога бѣше готовъ да имъ пакости, но нѣмаше случай и следъ потъването на „Калипсо“ той имаше вече възможность да си изкаже умразата къмъ бѣлата раса.

Орунделико и Елепара нищо не се възползуваха отъ добритѣ плодове на цивилизацията и трудоветѣ на Фицроя пропаднаха. Следъ петъ години двамата фuedжийци подивѣха отново до тол-

кова, сѣкашъ не бѣха виждали Европа. Но Окахла оправда надеждитѣ на възпитателитѣ си, и думитѣ на капитанина, който бѣше казалъ нѣкога си, се сбжднаха:

— Дори и това стига, ако нѣкой европеецъ, изхвърленъ въ Огнена Земя, намѣри гостоприемство при нея или дѣцата ѝ.

При двора на Окахла

Въ сщия день Честеръ, Сигрифъ и матрозитѣ отидоха заедно съ Окахла и нейната свита въ нейния дървенъ дворецъ, който бѣше далечъ нѣлолко километра отъ това мѣсто.

Дворецътъ бѣше накиченъ много наивно. Стенитѣ и земята бѣха покрити съ скжпи кожи и съ нѣколко европейски сувенири. Честеръ видѣ фотографическа картина на портсмутското крайбрѣжие, гдето прѣвъ пжтъ се срѣцна съ Окахла.

Стариятъ водителъ, когото наричаха Амака, бѣше много добре разположенъ сега къмъ бѣлитѣ хора и ги потупваше сегисъ-тогисъ по рамото. Но тази любезность не отговаряше на неговитѣ постжпки: той крадѣше всичко, каквото виждаше въ гоститѣ. Така напр. той изтегли ножа отъ пояса на Сигрифа, когато го тупаше по рамото. Когато Честеръ улови дивака като крадѣше, Амака се смѣеше, сѣкашъ всичко правѣше на шега, ала ножа не даде. Но Честеръ взе ножа, като даде на дивака едно медно копче.

— Ахъ, стара Акуло! извика Сигрифъ. Той може да открадне дори рогата на най-дѣртия дяволъ.

Това, което най-много очудваше нашитѣ пжтници, бѣше, че дивацитѣ спѣха много малко; поголѣмата часть отъ ноцъта минаваха въ разговоръ. Най-нищоженъ нѣкой случай можеше да ги развесели, и тѣ почваха да се смѣятъ, като имъ при-

дружаваха и кучетата съ лаяние. Макаръ на ръстъ фuedжийцитѣ и да изглеждатъ дребни, но иматъ силенъ гласъ и трима фuedжийци, като се смѣятъ, могатъ да побъркатъ на съня на цѣлъ единъ градъ.

Тенекаситѣ сж по-развити въ умствено отношение, отъ колкото айликолпитѣ. Тѣхнитѣ колиби сж направени по-изкусно; по-малкитѣ отъ тѣхъ иматъ консусообразенъ изгледъ, а по-гольмитѣ сж направени отъ дърво и сж покрити съ дървени кори. Освенъ това, жителитѣ на Огнена Земя умѣятъ да си приготвяватъ сушено месо, и когато настане студения сезонъ, тѣ не търпятъ такъвъ гладъ, какъвто търпятъ другитѣ племена по тѣзи мѣста. Тѣ живѣятъ по-уредено и нѣматъ такъвъ вѣнкашенъ животински видъ. Като изкустни риболовци и ловжии, тѣ умѣятъ да се ползуватъ отъ богатството на отечеството си, макаръ и да нѣматъ понятие още за земледѣлието, което е краегъленъ камъкъ на цивилизацията.

Като се връщаше въ отечеството си, Окахла мечтаеше да посѣе нѣколко зърна жито и да научи своитѣ поданици да го обработватъ. Но небеснитѣ птици изкълваха посѣтото, и никой отъ тенекаситѣ не искаше да се занимава съ такова занятие, което награжда човѣка само следъ нѣколко мѣсеца, а не тутакти. И най-сетне, Окахла напустна мисълта си, като разсжди, че ако нейнитѣ поданници си живѣятъ щастливо безъ жито и спиртни питиета, то нѣма защо да се приучватъ и младитѣ на това.

Тя съ любовъ описа на гоститѣ си живота и нравитѣ на народа си и природата на своето отечество. Споредъ нейнитѣ думи, тенекаситѣ били народъ миренъ и трудолюбивъ и не обичалъ войната. Биялъ се само тогава, когато нѣкой имъ нападне земята. Такива врагове били айликолпитѣ и други народи, които живѣели по-назападъ. Но

между тенекаситѣ и тѣхнитѣ врагове имало едно доста широко пространство суша, което бърка на неприятелитѣ да нападатъ. Най-голѣма причина за война билъ гладътъ, затова Окахла прашчала отъ голѣмо милосердие на своитѣ неприятели храна. По-голѣми врагове отъ айликолпитѣ били окусменитѣ, които населявали на северъ задъ планинитѣ. Тѣ били едри и се биели мжжки. Но, за щастие, тѣ се занимавали само съ ловъ, затова не умѣли да управляватъ лодки. За да преминатъ протока, трѣбва да повикатъ айликолпитѣ или други нѣкои племена, като жапуситѣ, но тѣзи последнитѣ се боели отъ тѣхъ, затова не ходѣли да имъ помагатъ въ нужда.

Като почна Окахла да разказва пакъ за своя народъ, тя казва, че нейнитѣ поданици ходятъ на ловъ за *гуанако*, *добри* и *тюлени*.

Ловътъ на тюлени ставалъ съ кучета въ морето! Кучетата дирятъ въ водата и изгонватъ тюленитѣ изъ водата, а ловжиитѣ ги убиватъ въ това време.

Когато тенекаситѣ ходятъ да биятъ гуанако, скриватъ се наблизко край пжтекиитѣ, по които минаватъ тѣзи животни, и ги убиватъ съ копие.

Рибата ловѣли по много простъ начинъ. Вждицитѣ имъ нѣмали куки, ами свързвали тюленово месо, и щомъ рибата го глѣтвала, тѣ дрѣпвали вървата, и рибата изкачала на брѣга. Тенакаситѣ разклаждатъ огънь съ огнило, което постоянно носятъ съ себе си, както европейскитѣ тютюнджии носятъ кибритъ. Намѣсто праханъ употребяватъ птичи пухъ или мъхъ.

Орунделико, който съ удоволствие слушаше разказа на Окалла, се възползува да се похвали, че стои по-високо отъ своитѣ съотечественици предъ айликолпитѣ и предъ тѣхния водителъ, Елепара.

— Елепаръ е зълъ човѣкъ, каза той. Той ме

дграби, когато слѣзнахме отъ английския корабъ... Зълъ човѣкъ е. . . Лошъ е! . . . Той яде китова масъ.

Когато изпрати този укоръ по адреса на Елепара, Орунделико лапна въ устата си единъ кжсъ тюленово сурово месо. Има ли на свѣта поне единъ човѣкъ да не мисли, че стои по-високо отъ другитѣ смъртни? . . .

Отъ сведенията, които събра Честеръ, се разбира, че капитанъ Ханей е попадналъ робъ именно, въ ржцетѣ на Елепара. Окахла преди една седмица се била научила, че между айликолпитѣ попаднали бѣли хора — пленници. Честеръ се зарадва, защото се научи, че капитанинътъ се намѣрва въ ржцетѣ на тогова, когото младиятъ англичанинъ избави на портсмутското пристанище. Окахла се натжжи много, като се научи, че майката, бащата, и сестрата на едного отъ нейнитѣ благодетели сж въ ржцетѣ на фуеджицитѣ и каза на Честера, че има малко надежда да се избавятъ.

— Елепари толкова мрази бѣлата раса, колкото азъ я обичамъ и уважавамъ, каза тя. Като всички лоши хора, тѣ мразятъ тогова, който имъ направи нѣкое добро, и азъ много ще остана очудена, когато се науча, че Елепари пусналъ доброволно своитѣ пленници. . . Ние ще влѣземъ съ тѣхъ въ преговори и ако не сполучимъ, ще ги нападнемъ съ сила. Само не се знае, дали ще надвиемъ.

— Ние ще направимъ всичко, което зависи отъ насъ, каза Честеръ. Преди всичко, ние трѣбва да се увѣримъ, дали нашитѣ другари сж живи и сж въ ржцетѣ на айликолпитѣ, а сетне ще видимъ, на чия страна ще бжде победата: на наша или на Елепаровата. . .

Пратеницитъ

Капитанъ Ханей, жена му, дъщеря му, Полуксъ и останалитъ матрози бѣха действително въ ржцетѣ на айликолпитѣ. Тѣ бѣха подѣ строгъ надзоръ: дивацитѣ постоянно ги заплашваха и тѣ оплакваха цѣла седмица своето нещастно сжществуване. Нашитѣ пленици бѣха затворени въ една колиба край жилището на Елепара, край което имаше построени още нѣколко колиби, въ които живѣеха айликолпитѣ. Това диво племе населяваше единъ малъкъ полуостровъ, който откъмъ сущата бѣше заграденъ съ единъ голѣмъ окопъ, който пазѣха постоянно нѣколко пазачи-жени.

Така щото, пленицитѣ нѣмаха никаква надежда да избѣгатъ, макаръ да бѣха свободни въ колибата си. Презъ звѣрскитѣ кожи, съ които бѣше заградена колибата, се чуваше всичко, което ставаше между айликолпитѣ, но нищо не радваше пленицитѣ. Не минаваше ни единъ день безъ агитация между дивацитѣ, за да се накажатъ по скоро пленицитѣ.

Но най-опасни бѣха кучетата, които обикаляха постоянно колибата и лаеха зловецъ. Нищо не можеше да излъже деятелността на тѣзи неподкупими и неуморими пазачи. Тѣ като че мразѣха като тѣхнитѣ стопани Полукса и най-вече се хвърляха върху него. Бедниятъ негъръ трѣбваше постоянно да се пази.

Дивацитѣ не изядоха Полукса до сега, само защото той знаеше да готви. Макаръ тѣхниятъ водителъ и да мразѣше европейското ядене, но уважаваше яденето, което приготвяваше Полуксъ. Старитѣ жени да имаше край да нарежатъ на кжсове самия негъръ — толкова го обичаха. Щомъ като го видѣха, разръмжаха се, скърцаха съ жби, като диви звѣрове. Нещастния негъръ избѣгваше тѣхната срѣща и, щомъ ги видѣше расърдени, бѣ-

гаше въ жилището на главатаря, което бѣше свещено мѣсто. Той като знаеше, че дивацитѣ не го обичаха, гледаше да не се срѣща съ тѣхъ.

Презъ всичкото време дивацитѣ се стараеха само за храна. Отъ сутринь до вечерь женитѣ и мжжетѣ обикаляха брѣга и гората да могатъ да намѣрятъ нѣщо за ядене, но не всѣкога намѣрваха. По нѣкога айликолпитѣ намѣрваха толкова малко храна, щото едвамъ потуляха глада си. Храната имъ бѣше по-вече риба и морски птици. Кучетата много помагаша на своитѣ стопани. Ето какъ тѣ ловѣха за тѣхъ морски птици. Скриваха се въ гжсталака, наострѣха уши и кротуваха. Морската патица, безъ да забележи опасността, каца на пѣсъка и чака своята жертва. Кучето пропѣлзваше и се хвърля върху нея. Стопанинѣтъ, който стои наблизко, отива и земва полуодушената птица отъ устата на кучето.

Изобщо фuedжийцитѣ често гладуватъ, особено презъ студения сезонъ. Тѣй като тѣ не умѣятъ да приготвяватъ риба, не могатъ да я сушатъ, ни солятъ, и както всички току речи диваци, мратъ по-нѣкога отъ гладъ.

Една сутринь айликолпитѣ се събудиха сърдити и мрачни. Бурята която върлуваше два деня, имъ побърка, и тѣ не можаха да уловятъ риба. При това нѣма гжби, ни друго ядене. Гладѣтъ ставаше се по-чувствителенъ, и се поквзваха признаци на близка криза.

Дивацитѣ се разхождаха сърдито изъ лагера си, като гладни вълци, които се готвѣха да се хвърлятъ върху тогова, който имъ се изпрѣчи прѣвъ.

Най-старитѣ мжже и жени се събираха на една страна и се разговаряха по-между си за нѣщо. Въпросѣтъ бѣше много интересенъ, важенъ, както се виждаше отъ сериозността на тѣзи, които говорѣха. Капитанъ Ханей не разбираше ни дума,

но се догаждаше за какво се разговарятъ. Като чувствуваше близката опасностъ, капитанъ Ханей мислѣше, какви срѣдства да употреѣби, за да избави жена си и дъщеря си отъ ужасното изпитание, ако работата дойде до тамъ.

Изведнѣжъ чу думи, на които значението успѣ да запомни, думи, които се отнасяха до нещастния Полуксъ. Рѣшаваше се неговата сѣдба, тъкмѣха се да го убиятъ. И самъ той, клетникътъ разбираше, какво го очаква и гледаше тъй жаловито своитѣ другари, сякашъ ги питаше, дали ще го оставятъ да го изядатъ дивацитѣ. Отъ друга страна Полуксъ се утешаваше, че неговитѣ хора нѣма да го оставятъ безъ борба да стане жертва на гладнитѣ айликолпи: капитанинтъ ще ги защищава до последната капка кръвъ. Но каква полза отъ това? Какво би могли да направятъ шесть безоржжени, изтощени отъ гладъ и лишения мъже и двѣ слаби жени противъ една тълпа гладници?

Но ето излиза изъ жилището си водителътъ на дивацитѣ и говори на побѣснѣлата тълпа. Нѣкой му възразяватъ, упорствуватъ. Нима въ него е останала малко човѣщина, че иска да защити пленицитѣ.

Както се вижда, водителътъ иска да спре решението на тълпата, решение не въ полза на Полукса. Но той не може да надвие на толкова гладни гърла. Най-сетне е принуденъ да отиде заедно съ своитѣ поданици въ колибата при пленицитѣ. Женитѣ на дивацитѣ съ камъни и дървета въ ржцѣ злобно виятъ глава и скърцатъ зжби; на всички по лицата се рисуваше кървожадность. Никога капитанинтъ не се е намѣрвалъ тъй близко до смъртта; той стиска въ обятията си жена си и дъщеря си и съжалява, че нѣма ножъ да ги убие съ ржката си, за да ги избави отъ лютитѣ мъжи. А тѣ клетитѣ жени го ободряватъ, насърчаватъ го...

Изеднѣжъ се чува силенъ викъ, и тѣлпата се спира. Вика една отъ женитѣ, която пази предъ лагера. Тя остави поста си, тича и вика, колкото ѝ гласъ държи;

— Идатъ, идатъ!

Кой иде?

Пленниците не знаятъ кой иде, но виждатъ, че между тѣлпата става смущение. Всички се разбѣгватъ. Женитѣ се криятъ въ колибитѣ си. Войниците тичатъ да си земнатъ оружие и отиватъ срещу неприятеля.

Ето най-сетне и враговетѣ. Но пленниците не могатъ да видятъ, каква е тази войска, която иде; тѣ виждатъ само една тѣлпа да приближава. Виждатъ се глави, но врагове се не виждатъ. Тѣлпата се приближи най-сетне до лагера. Сега едвамъ можеше да се види, че тѣзи странни същества сж хора туземци отъ нѣкое друго племе, враждебно на айликолпитѣ. Единъ отъ тази тѣлпа, който вървѣше най-напредъ, се приближи толкова до води теля на айликолпитѣ, колкото да може да се чуе какво говори. Почнаха се преговоритѣ.

Ултиматумътъ

— Елепари, каза началникътъ на пратеницитѣ, кралица Окахла, заповѣдницата на тенекаситѣ, ни праща при тебе. Нашата кралица се научила, че въ твой лагеръ има чужденци пленници. Тя знае, че въ тѣхното число се намѣрва бащата, майката и сестрата на този човѣкъ, който е защитилъ тебе и нашата кралица, когато сж били въ отечеството на бѣлитѣ. Тя иска да спаси тѣзи пленници, и това, което ти казахме, ни заповѣда да ти съобщимъ. Преди три дена морето изхвърлило единъ голѣмъ китъ на брѣга. Окахла знае, че храбритѣ айликолпи нищо тѣй не обичатъ, като кита. Ние цѣлия китъ ще ти дадемъ, само пустни плененитѣ.

Айликолпитѣ, като чуха това предложение, забравиха се отъ радость; тѣ искаха, наистина, да вкусятъ отъ месото на Полукса, но голѣмия китѣ ги по-вече привличаше. Тѣ не знаеха, дали ще бжде вкусно месото на негѣра, но китовата мась... нищо нѣмаше тѣй виусно за айликопитѣ, като кита. А китѣтѣ не бѣше далечъ, ето на, въ ржцетѣ на тенекаситѣ.

Но Елепари мълчеше. Той се бѣше замислил дълбоко върху предложението на пратеника. Най-сетнѣ каза съ развлѣченъ гласъ:

— Окахла е велика кралица, а Елепари е великъ водителъ. Ето моя отговоръ: Елепари ще пусне пленниците съ тѣзи условия: нека Окахла даде още толкова китова мась и да се ожени за Елепари, за да се съединятъ айликолпитѣ и тенекаситѣ въ единъ народъ.

Айликолпитѣ дойдоха въ възторгъ отъ това. Колко били глупави, когато се съгласили съ първото предложение на тенекаситѣ! Умень билъ тѣхния водителъ! Още толкова имъ спечелилъ.

Азъ нѣмамъ право да говоря за женитбата на Окахла, нито да обещавамъ повече отъ това, което предлага кралицата. Азъ мога да ви кажа само това, което ми заповѣда нашата владетелка.

Като каза това посланикѣтѣ, върна се по сжщия пѣтъ заедно съ своитѣ другари.

Елепари знаеше, че ако не спечели това, което му обещаваха тенекаситѣ, ще изгуби властъ и влияние между своитѣ хора.

— Не можемъ ли ние завладѣ съ сила това, което ни обещава да ни дадатъ? каза той.

Това безчестно предложение има необикновенъ успѣхъ. Гладнитѣ даващи извикаха съ единъ гласъ:

— Да, да! Да го земнемъ съ сила.

Около сто мъже и жени се спустнаха да гонятъ посланниците и, като ги стигнаха заобиколи-

ха ги и ограбиха всичко, което носѣха.

— Да ви олекне, да можете по лесно да вървите, каза Елепари. Но моето предложение си остава въ сила, и азъ ще бжда щастливъ, ако Окахла го приеме.

Тенекаситѣ се върнаха при своята царица, а айликолпитѣ тържествено взеха всичко, което ограбиха отъ своитѣ противници, и устройха богато пиршество.

Голѣмо бѣше разочарованието на Окахла, когато се върнаха ограбени нейнитѣ пратеници. Такъвъ скандалъ, такова грубо нарушение на международнитѣ обичаи не се е случвало въ Огнена Земя. Трѣбваше водителятъ на айликолпитѣ да бжде такъвъ безсрамникъ, като Елепари, за да стане това нечуто събитие. Предложението на Елепари бѣше оскърбление за Окахла, и всичко не обещавахе нищо друго, освенъ война. Оставаше само да се приготвятъ тенекаситѣ.

— Ако ние имаме поне три оржжия, работата би била добре, каза Честеръ, като искаше по-скоро да се почне война.

— Оржжие ли ви трѣбва? попита Окахла. Ние имаме. Азъ донесохъ цѣлъ сандѣкъ отъ Европа.

— Ами има ли съ какво да се напълнятъ?

— Навѣрно ще има. Но азъ никога не съмъ ги преглеждала. Най-добре вижте вие сами.

Честеръ се затече къмъ сандѣка и го отвори. Освенъ този сандѣкъ имаше още нѣколко такива сандѣци, които никога не сж били отваряни. Той намѣри шестъ кремиклии пушки, които отдавна били излѣзли изъ употребление, но годни за стреляне; около двестѣ пакети съ патрони, барутъ и др. Честеръ толкова се зарадва, като че имаше на рѣка всичкото богатство на английскитѣ банки.

— Ето че победихме! . . . Ето че спасихме жи-

вота на нашитѣ другари! . . Извика той, като грабна оржжията и ги раздаде на своитѣ хора. Ами какво има въ тѣзи сандѣци, навѣрно оржжие?

— Не вѣрвамъ. Нѣкои инструменти, каза Оахла, като отваряше капака на единъ сандѣкъ.

Този пжтъ Сигрифъ се забрави на мѣстото си отъ радостъ. Въ сандѣка имаше пили, брадви, тесли, клещи, чукове и др.

Стария работникъ колѣнички предъ отворения сандѣкъ и съ особено благоговение почна да разглежда инструментитѣ.

— Ние сами можемъ вече да отидемъ кждето искаме. Азъ ще направя една лодка, каза Сигрифъ.

— Да, но безъ капита̀на не мръдваме ни една крачка, каза Честеръ, имаме другари, които трѣбва да освободимъ.

— Да, разбира се, и тѣхъ ще земемъ. . . и миссъ Модъ нѣма да забравимъ, каза Сигрифъ безъ нѣкоя задна мисль, но лицето му се покри съ червенина.

Като помълча малко, младиятъ човѣкъ продължи.

Най-сетне и самата кралица не иска да тръгнемъ безъ нашитѣ другари. . . Вие знаете нали, че миссъ Модъ е сестра не този сжщия младъ офицеринъ, съ когото азъ бѣхъ на портсмутското пристанище, каза Честеръ, като се обърна къмъ Оахла.

Чудно нѣщо: защо се изчерви кралицата, устнитѣ ѝ затрепераха и въ очатѣ ѝ нѣщо блѣсна?

— А нима този младъ офицеринъ е сжщо въ пленъ? попита тя, малко развълнувано.

— Не мога да кажа съ увѣреностъ, нищо не знамъ за него до сега, откакъ потъна нашия корабъ, отговори Честеръ и разказа на кралицата за потъването на кораба „Калипсо“.

Окахла изслуша съ просълзени очи разказа на младия англичанинъ и пада въ меланхолия, като стана безчувствена къмъ всичко, което я заобикаляше. Въ това време нейнитѣ поданици се готвѣха деятелно за походъ, като преглеждаха оржжията си и поправяха лодкитѣ си. Всички тенекаси на полуострова работѣха енергично.

— Какъ сте държали до сега скрито това оржжие, което би ви направило господари на цѣла Огнена Земя, ако бихте поискали? попита Честеръ кралицата.

— И азъ сама не зная какъ, отговори Окахла. До нѣкжде отъ небрежностъ, до нѣкжде отъ политически съображения. Азъ не умѣя да владѣя оржжие, а да дамъ всички военни принадлежности на нѣкой другъ отъ моитѣ водители, то значи да го направя по-силенъ отъ себе си. Затова именно, не потърсихъ оржжието отъ съндѣцитѣ.

— А нима вие не се плашите отъ насъ? попита съ усмивка Честеръ. Какво ще правите ако нѣкой отъ насъ, напимѣръ, азъ или Сигрифъ или другъ нѣкой провъзгласи себе си императоръ на Огнена Земя?

— Нека Богъ ви помогне! извика Окахла и следъ това се сконфузи сама.

Но следъ като помълча малко, кралицата на тенекаситѣ прибави съ искрено убеждение:

— Наистина, европеецъ-водителъ е необходимъ въ нашата земя. Азъ отдавна желая да вода народа си по пѣтя на цивилизацията, но какво може да направи една слаба жена? . . . И сега съмъ се уредила напълно въ своето безсилие.

— Да, честолюбивия човѣкъ трѣбва да размисли върху това, каза Сигрифъ, като си поглади брадата. Само трѣбва да си направи човѣкъ корабъ, да го напълни съ тюленови кожи, да отиде въ Европа, да ги продаде и следъ това да за-

живѣе нѣйде по брѣговетѣ на Худзоновия заливѣ, като си има единъ добъръ капитанъ.

Тенекасцитѣ побеждаватъ

Елепари знаеше, какъвъ резултатъ ще има неговото безчестно поведние. Той знаеше, че тенкаситѣ сж по-вече на брой отъ айликолпитѣ и ще надвиятъ въ случай на война. Затова той се приготи да почне преговори, щомъ се укаже случай. Презъ цѣлия день той мисли върху преговора и най-сетне ето какво намисли: да се бие.

Въ осемъ часа сутринта се показа флотилията на тенкаситѣ: тя се състоеше отъ 40 лодки съ по 12 души въ всѣка лодка, значи имаше 480 войници въ всички лодки. Елепари можеше да събере около 600 души, безъ женитѣ; освенъ гова му помагаше и позицията, защото тенкаситѣ трѣбваше да излѣзатъ на брѣга, гдето ги очакватъ нѣколко копия. При това Елепари имаше и старо кремъклия оржие, на което той се надѣваше доста много. Водительтъ на айликолпитѣ мислѣше, че ще изплаши неприятеля си, като гръмне нѣколко пжти. макаръ и да знаеше, че нѣма да направи голѣма вреда, защото бѣше смѣсилъ барутия съ счукани вжглища.

Ала за голѣмо очудване на айликолпитѣ спрѣха лодкитѣ си на такова далечно разстояние отъ брѣга, щото ни пращови, ни дървета ги стигаха.

Елепари не разбираше, защо прави неприятельтъ тъй, и нареди своитѣ хора край брѣга, да бждатъ готови да го срѣщнатъ щомъ той поиска да излѣзне на брѣга.

Но изведнѣжъ отъ лодкитѣ загърмѣха пушки. . . Петима отъ айликолпитѣ паднаха убити на земята, а много ранени.

Панически страхъ завладѣ останалитѣ. Тѣ се

разтрепераха, обърнаха се назадъ и търтиха да бѣгагъ. Напраздно Елепари искаше да ги спрѣ, като ги увѣряваше, че ще отговори на неприятелитѣ съ сжщото оржие: никой не го слушаше.

Елепари се опита да гръмне, но неговото оржие не хвана, а отъ лодкитѣ на неприятеля гръмна новъ залпъ. Този залпъ спечели победата, защото айликолпитѣ въ единъ мигъ очистиха брѣга и се изпокриха въ своитѣ колиби.

Тогава лодкитѣ подъ редъ се приближиха къмъ брѣга, слѣзнаха тенкаситѣ на суша и отидоха да гонятъ неприятеля. Победенитѣ не мислѣха по вече да се противятъ; тѣ си хвърлиха оржието и паднаха на молба, като изнесоха всичко скъпоценно да го дадатъ на тенкаситѣ.

Всичко това се свърши за нѣколко минути, Айликолпитѣ паднаха подъ властѣта на тенкаситѣ; победителитѣ заробиха победенитѣ.

Честеръ тичаше като попаренъ изъ лагера и търсѣше бѣлитѣ пленици. Страшна мъка кжсаше неговото сърдце. Нима водителтъ на айликолпитѣ като видѣлъ, че всичко за него е изгубено, не е заповѣдалъ да убиятъ беззащитнитѣ жени заедно съ капитана и матрозитѣ! . . О, ако това е така, то водителтъ ще изпита гнѣва на Честера за тази си жестокость. . . Той ще бжде много строго наказанъ. . . Но ще ли може да върне живота на миссъ Модъ съ това? . . Честеръ се мъчеше да изхвърли мисълта отъ главата си, че другаритѣ му сж убити, но не можеше, защото всички обстоятелства му говорѣха, че капитанинтъ и неговитѣ хора сж убити. Честеръ обиколи всички мѣста и колиби, но не можа да намѣри никого отъ своитѣ.

Между това се яви на брѣга и сама Окахла, която до това време бѣше въ лодката си. Тя заповѣда да ѝ доведатъ Елепари, който, сжщо като своитѣ пленици, бѣше плененъ и заробенъ. Но

водителът на айликолпитъ не бѣше обезкураженъ. Той си държеше главата високо и съ самоувѣрена нахалность гледаше кралицата въ очитѣ.

— Ти победи, каза той на Окахла, но въ моитѣ рѣце е отмъщението. Въ този часъ когато получа смъртния ударъ, бѣлитѣ пленици, които сж въ моята власть, ще бждатъ убити тутакси. Тѣ сж скрити на такова мѣсто, гдето никой не може ги намѣри.

Елепари каза тѣзи заплашителни думи по английски, за да го разбератъ и съюзницитѣ на Окахла. Щомъ като забеляза, че Честеръ побледнѣ, Елепари се убеди, че пестигне цѣльта, че постигна това, което желаше, а именно: да сплаши победителитѣ и да остане живъ.

— Какъ, Елепари! извика младиятъ момъкъ. Нима такъвъ великъ водителъ, като васъ, който е билъ въ отечеството на бѣлитѣ, ще си отмъсти на нѣколко невинни сжщества, защото се скаралъ съ кралицата на Тенекаситѣ? Нима вие не си спомняте, че братътъ на тази мома, която искате да убийте, и азъ ви защитихме веднѣжъ? . . .

По устнитѣ на дивака се яви злобна усмивка. Той разбра, че намѣрилъ болното мѣсто на своитѣ победители и че ще може да диктува своитѣ условия на помиряване.

— Младата мома, баща ѝ, майка ѝ и тѣхнитѣ другари, каза Елепари, сж скрити въ една такава пещера, която никой, освенъ мене, не знае. Азъ самъ ги заведохъ тамъ, и тѣ ще умратъ отъ гладъ, ако Елепари не бжде удовлетворенъ.

Окахла го слушаше съ внимание. Въ душата ѝ се яви страшна борба, но тя не изказа чувствата си и съ презрение отговори на победения :

— Кажу ми, какво искашъ? Ако твоето желание, което искашъ да ми кажешъ, е изпълнимо, то азъ ще се съглася съ него.

— Азъ си казахъ желанието още вчера, каза

дръзко Елепари. Искамъ шейсетъ кжса китова масъ за моя народъ и ржката на Окахла за себе си, за да се съединягъ айликопитѣ и тенекаситѣ въ единъ народъ.

Честеръ погледна Окахла, като че се готвѣше да ѝ каже да се съгласи, но се смути отъ бледното лице на кралицата. Тя забеляза развълнувания погледъ на младия човѣкъ и се реши да направи последно усилие надъ себе си.

— Елепари, каза тя, ще ти дамъ цѣлия китъ, който уловихме на брѣга. Освенъ това, ще ти дамъ две оржжия, четире саби, два сребърни браслета и единъ кжсъ червена материя. При това, ще позволя на твоето племе да лови риба край брѣговетѣ на нашата земя. . . Само не ми искай ржката: това е едно нѣщо, което не мога ти даде.

— Не искашъ ли? Тогава бѣлитѣ пленници ще умратъ, каза Елепари съ хладнокрѣвна дързостъ.

Окахла погледна Честера. Въ очитѣ на младия човѣкъ тя прочете такава тжга, щото не можѣ да се здържи да не заплаче.

Следъ малко тя се ободри, взе ржката на младия момѣкъ и я стисна между ржцетѣ си.

— Никой нѣма да каже, че Окахла не е умѣла да се жертвува, за да избави своитѣ другари! каза тя съ гласъ, въ който звучеше истинско, скромно благородство. — Елепари, каза тя, като приемамъ твоето предложение. . . Доведи пленницитѣ тукъ. и нека бжде миръ между насъ!..

Водителътъ на айликопитѣ знаеше, че думата на тенекасовата кралица се не връща назадъ, затова не му дойде на умъ да иска нѣкоя гаранция. Въ очитѣ му блѣсна диво тържество и, като взе съ себе си двама войници, отиде къмъ пещерата, гдето бѣха скрити пленицитѣ. По-рано отъ три часа той не можеше да се върне и това време

се употребѣи за прготовление на тържеството по случай на такова важно събитие. Всички тръгнаха къмъ двора на Окахла.

Известието за миръ се разнесе между победенитѣ, и тѣ се зарадвахъ доста много. Кралицата Окахла обеща да изпрати храна на айликопитѣ; тѣ, като се иаучиха затова, зарадвахъ се.

Сватбения пиръ

Щомъ Окахла седна въ лодката, за да се върне въ дома си, се просълзи и се разплака. Честеръ се очуди на това и се залови да я утешава както може, като ѝ каза, че върши единъ доста благороденъ постъпкъ.

— О, вие не можете да знаете, колко ми е тежко! Отъ всички Фуеджийци най-вече мразя Елепари.

Тя замлъкна, но си мислѣше:

„И азъ се женя за него, за да избавя бащата, майката и сестрата на тогова, който е толкова скъпъ за сърдцето ми!“

Да, това бѣше тѣй. Такъвъ действително бѣше героизмътъ на тази клета дивачка. Тя съ единъ погледъ отгада това, въ което Честеръ не смѣеше да се признае. Тя прочете по лицето на младия момъкъ пламенното, нетърпеливо желание да избави, както и да е, миссъ Модъ. И въ сщщото време тя погледна въ собственото си сърдце! . .

Още въ този самия день тя запечата образа на Недъ Ханей, на този младъ и смѣлъ американецъ, когато той заедно съ Честера дойде да я отърве отъ нападателитѣ. На него тя бѣше съсрѣдоточила всичката тази безпредѣлна признателностъ, която имаше къмъ тѣхъ. Този покровитель, комуто тя мачтаеше да даде нѣкога сждбата на народа си и своята сждба, си рисувахе въ своето въображение не иначе, освенъ катообраз а на

Неда Ханея. Когато потъна „Калипсо“, тѣзи мжт-ни възпоменания и неясни мечти отново оживѣха въ душата на Окахла. Самия фактъ, че семейството на капитанъ Ханея е изхвърлено на Огнена Земя, ѝ служеше за доказателство, че тука има намѣса таинствената ржка на сждбата. Въ сърдцето на клетата кралица се пробуди надеждата, да се срѣщне съ Недъ Ханея, да му се понрави. . . Но намѣсто това очаквано щастие, надъ нейната шия висѣше фаталната сждба да се принесе въ жертва. . . Тя трѣбваше да избира едно отъ дветѣ: или да се ожени за презрения Елепари, или да предаде на загиване тѣзи, които обича избраникътъ на нейното сърдце,

Младата кралица не мисли много. Тя се реши да се пожертвува, само да изпълни дълга на благодарностъ.

Честеръ не разбираше ясно това, което ставаше въ сърдцето на младата Окахла, но инстинктивно чувствуваше къмъ нея дълбока признателностъ. Той като видѣ, колко е противно на младата кралица да се ожени за Елепари, почна да мисли, да ли струва да бжде човѣкъ добросъвестенъ къмъ такъвъ безчестенъ човѣкъ, какъвто е водителтъ на айликоптитѣ, и не е ли допустимо да го излъже човѣкъ тѣй, както той излъга тенекаситѣ?

Така се бѣше замислилъ той. Тутакси нѣкой го бутна по рамото. Младиятъ човѣкъ трепна, обърна се и видѣ Орунделико, който се наведе къмъ ухото му и му каза:

— Не се отчайвай! Азъ всичко ще уредя.

По устнитѣ на дивака блуждаеше таинствена усмивка. Честеръ не обърна голѣмо внимание върху това и отново се замисли.

Приготовлението за сватбата се свърши до пладне. Сждоветѣ за ядене бѣха нагласени по тревата подъ сѣнката на великолепитѣ дървета. Из-

вести се, че иде Елепари. Той пристигна тъкмо на време, заедно съ двацетъ знатни айликолпи и съ капитанъ Ханей и неговитѣ другари.

Не може да се опише радостъта на Честера, която той почувствува, когато видѣ своитѣ хора невредими. Модъ бѣше малко бледна, но весела и любезна. Тя можа да упаци своитѣ дрехи здрави, но се съгласи да се възползува отъ дрехитѣ, които предложи Окахла.

Скоро следъ това всички насѣдаха на масата. Елепари, разсѣблѣченъ, седна на дѣсно до Окахла, като сияеше отъ гордостъ. Той искаше да се покаже важенъ, като че говорѣше само по английски и постоянно намѣсваше въ разговора, и на време и безъ време, името на капитанъ Фицроя. Окахла бѣше много кахърна и мрачна, тя отъ все сърдце угощаваше своитѣ гости и отъ време на време поглеждаше къмъ миссъ Модъ. Сигрифъ съ високъ веселъ гласъ разказваше на капитанина, че има единъ сандъкъ съ инструменти и че непременно ще направи за шесть недѣли една голѣма лодка, която ще може да плава по море.

— Тукъ има много дървв, казваше той, вжда ще направимъ отъ лика, а платна отъ рогоски. Това ще бжде достатъчно, за да достигнемъ до Монтевидео, а тамъ лесно ще можемъ да намѣримъ корабъ да се върнемъ въ нашето отечество.

— Корабъ ли? попита Елепари, като се стареше да се показва любезенъ. Защо ще ходите толкова далечъ да го търсите? Преди два дена ми казаха моитѣ хора, че видѣли единъ корабъ въ залива на Сполуката, който не е много далечъ отъ тука.

— Нима това е истина? попитаха нѣколко зарадвани гласове.

— Да, това е цѣла истина. Азъ самъ мислихъ да отида на този корабъ, да си земна малко баруть за моето оржие. Тази новина бѣше мно-

го важна. Всичкото време за нея се разговаряха.

— Най-сетне Окахла се разпореди, да даде кафе въ чашки, които тя бѣше донесла отъ Европа. Изведнажъ Орунделико стана, отиде задъ гърба на Елепари и заби единъ крушумъ съ пицова си въ главата му.

Всички, които бѣха на пиршеството, трепнаха и скочиха, а дребния човѣчекъ имъ каза спокойно, като че нищо да не бѣ се случило.

— Това сж дребни работи. Азъ не искахъ той да се ожени за Окахла. Затова го убихъ.

Радостната срѣца

Тѣй свърши живота си Елепари, върховния водител на айликолпитѣ. Постжпката на Орунделико, разбира се, не бѣше похвална, и той би билъ даденъ въ сждъ, ако се намираше въ нѣкоя цивилизована страна и прокуроритѣ биха говорили противъ него дълги речи, а адвокатитѣ биха казали много думи, за да убедятъ сждиитѣ, че това убийство е станало подъ „влиянието на афектитѣ“, но Огнена Земя не бѣше цивилизована страна, а дива, гдето малко се обръщаше внимание на такива тънкости. Присжтстваващитѣ решиха да не се сърдятъ на Орунделика за неговата постжпка, даже Окахла не можа да скрие своето удоволствие, макаръ и да каза на убиеца, да се махне отъ очитѣ ѝ.

Опасно бѣше само да не би айликолпитѣ да се разсърдятъ и да подновятъ войната, но и това не се случи. Известието за смъртта на Елепари не само не огорчи айликолпитѣ, но дори ги зарадва. Той ималъ власть надъ тѣхъ само съ своето кремъкливо оржжие, но тѣ не го обичали. Освенъ това, отъ една страна айликолпитѣ се боели отъ тенекаситѣ, а отъ друга страна тѣ обикнаха Окахла, защото тя се показва много щедра и всѣки

айликолпъ искаше да бжде неинъ подданикъ.

Айликолпитъ решиха да изпратятъ депутация още сщция день до Окахла, да я молятъ да имъ бжде повелителка.

Така миролюбиво се свърши това политическо събитие въ този отдалеченъ край.

На другия день кралицата изпрати експедиция въ залива на Сполуката. Следъ като помисли малко, тя реши да земе участие въ тази експедиция, защото се усъщаше много щастлива въ обществото на Ханея, къмъ когото тя бѣше вече успѣла да се привърже искрено.

Цѣлата компания се настани въ лодкитъ, като взе съ себе си оржие, храна и риболовни потребности. Експедицията приличаше на весела разходка.

Еднажъ въ живота си Елепари казалъ истината. Въ залива наистина имаше корабъ и то „Бѣгачъ“, на който корабъ Сигрифъ много добре познаваше капитанина, защото не единъ пжтъ бѣше ходилъ съ него да ловятъ тюлени.

Когато тѣ се приближиха къмъ „Бѣгачъ“, видѣха свързана въ кораба една лодка съ надписъ „Калипсо“. Това бѣше изгубената лодка. Може би и самия Недъ да бѣше въ кораба. . . И, наистина, скоро се подаде веселото и усмихнато лице на капитановия синъ, около когото стоеха десетъ матрози. Всички бѣха здрави, невредими и посрещнаха своитъ съ „ура“, къмъ което се присъединиха и другитъ матрози отъ кораба.

Минаха се нѣколко минути и другаритъ се срѣщнаха, разцѣлуваха се, прегръщаха се и си разказваха всички патила.

Само Окахла бѣше много съдържана, което очуди другитъ: тя бѣше любезна и откровена съ Честера, а на Недъ Ханея не можеше да каже ни една думица, за да го поздрави.

Защо тѣй? Кой е причината на това? Нали и

Недъ Ханей бѣше неинъ защитникъ като Честера? Нима тя не бѣше благодарна на Недъ Ханея за добринитѣ, които ѝ бѣше направилъ въ Портсмутъ? Отъ друга страна и Недъ Ханей се смути отъ държанието на Оахла: тя изглеждаше действително, като царица и той, сѣкога весель, откровенъ, искренъ, се сконфузи и едва можа да ѝ каже нѣколко думи, за да ѝ поблагодари за услугата, която оказа на баща му и на цѣлото му семейство. Така сжщо той бѣше доста смутенъ, когато ѝ предложи ржката си да я заведе въ кораба на обѣдъ.

Скоро Недъ Ханей си развърза устата и разказа всичко, което се бѣше случило съ него и съ неговитѣ другари въ продължение на две седмици отъ разбиването на „Калипсо“: Той разказва, че лодката минала голѣми опасности по морето, но не се срѣщала съ туземцитѣ. Като изгубили пжтя, тѣ отишли къмъ северъ и случайно се срѣщнали съ кораба, на който капитанъ Симсонъ, доста почетенъ човѣкъ, рѣшилъ да търси и другитѣ изгубени лодки на „Калипсо“.

Добъръ човѣкъ бѣше капитанъ Симсонъ, но се показваше много тжженъ. И имаше защо. Специалността на „Бѣгачъ“ бѣше да лови тюлени, а вече шестъ недѣли се били изминали, безъ да се срещне поне единъ тюлень. Капитанатъ ималъ условие съ единъ ню-йорски домъ и не можилъ да изпълни това условие. Всички тюлени се изгубили. Навѣрно умразнитѣ туземци сж ги избили до единъ.

— О, капитане, ако се грижите вие само за тюлени, ние ще ви покажемъ, гдѣ ти има много, каза Честеръ и се изсмѣ, като си спомни приключенията на острова.

Сигрифъ искаше да подразни Честера, затова каза:

— Ако вие видѣхте *нѣколко* тюлени, то не значи, че тамъ има много.

— Добре, че казахте *нѣколко*. . . Вие навърно искахте ла кажете нѣколко хиляди. . . Моля ви се, Сигрифѣ, бждете спокойни: капитанъ Симсонъ нѣма да излови всички тюлени, ще има и за насъ.

Честеръ разправи на Симсона мѣстото, дори се обеща да го заведе въ царството на тюленитѣ. „Бѣгачъ“ се приготви и тръгна по тоя пѣтъ, който много добре вече познаваха нашитѣ другари.

Като стигнаха полуострова на тенекасцитѣ, искаха да се простятъ съ кралицата и да заминатъ, но и тя изказа желание да посети царството на тюленитѣ. Освенъ това, тя искаше да се отстриани отъ жилището си, за да види, какъ безъ нея отиватъ работитѣ въ кралството. Недъ Ханей се задължи да върви съ нея, а освенъ него отидоха Честеръ и Модъ. И по такъвъ начинъ се представи случай да се обяснятъ младитѣ помежду си, отъ което има голѣми и важни сетнини за Огнена Земя.

Честеръ и Модъ вървѣха напредъ и се разговаряха помежду си, а кралицата заедно съ Недъ бѣха останали по надире, и младата кралица съ такова удоволствие се опираше на ржката на младия офицеръ, щото той не можеше да не забележи това.

— Вие сте доволни, за гдето се върнахме въ своето отечество, каза Недъ. Скоро ще забравите нашето познанство.

— Тѣй ли мислите вие, мистеръ Недъ? отговори кралицата съ такъвъ омиленъ тонъ, щото младиятъ човѣкъ не можа да я погледне въ очитѣ.

Тя погледна и на очитѣ ѝ се показаха две капки сълзи.

— Много се лъжете, ако тѣй мислите. Но, мистеръ Недъ, азъ никога нищо не забравямъ, и

че ако нѣкога веднажъ залюбя, то значи за всѣкога. . . Но вие сждите по себе си. Щомъ като се върнете въ отечеството си, ще забравите клетата дивачка.

Недѣ Ханей се изчерви. Думитѣ на кралицата го досегнаха.

— Кълна ви се, че нѣма да ви забравя, каза той. Вие несправедливо мислите тѣй за мене. . . Азъ бихъ искалъ да ви докажа това. . . И азъ ей-сага бихъ го доказалъ, ако имахъ поне 20 хиляди долари, но какво да правя, като нѣмамъ ни единъ? . .

Какво значеше това, младата кралица не го разбра и мисли върху думитѣ на младия човѣкъ чакъ до двореца си.

И безъ нея работитѣ на кралството вървѣха много добре. Айликолпитѣ се раздѣлили и били много благодарни отъ новото управление. Амака, който билъ останалъ като регентъ да управлява кралството, много добре изпълнявалъ своята длъжностъ. Кралицата трѣгна съ другаритѣ си къмъ брѣга.

Модъ и Честеръ не бѣха свършили разговора си, затова останаха надире да го довършатъ, а Окахла и Недѣ Ханей вървѣха сами напредъ и продължаваха да се разговарятъ.

— Азъ не ви разяснихъ, защо искамъ да имамъ 20 хиляди долара, каза той откровенно. Азъ тогава ви бихъ казалъ да оставите своитѣ фuedжийци и да си подадете ржката на единъ честенъ американски гражданинъ. . .

— Тѣй ли? попита Окахла. Но кой е този американски гражданинъ, който би се съгласилъ да се ожени за мене?

— О, повѣрвайте, че той би билъ щастливъ. Азъ говоря тѣй, защото го зная, защото той е мой личенъ приятель.

Кралицата почна да се догажда, но още не вѣрваше на своето щастие.

— Но нима за това сж необходими 20 хиляди доларя? попита тя.

— Да, защото иначе съ какво ще живѣемъ въ нашето отечество.

— Можете да ги спечелите. Нима е мжно? Вие имате такъвъ опитенъ човѣкъ — Сигрифъ. Той казваше, че умѣе да направи отъ нашитѣ хубави гори лодка и ще я натовари съ тюленови кожи. Ето ви пари. Значи, може да се вѣрне човѣкъ отъ тука. Ако тукашната земя се обработи, както трѣбва, нима тя нѣма да бжде по-добра отъ другитѣ? Само че е потрѣбенъ дѣятеленъ, образованъ и смѣлъ управителъ. По-рано сама азъ мечтаяхъ да стана такъвъ управителъ, но нѣмамъ сили. Тука е потрѣбенъ мжжъ: . . . Защо не се заемете вие съ това, мистеръ Недъ?

— О, азъ отъ все сърдце съмъ готовъ! извика младиятъ американецъ. Ако вие желаете това, то стига да кажете само една дума. . .

— Азъ. . . азъ съмъ съгласна, тихо отговори кралицата.

Такъвъ бѣше разговора между Окахла и Недъ.

Наскоро всички влѣзоха въ кораба, който тръгна къмъ острова на тюленитѣ. Като стигнаха тамъ, тѣ намѣриха много тюлени, убиха доста много отъ тѣхъ и натовариха кораба съ кожи. Дойде часътъ да се връщатъ.

Между това Сигрифъ и Недъ Ханей се съветваха за нѣщо. Младиятъ човѣкъ можа да убеди Сигрифа и още петъ други матрози отъ екипажа на „Калипсо“, да отидатъ при него въ Огнена Земя. Когато седнаха да обѣдватъ, Недъ тържествено откри сговора между себе си и Окалла, на което роднинитѣ му бѣха съгласни.

Бѣше месецъ октомврий. Деньтъ бѣше тихъ, приятень. . . Корабътъ „Бѣгачъ“ трѣгна за Нью-Йоркъ.

Заклучение

Решението, което взеха Недъ и неговитѣ другари, бѣше много умно. Капитанъ Ханей отначало мислѣше, че капитанъ Симсонъ ще му отстѣпи половината отъ стоката за възнаграждение, ала почетниятъ Симсонъ и не мислѣлъ да стори това. Напротивъ, щомъ стигнаха въ Сеединенитѣ Щати, той поиска да му заплатятъ, за гдето е върналъ екипажа на „Калипсо“ въ отечеството му.

По такъвъ начинъ всѣки трѣбваше да си търси срѣдства да се заплати. Честеръ постѣпи простъ матрозинъ въ единъ английски корабъ и се върна въ Портсмутъ; той се надѣваше, че следъ време ще спечели изгубеното; планираше да се върне съ капитанъ Ханей и да избие останалитѣ тюлени. Но докато се намѣри корабъ, той реши да се върне въ отечеството си да се види съ родителитѣ си следъ шесть годишна раздѣла.

Веднажъ презъ декемврий почука портитѣ на холандския чифликъ единъ младъ момъкъ, облѣченъ моряшки. Слугинята отвори портитѣ, но, като видѣ предъ себе си брадато лице, уплаши се. Но непознатия, безъ да иска позволение да влѣзне, самоувѣрено се вмъкна въ залата и отиде къмъ бѣловласия човѣкъ, който седѣше край огнището.

— Татко, каза той, като си протегна ржката, познавате ли ме?

Старецътъ трепна, но изведнажъ се усмихна.

— Е, Хари, каза той, стана ли адмиралъ?

Съ тѣзи думи бащата отмъсти на сина си. Младиятъ човѣкъ разказа на баща си всички приключения и каза, че Божия гнѣвъ го преследвалъ,

за гдето не послушалъ своитѣ родители.

— Азъ предчувствувахъ, че нѣма да имамъ успѣхъ, каза той, като разказа на майка си и на сестра си своитѣ приключения. Азъ презъ всичкото време се плашихъ, че Богъ ще ме накаже. . . Не е ли чудно? Но ми избави живота една дивачка, която азъ отървахъ отъ ржцетѣ на нѣколко негодници. . . Отъ друга страна, постоянно се плашихъ, за гдето не Ви послушахъ. . .

Честеръ приписваше своитѣ несполуки на своето непослушание, затова реши да не мърда вече вѣнъ отъ Англия безъ позволенieto на родителитѣ си. Стариятъ чифликчия не отказа този пжтъ на сина си, като бѣше увѣренъ, че по-добре е да бжде човѣкъ добъръ морякъ, отъ колкото лошъ селски стопанинъ.

Второто пжтуване на Честера бѣше по-благополучно. Като се върна въ Нью-Йоркъ, постжпи подшкиперъ въ единъ китоловенъ корабъ. Капитанинътъ заболѣ и умрѣ по морето, Честеръ го замѣсти и тѣй си изпълняваше длѣжността, щото стопанитѣ на кораба го утвърдиха въ тази длѣжностъ. Тогава той поиска позволение да отиде въ Тюленовия островъ, спечели много голѣмо богатство и като се върна въ своето отечество, се ожени за Миссъ-Модъ.

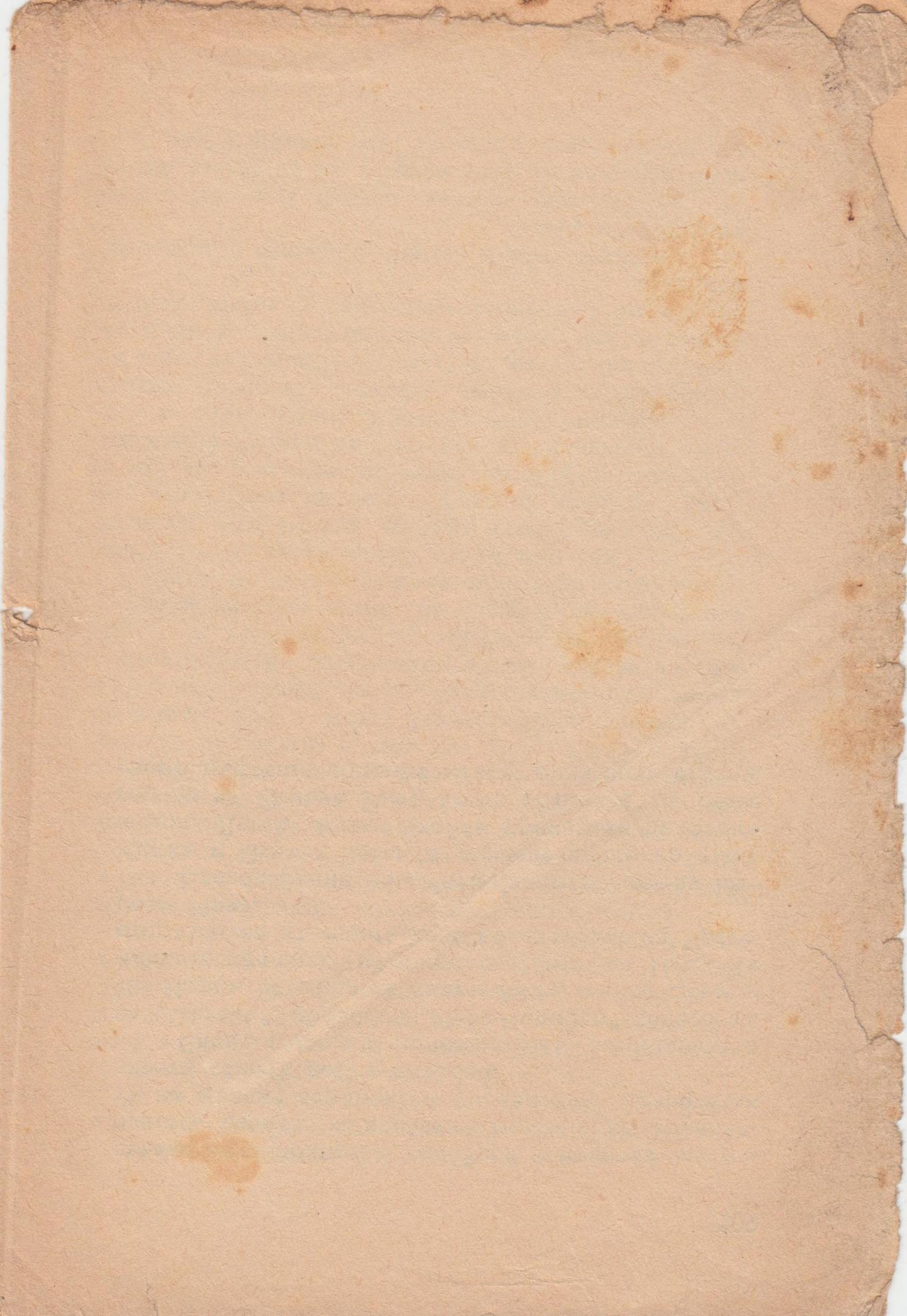
Около това време Сигрифъ направи единъ корабъ, и подъ управлението на Недъ Ханея, полуострова на тенекаситѣ почна да заприличва на цивилизована страна.

Направиха се пжтища, мостове. Земледѣлието, което Окахла до тогава се старала да разпространи въ своето отечество, заело първо мѣсто между другитѣ първобитни занаяти на фуеджийцитѣ, благодарение на младия американецъ. Разбира се, че не можало всичко да се направи, и нравитѣ на туземцитѣ мжчно се подобряваха, но всичко отиваше къмъ добре. Айликолпитѣ не гла-

дуваха вече подиръ всѣка буря и почнаха да напущатъ своитѣ людоедски наклонности. Трудоветѣ на младия европейски управителъ почнаха да даватъ своитѣ добри плодове.

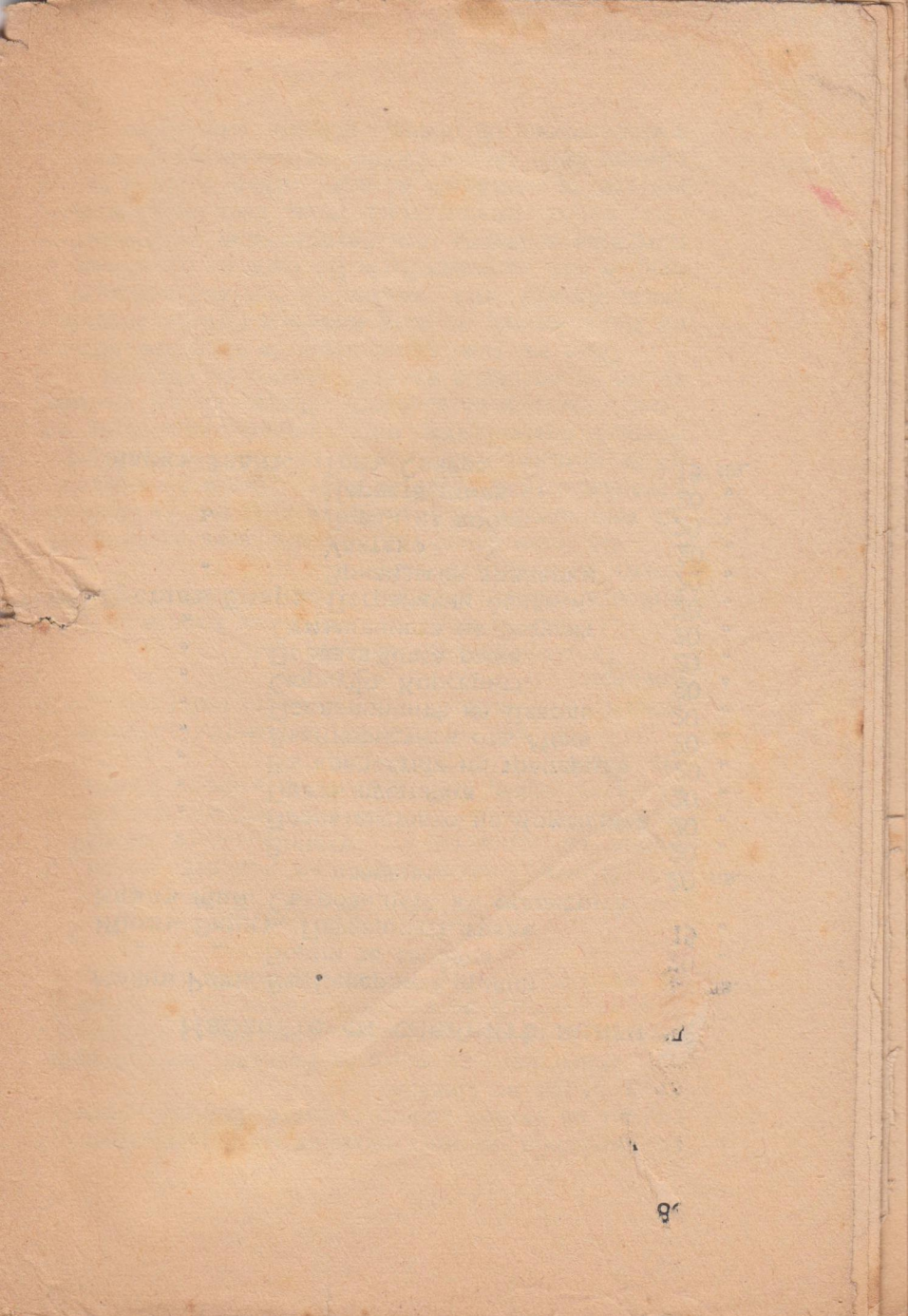
Следъ година и половина отъ заминаването на „Бѣгачъ“, корабътъ „Нова-Калипсо“ занесе въ Ню-Йоркъ останалитѣ американци, а така сжщо и младата кралица, на която сватбата съ Недъ се отпразднува въ единъ день съ сватбата на Честера и Мода.

Благодарение на „Нова-Калипсо“, между Ню-Йоркъ и Огнена Земя се създаде правилно съобщение. Дветѣ млади двойки прекараха половинъ година въ Огнена Земя, която обѣщава да стане скоро цѣфтяща колония между ония диви страни.

Набавете си следнитѣ книги:

Майнъ Ридъ.	Въ Севернитѣ страни	15 лв.
"	" Борци за свобода	20 "
Жюль Вернъ.	Плуващиятъ градъ	15 "
Карлъ Май.	Съкровището въ скалиститѣ планини	20 лв.
"	Винету	20 "
"	Предателството на Команчитѣ	20 "
"	Презъ пустинята	20 "
"	Въ крепостъта на траперитѣ	20 "
"	Авантюриститѣ отъ Мека	20 "
"	Поклонницитѣ на Дявола	20 "
"	Сюркуфъ Корсарътъ	20 "
"	Поразяващата ржка	20 "
"	Отмъщението на безухия	20 "
Густавъ Емаръ.	Погранични бандити	20 "
"	Арканзаски траперии	20 "
"	Уактено	20 "
"	Ловци на кобри	20 "
"	Черната птица	20 "
Маркъ Твенъ.	Томъ Соьеръ	15 лв.

ЦЕНА 30 ЛВ.